Din jale se întrupează Electra

Trilogie

în româneşte de Petru Comarnescu şi Margareta Sterian

PARTEA I:
ÎNTOARCEREA ACASĂ Piesă în patru acte
PARTEA A II-A: PRIGONIŢII
Piesă în cinci acte
PARTEA A III-A:
STAFIILE Piesă în patru acte

DECORUL GENERAL AL TRILOGIEI

Cu excepţia unui act din partea a Il-a, acţiunea trilogiei se petrece în interiorul sau în faţa casei Mannon, în împrejurimile unui. mic port din Noua-Anglie (Statele-Unite). O cortină specială înfăţişează casa văzută din stradă. După :ridicarea acestei cortine, actul I al fiecăreia din cele trei părţi se petrece în faţa casei, iar actul următor în interiorul ei.

Pe cortină se arată terenul vast — de vreo treizeci de pogoane — care înconjoară casa, o colină plină de pomi în fund, livezi 'în dreapta şi în planul II, iar în stingă o grădină mare de flori şi o seră.

In primul plan, paralel cu strada, un şir de salcîmi şi ulmi. Domeniul este înconjurat de un grilaj alb înalt, şi de un rînd de arbuşti. O alee leagă casa de cele două intrări cu porţi albe. Intre casă şi stradă, o pajişte. In dreapta casei, un grup de brazi. Apoi, mai spre faţă, paralel cu aleea carosabilă, arţari şi salcîmi. în stînga casei, un tufiş mare de liliac şi syringas.

Casa este retrasă cam la vreo sută de metri de stradă şi aşezată pe o uşoară ridicătură de teren. Este o clădire mare în stil de „templu grec", la modă în prima jumătate a secolului al XlX-lea. Un portic de lemn alb cu şase coloane înalte, în contrast izbitor cu faţada de piatră cenuşie a casei. Cinci ferestre la etaj, patru la parter. Intrarea principală la mijloc,

o uşă cu ferestruici pătrate, încadrată de două coloane. Obloanele ferestrelor, verzi, în faţa uşii patru trepte care duc la uşa de la intrare. Acţiunea celor trei piese se petrece în primăvara şi vara anilor 1865-l866.

I
w

întoarcerea acasă

Piesă in 4 acte

Partea Intii a trilogiei Din jale .se întrupează Electra

Personajele

Generalul de brigadă EZRA MANNON
CHRISTINE, soţia lui LAVINIA, fiica lor CĂPITANUL ADAM BRANT, comandantul corăbiei *Vinturi Călătoare*
CĂPITANUL PETER NILES din Artileria Statelor Unite HAZEL NILES, sora lui SETH BECKWITH AMOS AMES LOUISA, soţia lui MINNIE, vara ei

v

Decorurile

ACTUL I - Exteriorul casei Mannon, Noua Anglie (Statele Unite ale Americii). Aprilie 1865.
ACTUL II - Biroul lui Ezra Mannon, imediat după actul I.
ACTUL III — Acelaşi decor ca în actul I — exteriorul casei. O săptămînă mai tîrziu, noaptea.
ACTUL IV — Un dormitor în casa lui Mannon, în aceeaşi noapte mai tîrziu.

ACTUL I

DECORUL: exteriorul casei Mannon, spre sfîrşitul unei după-amieze din aprilie 1865. în faţă, aleea care leagă casa de cele două intrări din stradă. In spatele aleii, porticul alb în stil grec cu cele şase coloane înalte, domină scena. La marginea aleii, pe pajişte, în dreapta casei, un brad înalt. Trunchiul este o coloană neagră, în contrast izbitor cu coloanele albe ale porticului. La marginea aleii, în stînga, un tufiş des de liliac şi syringas, în faţa căruia se află o bancă. Din cauza tufişului, persoanele de pe bancă nu pot fi văzute din faţa casei.

Nu mai este mult pînă la apusul soarelui. Ultimele raze cad direct pe faţa casei, învăluind porticul alb şi piatra cenuşie a zidurilor într-o pîclă luminoasă, accentuînd albul coloanelor, cenuşiul sumbru al zidurilor, verdele obloanelor deschise, verdele pajiştii şi al tufişului, negrul şi verdele bradului. Coloanele albe aruncă dîre de umbră pe zidul

cenuşiu dinapoia lor — ferestrele parterului reflectă, cu ură parcă, razele de soare. Porticul de templu grec pare o mască insolentă pusă dinadins pe casa a cărei înfăţişare sumbră şi cenuşie se cere
acoperită.
Din depărtare, dinspre oraş, se aude o fanfară militară cîntînd John Brow n's B o d y. Purtată de sufluluşor al vîn-tului, melodia aceasta este uneori foarte puternică, pierzîndu-se,
apoi, o dată cu el.
Din fund, din stînga, se aude o voce de bărbat cîntînd S h e-nandoah — un cîntec care închide în el tot ritmul melodic
197

al mării. Vocea se apropie repede, din ce în ce mai mult, o slabă şi bătrînă epavă a unei bune voci de bariton. O, Shenandoah, mi-e dor să ascult Ropotul apelor tale! Dar departe de tine mi-e dat să fiu, O, Shenandoah, rîul meu drag! Departe de tine sînt îmbarcat Departe, hăt, pe Missouri.
Gîntăreţul, Seth Beckwith, sfîrşeşte ultimul vers în clipa în care vine pe după colţul casei. Imediat după el se arată Amos
Ames, soţia sa, Louisa, şi Minnie, vara ei. Seth Beckwith, grădinarul şi omul de încredere al familiei Mannon, este un bătrîn de şaptezeci şi cinci de ani, cu părul alb, barba la fel, înalt, slab, adus din umeri, înţepenit de reumatisme, totuşi încă robust. In nemişcare, chipul său îţi face impresia stranie a unei măşti. Expresia severă, dar ochii mici, pătrunzători şi vicleni trădează un aprig interes de viaţă. Expresia şi mobilitatea gurii arată un accentuat simţ al umorului. Haine de lucru, pline de praf. Amos Ames, de meserie tîmplar, dar acum avînd o zi liberă, îmbrăcat de duminică, ca şi soţia sa şi vara acesteia; este un bărbat corpolent de vreo cincizeci de ani. Tipul perfect al provincialului colportor de zvonuri. Nu bîrfeşte din răutate. Ţine cu orice preţ să fie interesant, scandalul fiind subiectul preferat de el şi de auditorii lui.
Soţia sa, Louisa, este mai înaltă şi mai robustă. Cam de aceeaşi vîrstă, din aceeaşi categorie a palavragiilor, dar plină
de răutate.
Vara ei, Minnie, este o femeie mică şi grasă, de patruzeci ae ani. Tipul ascultătorilor de veşti. Figura mică şi rotundă, ochii rotunzi şi inexpresivi, gura rotundă şi întredeschisă, gata
să soarbă ultima clevetire.
Ultimele trei persoane sînt mai curînd tipuri reprezentative decît personalităţi distincte, un cor înfăţişînd oraşul venit să vadă, să audă şi să spioneze distinsa şi bogata familie
Mannon.
Conduşi de Seth, ei înaintează pînă în dreptul tufelor de liliac, se opresc şi încep să admire casa. Ghiduş, Seth vrea s-o impresioneze pe Minnie. Pentru ea a cîntat pînă acum. O împinge cu cotul, zîmbindu-i.
198
SETH: Ce spui, mai am voce la vîrstă mea? Eram vestit pe vremuri. *(Văzind că Minnie nu-i dă nici o atenţie, ci continuă să admire cu gura căscată casa, se întoarce spre Ames — jubilînd.)* Să ştii Amos, dacă ce se spune e adevărat, diseară se îmbată tot oraşul! Datorie patriotică!
AMES *(zimbind):* Nici nu se poate altfel!
LOUISA: Nu-l îmbeţi tu diseară pe Amos orice s-ar întîrnpla. Stricat bătrîn!
SETH *(încîntat):* Stricat bătrîn! La şaptezeci si cinci de ani! Tata a trăit nouăzeci de ani! Nici un Beckwith nu a murit pînă azi de băutură! *(Rlde împreună cu Ames, Louisa surlde ţară să vrea. Minnie, absentă, continuă să admire casa.)*
MINNIE: Doamne! Ce casă frumoasă!
SETH: I-am făgăduit eu lui Amos să v-aduc să vedeţi casa, cînd viu pe la el. Nu se intră aşa uşor aici. Sînt foarte severi în privinţa asta.
MINNIE: Doamne! Bogaţi trebuie să mai fie! Cum de-au adunat atîta avere?
SETH: Ezra a adunat o groază de bani şi, înaintea lui, taică-său Abe Mannon. O parte din avere a moştenit-o; iar alta a făcut-o chiar el cu corăbiile; a înfiinţat una din cele dinţii linii de pacheboturi — linia Western Ocean.
MINNIE: Ezra-i Generalul, nu-i aşa?
SETH *(cu mîndrie):* Da. Cel mai viteaz ostaş din armata lui Grant!
MINNIE: Ce fel de om e?
SETH *(plin de trufie):* Un om şi jumătate! Lumea spune că-i mîndru, îngîmfat, fiindcă nu prea stă de vorbă cu nimeni. Dar aşa-i familia Mannon. Să nu uităm că sînt fruntaşii acestui ţinut, de aproape două sute de ani.
MINNIE: Ce caută în armată, dacă-i aşa de bogat?
SETH: A fost militar şi înainte de război. Taică-său l-a dat la şcoala militară din West Point. Din războiul mexican a ieşit maior, în acelaşi an a murit Abe, iar Ezra a renunţat la armată, pentru a prelua aici afacerile cu vapoare. Afară de asta, a făcut si dreptul şi a fost ales judecător. A făcut politică şi a ajuns primar. Era

primar cînd a izbucnit războiul. A demisionat numaidecît şi a-intrat din nou în armată. Acum l-au făcut general. Un om şi jumătate Ezra ăsta!
AMES: Da! Sîntem mîndri de el!
199
LOUISA: Nu s-ar putea spune acelaşi lucru şi despre nevastă-sa. Ţoală lumea o urăşte. Nu seamănă de loc cu cei din familia Mannon. Se trage din francezi şi olandezi. Are o înfăţişare străină, ciudată. Mereu încruntată şi supărată. Tată-său e doctor la New York, dar mare lucru n-o fi de capul lui. Nu i-a dat nici o zestre cind s-a căsătorit cu Ezra.
SETH *(încruntîndu-se tăios):* Las-o în pace pe ea! Nu de ea e vorba. *(Schimbînd brusc subiectul.)* Ei, trebuie s-o văd pe Virmie. Mă duc s-o caut, o iau pe la bucătărie. Voi rămîneţi aici. Dacă nevasta lui Ezra vrea cumva să vă alunge pentru că aţi intrat fără permisiune, spuneţi-i că eu v-am adus cu voia Vinniei. *(Coteşte pe după colţul casei, ieşind prin stingă. Ceilalţi trei privesc împrejur, plini de respect si sfială, nesimţindu-se în siguranţă. Vorbesc în şoaptă.)*
LOUISA: Ce mîndru e Seth de stăpînii lui! N-am putut să mă ţin să nu-i spun una despre nevasta lui Ezra.
AMES: Las că nu se sinchiseşte el prea mult. A urît-o totdeauna.
LOUISA: Ssst! Vine cineva din casă. Haideţi mai încoace. *(Se îngrămădesc Ungă banca din 'faţa tufelor de liliac şi privesc printre frunze. Uşa principală se deschide. Apare Christine Mannon, care înaintează plnă în capul scării. Louise îşi înghionteşte verisoara si-i şopteşte emoţionată.)* Ea e! *(Christine Mannon este o femeie înaltă, impresionantă. Are patruzeci de ani, dar pare mai tînără. Trupul frumos si volup-tuos; mişcările pline de graţie felină. Poartă o rochie de satin verde, scumpă şi bine croită, care-i pune în valoare părul des si ondulat, parte arămiu, parte auriu, ambele nuanţe fiind 'distincte si totuşi armonios îmbinate. Un chip bizar, mai curînd plăcut decît frumos, în nemişcare, chipul ei parcă n-ar fi al unei fiinţe în viaţă, la prima vedere îţi face impresia unei măşti palide, în care numai ochii adinei de un albastru-violet închis sînt vii. Sprîncenele negre se unesc într-o accentuată linie dreaptă deasupra nasului puternic reliefat. Bărbia solidă, gura mare si senzuală, buza inferioară plină, buza superioară uşor arcuită, umbrită de un puf. Stă şi ascultă şi parcă s-ar apăra de muzica aceasta care o înfricoşează, strecurîndu-i un anumit tîlc. Deodată, însă, ridică din umeri cu dispreţ, coboară scara si o ia spre grădină, trecînd pe Ungă tufele de liliac fără să observe pe Ames şi pe cele două femei.)*
200
nu?
MI-NNIE *(şoptind temător):* Doamne! Tare-i frumoasă
LOUISA: Nu-i pe gustul meu — prea pare o străină.
MINNIE: Da. Are o privire ciudată.
AMES: Ascunsă — parc-ar purta o mască. Aşa-s toţi Mannonii. Toţi au privirea asta. Şi nevestele lor la fel. Pînă şi Seth, n-aţi băgat de seamă? Dacă a stat toată viaţa cu ei! Nu vor să li se afle tainele!
.MINNIE *(avidă, abia ţinîndu-şi răsuflarea):* Tainele?
LOUISA: Au şi ei tainele lor, ca toată lumea! Mai grele încă decît ale altora! *(Cu voce scăzută, aproape şoptind soţului ei.)* Spune-i Minniei povestea cu David, fratele bătrînului Abe Mannon, care s-a însurat cu guvernanta aceea, franţuzoaica din Canada.
AMES: Ssst! Ţine-ţi gura! Vine Seth. *(Repede Minniei.)* E-o poveste veche. Eram copil pe atunci. Las-că-ţi spun eu mai tîrziu. *(Seth apare de după colţul sting al casei şi vine la ei.)*
SETH: Blestemata aceea de negresă — bucătăreasa — mă pune totdeauna să-i car lemne. Parc-aş fi sclavul ei! Aşa ne trebuie, dacă i-am dezrobit! *(Apoi cu vioiciune.)* Şi acum, haideţi cu mine. V-arăt piersicii din grădină si pe urmă v-arăt şi sera. N-am găsit-o pe Vinnie.
(Slnt gata să pornească. Uşa de la intrare se deschide şi Lavinia înaintează plnă la capul scării, unde s-a oprit., cu o clipă înainte, şi mama ei. Are douăzeci şi trei de ani, dar pare mult mai in vîrstă. înaltă ca şi mama ei, trup subţire, scheletic. Lipsa de atracţie e accentuată de rochia-i neagră şi simplă. Are mişcări rigide, atitudine ţeapănă, militară. Vocea uscată şi monotonă; ton imperativ. Cv, toate aceste deosebiri, chipul ei are o asemănare izbitoare cu chipul mamei sale. Acelaşi păr arămiu-auriu, aceeaşi paloare şi aceiaşi ochi albaştri-violet. Sprîncenele negre, îmbinate într-o linie dreaptă deasupra nasului, aceeaşi gură senzuală, acelaşi maxilar solid. Şi, în primul rînd', aceeaşi impresie stranie de mască, atunci cind e In nemişcare. Evident că Lavinia face tot ce-i stă în putinţă pentru a scoate în relief contrastul si nu asemănarea cu mama ei. Părul şi-l poartă bine tras înapoi, voind parcă să-i ascundă, ondulaţia

naturală. Nici o urmă din dorinţa de a seduce,
201

în acest aspect al ei, simplu şi sever. Capul are aceeaşi formă ca cel al mamei sale, dar pe trupu-i slab pare prea mare şi prea greu.)

SETH *(văzînd-o):* Uite-o!

(Se îndreaptă spre scară — apoi văzlnd că nu i-a observat se opreşte şi aşteaptă, izbit de ceva bizar în atitudinea ei. Ea priveşte în dreapta, urmărindu-şi mama, care străbate agale grădina, luînd-o spre seră. Privirea ei este rece, dură, plină de duşmănie. Mama sa dispare apoi, probabil în seră, căci Lavinia îşi întoarce capul, continuînd să ignore prezenţa lui Seth şi a prietenilor lui, şi se uită în stingă, ascultînd cu atenţie sunetele muzicii care, purtate de o adiere răcoritoare, devin deodată mai puternice. Se aude tot John Brown's Body. *Lavinia ascultă, aşa cum ascultase cu o clipă mai înainte şi mama ei, dar reacţia ei este cu totul contrară celei a mamei sale. Ochii i se luminează de mulţumire şi o stranie expresie de triumf îi apare pe faţă .)*

LOUISA *(şoptind repede Minniei):* Asta-i Lavinia!

MINNIE: Seamănă cu mama ei — la fel de ciudată — dar nu-i frumoasă ca ea.

SETH: Luaţi-o înainte spre livadă. Vin şi eu după voi. *(Se retrag in stingă casei şi dispar. Seth se îndreaptă nerăbdător spre Lavinia.)* Veste bună, Vinnie ! Telegrafistul ne-a spus că de data asta s-a sfîrşit cu Lee! Se aşteaptă din clipă în clipă comunicatul oficial. Acu' să ştii că vine şi taică-tău acasă !

LAVINIA *(rigidă):* Sper şi eu. E şi timpul.

SETH *(privind-o pătrunzător— încet):* Da, este.

LAVINIA *(întorcîndu-se spre el — cu asprime):* Ce vrei să spui, Seth?

SETH *(ferindu-se de privirea ei — evaziv):* Nimic — doar ceea ce vrei să spui şi tu. *(Lavinia se uită fix la dînsul. El îi ocoleşte privirea — apoi ca din întîmplare.)* Pe unde ai hoinărit alaltăieri seara si ieri, toată ziua?

LAVINIA *(tresărind):* Am fost la Hazel şi Peter.

SETH: Da, aşa spunea şi Hannah... I-ai spus că te duci la ei. Partea curioasă e că m-am întîlnit ieri cu Peter şi m-a întrebat pe unde te ascunzi.

LAVINIA *(tresare din nou — apoi încet ca si cînd între ei doi ar exista o înţelegere):* Am fost la New York, Seth.

SETH: Da. M-am gîndit şi eu că poate te-ai dus acolo. *(Apoi cu profundă simpatie.)* Tare greu trebuie să-ţi vie, Vinnie. Mare ocară.

LAVINIA *(cu rigiditate — tăioasă):* Nu înţeleg ce vrei să spui.

SETH *(dă din cap cu, înţelegere):* Bine Vinnie, cum vrei tu. *(Pauză — apoi după ce şovăie o clipă, izbucnind):* De cîtva timp am ceva pe suflet si trebuie să-ţi spun şi ţie. Ceva în legătură cu ceea ce te roade şi pe tine — numai dacă o fi adevărat.

LAVINIA *(rigidă):* Nu mă roade nimic. *(Apoi cu asprime.)* Ce vrei să-mi spui?

SETH : Poate să nu fie nimic — poate să am dreptate — iar dacă am dreptate, trebuie să ştii şi tu. E vorba de căpitanul Brant.

LAVINIA *(tresare din nou, dar păstrează un ton rece si stăpînit):* Ce-i cu el? .

SETH : Ceva ce socotesc că n-a băgat nimeni de seamă afară de mine. *(Apoi repede, văzlnd că vine cineva pe alee.)* Uite-i pe Peter şi Hazel. Iţi spun eu mai tîrziu, Vinnie. Te înapoiezi. Tot n-am timp acum. M-aşteaptă nişte prieteni.

LAVINIA: Mă găseşti aici. Să te înapoiezi, mai pe urmă. *(Masca ei rece, impusă, dispare o clipă. Cu încordare.)* De ce trebuie să vină Peter şi Hazel tocmai acum? Nu vreau să văd pe nimeni. *(Porneşte ca şi cum ar voi să intre în casă.)*

SETH: Du-te în casă. Te scap eu de dînşii. LAVINIA *(revenindu-şi — scurt):* Nu. îi primesc.

(Seth iese prin stingă, ocolind colţul casei. O clipă mai tîrziu, Hazel şi Peter Niles intră prin stingă, pe aleea din faţă. Hazel este o fată drăguţă şi sănătoasă. Are nouăsprezece ani, părul negru, ochii la fel. Trăsături mici, dar precis modelate. Bărbia solidă, gura zimbitoare, energică. Dintr-o privire îţi dai seama că are un caracter deschis, curat, îndatoritor şi bun. Fratele ei, Peter, are acelaşi caracter — sincer, cinstit şi bun. E un tînăr de douăzeci şi doi de ani, bine legat, stîngaci în mişcări, şovăielnic atunci cînd vor-

.202

203

beşte. Faţa mare, nas scurt, păr castaniu ondulat, ochi cenuşii frumoşi, gura mare. Uniformă de căpitan din artileria Uniunii.)

LAVtNIA *(cu o cordialitate forţată):* Bună ziua. Ce mai faceţi? *(Se sărută cu Hazel, dă mina cu. Peter.)*

HAZEL: O, noi — foarte bine. Dar tu ce mai faci, Vin-i,ie? De tine e vorba. Nu te-am văzut de un car de ani. sper că n-ai fost bolnavă?
LAVINIA: Dacă numeşti boală o răceală!
PETER: O, Doamne! Dar acum a trecut?
LAVINIA: Da — aproape. Nu vreţi să şedeţi?
(Hazel se aşază pe bancă, în stingă, Lavinia lingă ea, la mijloc, Peter se aşază timid în dreapta. Intre el şi Lavinia rămîne un spaţiu liber.)
HAZEL: Peter poate să mai rămînă puţin, dacă n-ai nimic împotrivă. Eu am venit pentru o clipă, să aflu dacă aţi primit vreo veste de la Orin.
LAVINIA: De la scrisoarea pe care ţi-am arătat-o, nimic.
HAZEL: De atunci e un veac! Eu n-am primit de luni de zile nici o scrisoare. Cred că a întîlnit pe undeva vreo altă fată şi pe mine m-a uitat. *(Suride forţat, dar în realitate o doare.)*
PETER: Nu înseamnă nimic dacă Orin n-a scris; nu-i place să scrie.
HAZEL: Ştiu asta, dar — nu cumva o fi fost rănit, tu ce crezi Vinnie?
LAVINIA: Nici gînd. Ne-ar fi scris tata!
PETER: Desigur. Nu fi proastă, Hazel! *(După o mică pauză.)* De altfel, o să se înapoieze în curînd. Ai aflat, desigur, vestea cea mare, Vinnie?
HAZEL: Peter nu mai trebuie să plece. Nu-i ăsta un noroc ?
PETER: Rana mea e vindecată şi am primit ordin să plec mîine. Cred însă că se va reveni. *(Zîmbind.)* N-am să spun că sînt dintre acei eroi care doresc să se înapoieze pe front! Mi-ajunge.
HAZEL *(impulsivă):* O, de-abia aştept să-l revăd pe Orin. *(Apoi, încurcată, se sileşte să rîdă, se ridică în picioare*

şi o sărută pe Lavinia.) Şi acum am plecat. Am întîlnire cu Emily. La revedere, Vinnie. Vezi, fă-te bine şi vino în curîrid pe la noi. *(Arunclnd o privire ironică fratelui ei.)* Şi sa fii drăguţă cu Peter. E atît de cuminte... cînd doarme. Şi-apoi, moare de nerăbdare să te întrebe ceva.
PETER *(extrem de încurcat):* Lasă-mă în pace! *(Hazel rîde si dispare pe alee, în stingă. Peter, agitat, stă cu ochii în pămînt, Lavinia se uită la el. De la aluzia ironică a lui Hazel, Lavinia păstrează o atitudine defensivă. In cele din urmă, Peter ridică ochii şi spune cu timiditate.)* Hazel e supărată că Orin nu-i scrie. Crezi că într-adevăr o iubeşte?
LAVINIA *(rigidă, pe un ton brusc):* Nu ştiu ce e dragostea ! Nu vreau să ştiu ce e dragostea! *(Cu intensitate.)* O urăsc!
PETER *(zdrobit, dar încercînd să glumească):* Dacă aşa stau lucrurile, cred că este mai bine să nu te mai întreb — ceea ce-mi pusesem în gînd să te întreb azi.
LAVINIA: E tot ceea ce m-ai întrebat şi acum un an, cînd ai venit în permisie?
PETER: Mi-ai spus să aştept pînă se isprăveşte războiul. Războiul s-a isprăvit.
LAVINIA *(încet):* Nu mă pot mărita, Peter. Trebuie să rămîn acasă. Tata are nevoie de mine.
PETER: O are pe mama ta.
LAVINIA *(tăios):* De mine are mai multă nevoie! *(Pauză. Apoi se întoarce compătimitoare şi pune mina pe umărul lui.)* îmi pare rău, Peter.
PETER *(ursuz):* Nu-i nimic.
LAVINIA: Ştiu că aşa spun fetele din romane totdeauna, dar pe tine te iubesc ca pe un frate, Peter. Pentru nimic în lume n-aş vrea să pierd afecţiunea ta. Aşa am fost de cînd eram mici si am început să ne jucăm împreună tu şi Orin şi Hazel şi eu. Deci — nu lăsa nimic să ne despartă.
PETER: Sigur că nu. Drept cine mă iei? *(Stăruitor.)* De altfel continuu să sper că într-o bună zi ai să te răzgîn-deşti. Numai dacă nu iubeşti pe altcineva.
LAVINIA *(retrăgîndu-şi mina):* Nu fii prost, Peter.
PETER: Dar ce-i cu misteriosul căpitan de corabie, care vine pe aici?
LAVINIA *(furioasă):* Nu cumva îţi închipui că mă uit la acest... la acest...!

PETER: Nu te mînia. Voiam doar să spun că lumea vorbeşte că-ţi face curte.
LAVINIA: Oamenii nu-şi rostesc numai rugăciunile.
PETER: Aşadar, nu-l iubeşti?
LAVINIA *(cu intensitate):* Nu pot să-l sufăr!

PETER: Ah! cît mă bucur, Vinnie. Mi-era teamă. Credeam că nu e fată să nu-l iubească. Are, afurisitul, o înfăţişare atît de romantică. Pare mai degrabă un jucător de cărţi sau un poet, decît un căpitan de corabie. L-am zărit cînd ieşea pe poarta voastră — mi se pare ultima oară cînd a fost pe aici. Şi ceva curios. Seamănă foarte bine cu cineva, dar nu-mi amintesc cu cine.
LAVINIA *(surprinsă, îl priveşte îngrijorată):* în orice caz nu cu cineva de aici. Vine din Apus. Bunicul meu Hamei l-a cunoscut întîmplător la New York si a prins drag de el, iar mama l-a cunoscut în casa bunicului.
PETER: Dar în definitiv, cine-i omul acesta, Vinnie?
LAVINIA: Nu ştiu multe despre el, deşi ai să te miri. Mi-a spus toată povestea vieţii lui, ca să facă pe interesantul. Dar nu i-am dat prea multă atenţie. S-a făcut marinar de tînăr şi a căutat aur în California. Spune că a făcut ocolul pămîntului şi a stat cîtva timp pe o insulă din sudul Pacificului.
PETER *(morocănos):* Un adevărat erou romantic, dacă binevoieşti să-l crezi!
LAVINIA *(ironică):* Asta-i meseria lui — să fie romantic. *(Agitată.)* Nu vreau să mai vorbim despre dînsul. *(Se ridică şi o ia spre dreapta, pentru a-si ascunde neliniştea. E cu spatele la Peter.)*
PETER *(surîzînd):* Foarte bine, nici eu. Există subiecte mai atrăgătoare.
(Christine Mannon apare din stingă, între tufele de liliac şi casă. Are în braţe un maldăr de flori. Lavinia ii simte prezenţa şi se întoarce spre ea. O clipă, mama şi fiica se privesc ţintă în ochi. Din toată atitudinea lor reiese o înverşunată duşmănie. Christine însă îşi revine imediat, plină de mîndrie şi dispreţ.)
CHRISTINE: A, în sfîrşit, aici erai! *(Apoi îl vede pe Peter care este făţiş stingherit de prezenţa ei.)* A, bună ziua, Peter. iartă-mă, nu te-am văzut imediat.
206
PETER: Bună ziua, doamnă Mannon. Treceam pe aici şi am intrat o clipă să văd ce mai faceţi. Cred că e timpul s-o şterg, Vinnie.
LAVINIA *(care abia aştepta să scape de el — repede):* Bine. La revedere, Peter.
PETER: La revedere. La revedere, doamnă Mannon.
CHRISTINE: La revedere, Peter. *(Peter dispare pe alee, în stingă, Christine înaintează.)* Trebuie să-ţi spun că te porţi cam urît cu singurul tău adorator devotat. *(Lavinia nu răspunde. Christine continuă, cu răceală.)* Mă întrebam cîrid te voi vedea. Aseară, cînd m-am întors de la New York, se părea că te culcaseşi.
LAVINIA: Da, mă culcasem.
CHRISTINE: De obicei, citeşti mult în pat. Am vrut să intru la tine, dar era încuiată uşa. Cind am văzut că stai toată ziua zăvorită, am fost sigură că mă ocoleşti dinadins. Dar Annie mi-a spus că te-a durut capul, *(în timp ce vorbea, a înaintat din ce în ce mai mult spre Lavinia şi se află acum la doi paşi de ea. Asemănarea dintre ele este nemaipomenită. Christine se uită la ea cu răceală, dar în fond, neliniştea ei este evidentă.)* Te-a durut, într-adevăr capul?
LAVINIA: Nu. Am vrut să fiu singură — să reflectez.
CHRISTINE: La ce, dacă mi-e permis să întreb? *(Apoi ca şi cum i-ar fi teamă de răspuns, schimbă brusc subiectul.)* Cine sînt oamenii aceia care dau tîrcoale-n jurul casei?
LAVINIA: Nişte prieteni de-ai lui Seth.
CHRISTINE: Faptul că-l cunosc pe beţivul acesta bătrîn le dă dreptul să nesocotească dispoziţiile noastre?
LAVINIA: Eu i-am dat voie lui Seth să-i aducă.
CHRISTINE: Şi de cînd ai tu acest drept, fără să mă întrebi pe mine?
LAVINIA: Cînd mi-a cerut voie Seth, nu aveam cum să te întreb. Erai la New York... *(o scurtă pauză — apoi adaugă încet, cu ochii ţintă la mama ei)* la bunicul. I-e mai bine? A fost mereu bolnav anul trecut.
CHRISTINE *(pe un ton nepăsător, ocolind privirea Lavi-niei):* Da. îi este mult mai bine. Speră că-şi va relua în curînd consultaţiile. *(Voind să schimbe subiectul, se uită la flori.)* Am fost în seră să iau cîteva flori. Să mai intre puţină lumină în cavoul nostru. *(Arată din cap spre casă —*
207
ironică.) De cîte ori mă întorc de la New York, am simtă-mîntul că intru într-un cavou! „Cavoul alb" din *Biblie* - faţada unui templu păgîn, ţintuită ca o mască pe un monstru puritan. Numai un Abe Mannon putea să clădească o astfel de monstruozitate — un adevărat templu al urii. *(Ride scurt, ironic.)* iartă-mă, Vinnie. Am uitat că ţie îţi place. E -si firesc. Se potriveşte atît de bine cu temperamentul tău. *(Lavinia se uită ţintă la ea, dar tace. Christine priveşte din nou florile si o ia spre casă.)* Trebuie să le pun în apă. *(Face cîţiva paşi spre casă — apoi se întoarce cu o nepăsare bine*

prefăcută.) Să nu uit, la New York m-am întîlnit din întîmplare cu căpitanul Brant. Mi-a spus că trece azi pe aici, să-şi ia corabia în primire şi m-a întrebat dacă poate veni să te vadă. I-am răspuns că da şi l-am invitat la masă. *(Fără să se uite la Lavinia, care o fixează cu asprime.)* Nu-ţi face plăcere, Vinnie? Sau vrei să rămîi credincioasă lui Peter, singurul tău cavaler?
LAVINIA: De asta ai cules flori — pentru că vine el? *(Christine nu răspunde. Lavinia continuă ameninţătoare.)* Cred c-ai aflat vestea cea mare. înseamnă că tata se întoarce curînd!
CHRISTINE *(fără să se uite la ea — rece):* In ultima vreme au circulat atîtea zvonuri. Ştirea n-a fost confirmată încă. N-am auzit salvele fortului.
LAVINIA: Ai să le auzi în curînd!
CHRISTINE: Sper asta — ca şi tine.
LAVINIA: Zău?
CHRISTINE *(stăpînindu-şi neliniştea — rece):* Ce vrei să spui? Ce-i tonul acesta? *(Tăios.)* Dacă ai poftă de ceartă hai în casă, aici putem fi auzite. *(Se întoarce şi-l vede pe Seth, care a apărut chiar în clipa aceea de 'după colţul casei, în stingă, şi se uită la ele.)* Poftim. Bunul dumitale prieten, care trage cu urechea. *(O ia spre casă.)* Mă duc să mă odih-nesc puţin. *(Urcă scara.)*
LAVINIA *(cu asprime):* Trebuie să-ţi vorbesc mamă —
cit mai curînd.
CHRISTINE *(intorcindu'se, cu sfidare):* Cînd ai- poftă. Diseară, după plecarea căpitanului, dacă-ţi convine! Dar despre ce vrei să-mi vorbeşti?
LAVINIA: Ai să afli destul de curînd.

CHRISTINE *(uitîndu-se la ea cu teamă — silindu-se să /ie ironică):* Din toate faci o taină, Vinnie.
(Intră In casă Inchizind uşa în urma ei. Seth apare din nou de după colţul casei, unde stătuse pitit. Lavinia li face semn s-o urmeze si se aşază pe banca din stingă. Pauză. Lavinia se uită ţintă înainte, cu faţa împietrită şi ochi aspri. Seth se uită la ea eu înţelegere.)
LAVINIA *(brusc):* Ce *vrei* să-mi spui despre căpitanul Brant? *(Apoi ca şi cum ar voi să prevină bănuielile din mintea lui Seth.)* Vreau să ştiu totul despre dînsul, fiindcă — se pare că-mi face curte.
SETH *(încercînd să-şi exprime neîncrederea într-un sin-gur cuvint):* Mda!
LAVINIA *(aspru):* Spui asta ca şi cînd nu m-ai crede.
SETH: Cred orice-mi spui tu să cred. Nu degeaba sînt de şaizeci de ani în casa asta. *(Pauză, apoi o întreabă încet.)* Ai băgat de seamă că înfăţişarea lui Brant aminteşte de •cineva?
LAVINIA: Da. De cînd l-am văzut pentru prima oară — dar nu ştiu de cine. Tu de cine crezi?
SETH: De taică-tău, Vinnie, nu-i aşa?
LAVINIA *(perplexă, agitată):* Tata? Nu! Nu se poate! *(Apoi, convinsă fără să vrea.)* Da! Seamănă — e ceva în figura lui — de asta mi se părea că-l cunosc de mult... ele asta am simţit... *(Apoi cu încordare, gata să se prăbuşească.)* O, nu cred ! Să ştii că te înşeli, Seth! Ar fi prea!...
SETH: Nu seamănă numai cu taică-tău. Seamănă şi -cu Orin — şi cu toţi Mannonii pe care i-am cunoscut.
LAVINIA *(înspăimîntată):* Dar de ce, cum?...
SETH: Şi-mi aminteşte mai ales de David, fratele bunicului tău. Ce ştii tu despre David, Vinnie? Din ziua-n care a plecat numele lui nu a mai putut fi rostit în casa noastră. Totuşi, ai auzit vorbindu-se uneori cîte ceva despre •el, nu-i aşa, deşi astea s-au petrecut pe cînd tu nici nu •«rai născută...
LAVINIA: Am auzit că s-a îndrăgostit de o canadiană, guvernanta surorii mai mici a tatei, aceea care a murit. Şi că a trebuit s-o ia de nevastă fiindcă urma să aibă un copil. Bunicul i-a izgonit pe amîndoi din casă şi apoi a dărîmat «casa, iar în locul ei a clădit-o pe aceasta, fiindcă nu mai

voia să locuiască încăperile unde fratele lui pătase onoarea familiei. Dar ce are a face acest vechi scandal cu...
SETH: Stai să vezi. După ce au fost izgoniţi din casă, s-au căsătorit şi au plecat de aici. Se spunea că fn Apus. Pe urmă nu s-a mai auzit nimic de dînşii. Bunicul tău mi-a spus, odată, că au un copil... un băiat. Ce-l blestema! *(Accentuînd.)* La copilul ăsta mă gîndesc eu, Vinnie.
LAVINIA *(inţelegînd — îngrozită):* Oh!
SETH: Cîţi ani să aibă Brant, Vinnie?

LAVINIA: Cred că vreo treizeci şi şase.
SETH: Da! Se potriveşte de minune. Şi încă un lucru ciudat — numele. Ce fel de nume-i ăsta, Brant? Nu l-am auzit niciodată. Parc-ar fi ticluit, -o prescurtare. Ţii minte cum o chema pe canadiana aia, Vinnie? Mărie Brantome! înţelegi ce vreau să spun?
LAVINIA *(agitată, luptind împotriva unei convingeri din ce in ce mai ferme):* Nu fi prost, Seth. L-ar chema Man-non şi ar fi mîndru de numele lui.
SETH: O fi avut el motive temeinice să nu folosească numele de Mannon, cînd a venit aici. Nu crezi? Dacă ar bănui taică-tău!
LAVINIA *(pierzîndu-şi cumpătul):* Nu! Nu se poate. Dumnezeu n-ar îngădui una ca asta! Ar fi prea îngrozitor. Asta ne-ar mai lipsi. Nici nu vreau să mă gîndesc, m-auzi? Nu trebuia să-mi spui nimic.
SETH *(câutlnd s-o liniştească):* Hai, hai! Fii cuminte,
Vinnie. Degeaba ţipi la mine. *(Aşteaptă — apoi continuă insistent.)* Vreau să spun că mi se pare ciudat, chipul lui
- numele... Cred c-ar trebui să cauţi adevărul, pentru
taică-tău.
LAVINIA: Cum aş putea să aflu adevărul?
SETH: Ia-l odată prin surprindere şi strînge-l cu uşa ca şi cînd ai şti totul. Vezi, poate se dă de gol. *(Vrea să plece — priveşte pe alee, în stingă.)* Parcă ar fi dînsul cel care se apropie, Vinnie. Pînă şi în mers are ceva din David Mannon. Dacă n-aş şti că-i el, aş crede că-i stafia lui David care se-ntoarce acasă. *(Se îndepărtează brusc.)* Mă duc să-mi văd de treburi.
(Dispare după colţul sting al casei. Pauză. Apare căpitanul Adam Brant pe aleea din stingă în faţă. Tresare, văzînd-o pe Lavinia, dar îşi ia imediat un aer ademenitor. Te impresionează imediat înfăţişarea de mască a chipului său, atunci cînd e nemişcat. Frunte mare, joasă, încadrată de un păr negru pe care-l poartă lung ca un poet. Nasul mare şi aquilin, sprîncenele stufoase, pielea închisă şi ochii castanii. Gura senzuală şi capricioasă — o gură care ştie să fie şi violentă şi duioasă. Poartă mustaţă, dar bărbia puternică e complet rasă. înalt, solid, umeri laţi. Face impresia că e totdeauna in ofensivă sau în defensivă luptind cu viaţa, îmbrăcat cu o extravaganţă de dandy, ca şi cum neglijenţa studiată gen Byron îi serveşte de model ideal. Din caracteristicile unui căpitan de corabie are doar miinile mari şi puternice, precum şi o voce profundă.)
BRANT *('înclinîndu-se cu o politeţă exagerată):* Bună ziua. *(Apropiindu-se şi luîndu-i mina pe care Lavinia se sileşte să i-o întindă.)* Sper să nu te superi că am dat buzna, fără să mă anunţ. Mama dumitale mi-a spus...
LAVINIA: Ştiu. A trebuit să iasă puţin şi mi-a spus să-ţi ţin de urît pînă se întoarce.
BRANT *(galant):* Atunci am noroc. Sper că nu se va grăbi să se întoarcă, să stea iarăşi pe capul nostru. N-am mai avut prilejul să fiu singur cu dumneata din noaptea aceea, în care ne-am plimbat la lumina lunii. Ţi-aduci aminte?
(I-a ţinut tot timpul mina şi i-a vorbit cu voce scăzută, de îndrăgostit. Lavinia nu-şi poate reţine o tresărire, retră-gindu-şi neliniştită mina şi depărtindu-se de el.)
LAVINIA *(regăsindu-şi stăpînirea de sine — încet):* Ce spui de predarea lui Lee, domnule căpitan? în curînd trebuie să se întoarcă şi tata. *(Tonul vocii ei îl face să o privească bănuitor. Lavinia se uită, însă, drept înainte.)* De ce nu şezi?
BRANT: Mulţumesc. *(Se aşază pe bancă, în dreapta ei. A devenit prudent, din cauza atitudinii ei ciudate — degajat):* Da, trebuie să fii foarte fericită că-ţi vei revedea tatăl. Mi-a spus mama dumitale cît de mult ţii la el.
LAVINIA: Da? *(Apoi cu intensitate.)* 11 iubesc pe tata mai mult ca orice pe lume. Aş face orice să-l apăr de supărări.
BRANT *(urmărind-o cu atenţie — pe acelaşi ton prevenitor):* li iubeşti mai mult decît pe mama dumitale?
LAVINIA: Da.

BRANT: De fapt, cred că aşa stau lucrurile: fetele tins mai mult la tatăl lor, băieţii la mama. Dar credeam că dumneata constitui o excepţie de la această regulă.
LAVINIA: De ce?
BRANT: Semeni atît de mult cu mama dumitale în unele privinţe! Aceeaşi expresie! Şi uită-te la părul dumitale! Unde mai găseşti un păr ca al dumitale si al ei?' N-am întîlnit decît o singură femeie cu un astfel de păr. O să-ţi pară curios, cînd am să-ţi spun. Mama mea!

LAVINIA *(tresărind):* Ah!
BRANT *(cu veneraţie — şoptind):* Da, avea un păr-frumos ca al mamei dumitale, care i se revărsa pînă la genunchi şi nişte ochi mari, trişti... la fel de albaştri ca Marea Caraibilor.
LAVINIA *(cu asprime):* Ce importanţă are o asemănare?' Nu semăn de loc cu mama! Toată lumea ştie că semăn cu tata!
BRANT *(trezit la realitate, surprins de tonul ei):* Nu te-ai supărat pe mine, nu-i aşa? *(Apoi încurcat si voind să: restabilească un ton amical — cu francheţe.)* Eşti atît de enigmatică azi, domnişoară Lavinia! Mă ierţi că ţi-o spun astfel, pe faţă. Mi-am petrecut aproape toată viaţa pe mare şi în tabere, aşa că sînt deprins să vorbesc deschis. Ce ai cu mine? Dacă te-am supărat cu ceva, jur că n-am făcut-o dinadins. *(Ea, tace, uitlndu-se ţintă înainte, cu ochii severi şi rigizi. O priveşte cumpănind-o, apoi continuă.)'* Pentru nimic în lume n-aş vrea să se ivească vreo neînţelegere între noi doi. Poate m-am măgulit eu însumi, dar mi s-a părut că nu-ţi displac. Ai uitat plimbarea din noaptea aceea pe ţărmul mării?
LAVINIA *(cu o voce rece si aspră):* Nu. Mama ţi-a spus să mă săruţi?
BRANT: Ce? Ce vrei să spui? *(Atribuind imediat această întrebare naivităţii ei — rîzînd.)* A, înţeleg! Nu cumva vrei să spui că ar fi trebuit să-i cer voie, Lavinia?'
LAVINIA: N-ar fi trebuit?
BRANT *(iar neliniştit — încercînd să glumească):* N-am avut o educaţie prea severă şi, fie că trebuia sau nu, fapt e că nu i-am cerut voie, şi sărutul n-a fost mai puţin plăcut din cauza asta. *(Aruncîndu-i o privire, schimbă imediat subiectul.)* Mă tem că am vorbit prea mult în noapte.»
212
•aceea. Poate te-am plictisit cu poveştile despre corăbii şi dragostea ce-o am pentru ele.
LAVINIA *(rece):... Albe, înalte corăbii!* Aşa mi- le evocai. Spuneai că pentru dumneata ele sînt ca nişte femei frumoase şi palide. Că le iubeşti mai mult decît ai iubit vreodată o femeie. Adevărat, domnule căpitan?
BRANT *(cu o galanterie forţată):* Da. Aşa socoteam înainte de a te întîlni. *(Apoi, crezînd că a descoperit, în sfîrsit, cauza schimbării de atitudine a Laviniei — rîzînd.)* A, de asta eşti supărată? Cum nu mi-a trecut prin cap pînă acum? Femeile sînt totdeauna geloase pe corăbii şi n-au niciodată încredere în mare. Ştiu ele că au de-a face cu două rivale atît de primejdioase. *(Rîde din nou, dar cu mai puţină siguranţă, văzîndu-i expresia rigidă.)* Da, trebuia să-mi dau imediat seama că nu te interesau în noaptea aceea prea mult relaţiile mele cu marea. Corăbiile sînt o poveste prea banală pentru fiica unui armator. Dar, dacă nu mă înşel, ai fost foarte atentă cînd ţi-am vorbit de insulele din sudul Pacificului, unde am naufragiat, în cursul primei mele călătorii pe mare.
LAVINIA *(pe un ton rece, tăios):* îmi amintesc de admiraţia dumitale pentru băştinaşele acelea goale. Spuneai că ele au găsit taina fericirii, pentru că n-au auzit niciodată că dragostea poate fi păcat.
BRANT *(surprins — măsurînd-o cu nedumerire):* Ţi-a-duci aminte de asta? *(Apoi romantic.)* Da. Trăiesc acolo ca în rai, înainte de descoperirea păcatului de către pă-mînteni. Nici nu-ţi poţi închipui frumuseţea acelor insule verzi, încrustate în albastrul mării! Norii mîngîie crestele munţilor, soarele îţi înflăcărează sîngele, în timp ce valurile izbindu-se fără încetare de stîncile de corali îngînă parcă un cîntec de leagăn! Adevărate insule ale fericirii! Uiţi, acolo, toată murdăria vieţii; toate poftele de lăcomie şi putere ale oamenilor.
LAVINIA: Şi visele lor dezgustătoare despre... dragoste?
BRANT *(tresărind din nou — uitîndu-se îngrijorat la ea):* Ce vrei să spui, Lavinia?
LAVINIA: Nimic. Mă gîndesc la insulele dumitale bine-cuvîntate.
BRANT *(nesigur):* A! Dar spuneai... *(-Se apropie mai mult de ea si insistînd prosteşte spune cu o voce scăzută, de*
213
îndrăgostit.) De acum înainte, de cîte ori îmi voi aminti de insulele acelea, mă voi gîndi totdeauna la dumneata... Cum mergeai alături de mine în noaptea aceea cu părul în bătaia vîntului şi cu ochii scăldaţi în razele lunii! *(încearcă să-i ia mîna, dar cum o atinge Lavinia se dă înapoi şi sare în picioare.)*
LAVINIA *(rece — furioasă):* Să nu mă atingi! Să nu îndrăzneşti...! Mincinosule! *(Apoi vâzîndu-l zăpăcit, foloseşte această împrejurare pentru a urmasfatul lui Seth — uitîn-du-se la el cu dispreţ.)* Dar ar fi o nebunie să mă aştept la altceva decît la ieftine minciuni romantice din partea fiului unei guvernante din mocirlele Canadei.
BRANT *(perplex):* Ce-ai spus? *(Furios — ameninţător.)* Să nu mai scoţi o vorbă! Uit că eşti femeie.

***(Uitînd** orice prudenţă la auzul insultei aduse mamei sale.)* Nici un Mannon n-o va insulta atîta vreme cît eu...
LAVINIA *(îngrozită la auzul adevărului):* Prin urmare, e adevărat! Eşti fiul ei! Oh!
BRANT *(luptînd să se stăptneascâ — sfidînd):* Şi dacă sînt? Sînt mîndru de mama mea. Dacă mi-e ruşine de ceva, mi-e numai de sîngele spurcat al Mannonilor. De asta nu voiai adineauri să mă laşi să mă apropii de tine? Eşti prea nobilă pentru fiul unei slujnice, nu? Altădată îţi făcea însă plăcere...!
LAVINIA *(furioasă):* Nu-i adevărat. M-am prefăcut numai ca să aflu adevărul.
BRANT: Nu! Asta e numai de cînd ai început să bănuieşti cine sînt. De bună seamă că tatăl tău ţi-a împuiat capul cu tot felul de minciuni despre mama. Dar acum că ştii cine sînt, vei afla adevărul întreg. Şi ai să vezi, dacă tu sau oricare dintre Mannoni aveţi dreptul s-o dispreţuiţi.
LAVINIA: Nu vreau să aud nimic... *(O ia spre casă.)*
BRANT *(apucînd-o de braţ — batjocoritor):* Si tu eşti laşă ca toţi Mannonii, atunci cînd trebuie să afle adevărul despre ei înşişi. *(Lavinia se întoarce spre el, sfidîndu-l. Brant îi lasă braţul si continuă cu asprime.)* Mă prind că nu ţi s-a spus niciodată că bunicul tău, Abe Mannon, era îndrăgostit de mama ca şi fratele lui!
LAVINIA: Nu-i' adevărat!
BRANT: E adevărat. Din gelozie s-a răzbunat lepădîn-du-se de tata şi înşelîndu-l în privinţa averii moştenite!

LAVINIA: Nu l-a înşelat. I-a cumpărat moştenirea!
BRANT: Vrei să spui că l-a silit s-o vîndă pe a zecea parte din cît făcea! Ştia că tata şi mama mureau de foame! Dar banii n-au ţinut o veşnicie. Tata se apucase de băutură. A fost un laş, ca toţi Mannonii, cînd şi-a dat seama că e dispreţuit. Se furişa ca un vinovat. Se ferea de toţi. începuse să-i fie ruşine cu mama şi cu mine. A decăzut din ce în ce, iar mama muncea să-l întreţină. Mi-amintesc cum îl tîra de la circiumă acasă şi cum cădea în prag. Intr-o seară cînd aveam şapte ani, a venit acasă smintit de băutură şi a lovit-o pe mama în obraz. Prima oară cînd dădea în ea. înnebunisem de furie. L-am lovit cu un fier şi i-am spart capul. Mama a sărit la mine şi m-a luat la bătaie. Pe urmă, a început să plîngă. N-a încetat niciodată să-l iubească.
LAVINIA: De ce-mi povesteşti toate astea? Ţi-am spus odată că nu vreau să ştiu...
BRANT *(cu asprime):* Ai să vezi îndată! *(Parc-ar vedea scena în faţa lui.)* După asta, zile întregi parcă era năuc. Odată, cînd eram singuri, m-a rugat să-l iert că a dat în mama. Dar eu îl uram şi n-am vrut să-l iert. într-o seară a plecat şi nu s-a mai întors, în dimineaţa următoare, a fost găsit spînzurat într-un hambar.
LAVINIA *(înfiorată):* Oh!
BRANT *(sălbatic):* Singurul lucru de ispravă pe care l-a făcut, tata în viaţa lui.
LAVINIA: Minţi! Nici un Mannon nu-i în stare să...
BRANT: Nu? Nu cumva îi crezi buni, cinstiţi, şi cu frica lui Dumnezeu? Puţină răbdare şi ai să auzi isprava altui Mannon! *(Continuă aprig.)* Mama se îndeletnicea cu cusutul, ca să avem din ce trăi. M-a dat la şcoală. Era foarte aspră cu mine. Mă socotea vinovat de sinuciderea lui. Da, se legase să facă din mine un domn — ca el — chiar dacă ar fi trebuit să-şi dea ultimul ban şi ultima zdreanţă. *(Cu un zîmbet amar.)* N-a izbutit, după cum vezi! La şaptesprezece ani am fugit de acasă, m-am făcut marinar şi în afară de numele ei, din care am luat numai o parte, am uitat că mai am o mamă. Brant era un nume scurt şi la-ndemînă pe vapoare şi nu voiam să port numele Mannonilor. Uitasem de ea pînă acum doi ani, cînd m-am întors din răsărit, îi scriam din cînd în cînd şi-i trimiteam şi bani, cînd se întîrnpla să am. Dar adevărul e c-o uitasem. Cînd am ajuns la New

York, am găsit-o pe moarte de boală şi lipsuri. Am aflat, că atunci cînd căzuse la pat, nemaiputînd să muncească şi neştiind de urma mea, a lăsat la o parte şi ultima fărîmă de mîndrie şi a scris tatălui tău, cerîndu-i un împrumut. Nu i-a răspuns niciodată. Iar eu am venit prea tîrziu. A murit în braţele mele. *(Vindicativ.)* Ar fi putut s-o salveze şi a lăsat-o intenţionat să moară! E la fel de vinovat de crimă ca toţi acei pe care i-a trimis la spînzurătoare, cînd era judecător!
LAVINIA *(sărind în picioare furioasă):* Cutezi să vorbeşti astfel despre tata? Dac-ar fi el aici?
BRANT: Ce n-aş da să fie aici! I-aş spune şi lui ceea ce ţi-am spus ţie acum: că m-am jurat la căpătîiul maniei s-o răzbun.
LAVINIA *(cu energie distrugătoare):* Si desigur că acum te si lauzi că te-ai răzbunat, nu-i aşa? — în modul cel mai josnic şi laş. Ca un fiu de slujnică ce eşti!
BRANT *(nemaiţinlndseama de nimic — furios):* Termină cu asemenea vorbe, ţi-am mai spus o dată!
LAVINIA: Ea nu-i decît unealta răzbunării dumitale împotriva tatii? Nu-i aşa?
BRANT *(perplex — se bîlbîie zăpăcit):* Ce? Cine? Nu ştiu ce vrei să spui!

LAVINIA: Ai să ştii imediat! Şi ea la fel! Am aflat tot ce-am vrut de la dumneata. Acum mă duc să vorbesc cu ea. Aşteaptă aici pînă te chem.
BRANT *(înfuriat de acest ton):* Nu! Blestemato, nu sînt sluga ta să-mi porunceşti aşab
LAVINIA *(glacială):* Dacă ţii cîtuşi de puţinja ea, ai să mă asculţi şi n-ai să mă sileşti să-i scriu tatei, *(îi întoarce spatele si-o ia spre casă, rigidă, cu umerii ridicaţi.)*
BRANT *(disperat — cu o încercare grotescă de a relua, tonul de om îndrăgostit):* Nu mai înţeleg nimic, Lavinio. Jur înaintea lui Dumnezeu că numai pe tine...
(Lavinia se întoarce din capul scării şi se uită la el cu atita ură, incit Brant e redus la tăcere. Buzele ei se mişcă, parc-ar voi să vorbească, dar ea renunţă, se întoarce — rigidă — şi intră în casă, închizînd uşa după ea.)
Cortina

ACTUL II

DECORUL: Camera de lucru a lui Ezra Mannon. Imediat, după sfîrşitul actului I. O încăpere spaţioasă. Atmosferă rece, austeră. Mobila în stil colonial. Pereţii vopsiţi cenuşiu, cu. ornamente în alb. In fund, la dreapta, o uşă care dă 'în hol. Pe peretele din dreapta într-o ramă aurită, portretul lui George-Washington, încadrat de portretele mai mici ale lui Alexandru. Hamilton şi John Marshall. în fund, la mijloc, un cămin. în stînga căminului, o bibliotecă plină cu cărţi de Drept. Deasupra căminului, într-o ramă simplă, un portret mare al lui Ezra Mannon, pictat cu zece ani în urmă. Asemănarea dintre el şi Adam Brant este izbitoare. Portretul îl arată la patruzeci de ani, înalt, slab, aşezat rigid într-un fotoliu şi îmbrăcat într-6 robă neagră de magistrat. Mîinile pe braţele-fotoliului. Chipul frumos e sever, rece, distant. Are aceeaşi, ciudată înfăţişare de mască, pe care am mai întîlnit-o la
Christine, Lavinia şi Brant.
în stînga, două ferestre, între ele, un pupitru. La stînga, în primul plan, o masă mare cu cîte un fotoliu în dreapta şi. în stînga. La dreapta, în al doilea plan un alt scaun. Pe jos.
covoare.
Afară, soarele începe să apună şi camera se umple de o pîclă aurie, în decursul acţiunii, lumina devine din ce în ce mai
accentuată, apoi sîngerie, în cele din urmă sumbră, în faţa mesei, Lavinia stă pe gînduri, căutînd să se stăpînească, dar faţa ei e descompusă de teamă. Se întoarce încet

spre portretul lui Ezra Mannon şi se uită ţintă, o clipă la el.
Apoi, se apropie şi cu mîna îi atinge mîna din portret, cu un
gest duios, proteguitor.
LAVINIA: Bietul tata!
(Aude zgomot în hol şi se dă repede înapoi. Uşa dinspre hol se deschide si intră Christine. Este îngrijorată, dar caută să se arate indignată.)
CHRISTINE: Se vede treaba că te-au zăpăcit rău de tot zvonurile acelea. Altfel nu-mi explic cum de-ai putut trimite pe Annie să mă tulbure, cînd ştiai bine că mă odihnesc.
LAVINIA: Ţi-am spus că vreau să-ţi vorbesc.
CHRISTINE *(uitlndu-se împrejur cu duşmănie):* Dar de ce ai ales tocmai camera asta mohorîtă?
LAVINIA *(arătînd spre portret — încet):* Fiindcă e camera tatii.
CHRISTINE *(tresare, se uită la portret şi îşi coboară imediat privirea. Lavinia se duce si închide uşa. Christine, ironică):* Iar începi cu misterele?
LAVINIA: Ia loc, te rog. *(Christine se asază în fotoliul din fund. Lavinia se întoarce la scaunul lui Ezra Mannon din stingă mesei.)*
CHRISTINE: Bine — dacă ai terminat — poate ai să-mi explici şi mie.
LAVINIA: Probabil că ştii de la Annie că, în lipsa ta, am fost la Hazel şi Peter.
CHRISTINE: Da. Mi s-a părut ciudat. Niciodată n-ai lipsit noaptea de acasă. Ce ţi-a venit aşa, deodată?
LAVINIA: N-am fost la ei.
CHRISTINE : N-ai fost la ei?
LAVINIA: Nu.
CHRISTINE: Atunci unde ai fost?
LAVINIA *(pe un ton acuzator):* La New York! *(Christine tresare. Lavinia continuă, oarecum incoerentă.)* In ultimul timp, mi-a părut suspect pretextul pe care-l invoci de-un an întreg, de cîte ori te duci la New York — că bunicul e bolnav... *(Christine vrea să protesteze cu indignare.)* Ştiu

bine că a fost bolnav şi că l-ai vizitat. Dar, în ultimul timp, am început să bănuiesc că nu acesta e adevăratul motiv. Acum pot dovedi că n-a fost! Te-am aşteptat în
218
faţa casei bunicului şi te-am urmărit. Te-am văzut întîlnin-du-te cu Brant!
CHRISTINE *(alarmată dar prefăcîndu-se — calmă, rece):* Şi ce-i dacă m-ai văzut? Ţi-am spus că l-am întîlnit din întîmplare.
LAVINIA: Ai fost la el acasă!
CHRISTINE *(tulburată):* M-a rugat să vizitez o cunoştinţă a Iui, o doamnă. Ne-am dus acasă la dînsa.
LAVINIA: M-am interesat la femeia din subsol. Brant a închiriat camera sub alt nume, dar l-a recunoscut imediat. Şi pe tine la fel. Mi-a spus că veneai des acolo anul trecut.
CHRISTINE *(deznădăjduită):* Atunci am venit pentru prima dată. A ţinut să mă duc. Spunea că vrea să-mi vorbească despre tine. M-a rugat să intervin pe lîngă Ezra..
LAVINIA *(furioasă):* Cum poţi minţi în halul ăsta? Cum poţi să fii atît de mîrşavă să încerci să te foloseşti de mine ca să-ţi ascunzi adulterul?
CHRISTINE *(sărind în picioare — cu indignare potolită):* Vinnie!
LAVINIA: Am spus: adulterul!
CHRISTINE: Nu!
LAVINIA: Sfîrşeşte o dată cu minciunile! Ţi-am mai spus-o! Am urcat pînă sus! Te-am auzit spunîndu-i: „Te iubesc, Adam" — şi sărutîndu-I. *(Cu o furie înverşunată.)* Femeie mîrşavă!... Neruşinată şi rea! Chiar dacă-mi eşti mamă, trebuie să ţi-o spun.
(Christine se uită la ea, copleşită de invective, îşi pierde o clipă cumpătul, încearcă să-şi păstreze tonul nepăsător, dar vocea-i tremură uşor.)
CHRISTINE: Ştiam că mă urăşti, Vinnie, dar nu cu atîta înverşunare! *(Apoi cu aceeaşi sfidare de mai-nainte.)* Foarte bine! îl iubesc pe Adam Brant! Ce ai de gînd să faci?
LAVINIA: O spui fără nici un pic de ruşine! Nu te gîn-deşti o clipă Ia Tata, care e atît de bun şi care are atîta încredere în tine! O, cum de-ai putut să'-l înşeli? Cum?
CHRISTINE *(cu o intensitate stridentă):* Ai înţelege foarte bine dacă ai fi soţia unui om pe care-l urăşti!
LAVINIA *(îngrozită — aruncînd o privire portretului):* Taci! N-o spune în faţa Iui! Nu vreau să te ascult!
219
CHRISTINE *(apudnd-o de braţ):* Ba ai să mă asculţi, îţi vorbesc acum ca femeie, nu ca mamă. între noi asta nu mai are rost. Mi-ai spus că sînt mîrşavă şi neruşinată. Află că asta-i şi părerea mea despre mine de douăzeci de ani încoace de cînd îmi dau trupul unui om pe care-l...
LAVINIA *(vrea să scape de vorbele ei, astupîndu-şi urechile cu miinile):* Nu-mi mai spune asta! Lasă-mă! *(Scapă de Christine şi se dă înapoi cu o expresia plină de repulsie. Pauză. Bîiguie.)* Aşadar, l-ai urît totdeauna pe tata?
CHRISTINE *(cu amărăciune):* Nu. La început l-am iubit... înainte de căsătorie... Oricît ar părea de fantastic! Era frumos în uniformă de locotenent! Era tăcut, enigmatic, romantic! Dar îndată după căsătorie, idila s-a prefăcut în scîrbă.
LAVINIA *(tresărind din nou, bliguie răguşit):* Din dezgustul tău m-am născut eu! Am simţit-o totdeauna, mamă — de cînd eram mică şi veneam la tine, plină de dragoste, iar tu mă goneai. Am simţit-o totdeauna — de cînd pot să-mi amintesc — scîrbă ta! *(Apoi cu un acces de înverşunată ură.)* Cum te urăsc! Am tot dreptul să te urăsc!
CHRISTINE *(emoţionată — apărtndu-se):* Am încercat să te iubesc. Mi-am spus că e nefiresc să-mi urăsc propriul meu copil, zămislit din trupul meu. Niciodată însă n-am izbutit să uit că eşti trup din trupul lui! Mi-ai amintit totdeauna noaptea nunţii şi luna mea de miere!
LAVINIA: Sfîrseşte o dată! Cum poţi fi atît de...! *(Apoi, deodată, roasa de amară gelozie.)* Pe Orin l-ai iubit! De ce nu l-ai urît şi pe el?
CHRISTINE: Fiindcă, pe atunci, izbutisem să mă resemnez ca să pot trăi! Şi aproape în tot timpul sarcinii, tatăl tău a fost în războiul din Mexic. Uitasem cu totul de dînsul. Cînd s-a născut Orin, am avut simţămîntul _că e copilul meu, numai al meu şi de aceea l-am iubit! *(înverşunată.)* L-am iubit pînă cînd s-a lăsat ispitit de tine şi de tatăl tău să plece la război, deşi îl imploram să nu mă lase

singură. *(Privind-o cu ură pe Lavinia.)* Ştiu bine, Vinnie, că asta a fost numai opera ta!
LAVINIA *(cu severitate):* Era datoria unui Mannon să plece! Altfel, ar fi regretat toată viaţa. Eu îl iubesc mai mult decît tine! M-am gîndit mereu la dînsul.
220
CHRISTINE: Cred că-ţi dai seama că nu m-aş fi îndrăgostit niciodată de Adam, dacă l-aş fi avut pe Orin aici. După plecarea lui, nu mi-au mai rămas decît o ură înverşunată, pofta de răzbunare, setea de dragoste. Atunci l-am cunoscut pe Adam şi am văzut că mă iubeşte...
LAVINIA *(cu ironie si dispreţ):* Nu te iubeşte! A vrut doar să se răzbune împotriva tatii prin tine! E fiul guvernantei aceleia pe care bunicul a izgonit-o din casa noastră.
CHRISTINE *(mascîndu-şi surprinderea — rece):* Şi asta ai aflat-o? Credeai că-mi vei spune o veste nimicitoare? Am ştiut de la început. Mi-a spus-o, cînd mi-a mărturisit că mă iubeşte.
LAVINIA: O! Presupun că, ştiind cine e, satisfacţia ţi-a fost şi mai mare, mai dezonorantă.
CHRISTINE *(tăios):* Te rog, vrei să-mi spui ce ai de gînd să faci acum? Probabil că tatăl tău nici n-are să apuce să intre bine pe uşă că ai să-i şi spui totul,
LAVINIA *(devenind, deodată, iarăşi rigidă si rece — încet):* Nu. Atîta vreme cît nu mă sileşti! *(Apoi văzlnd uimirea mamei — cu asprime.)* Nu mă mir că eşti surprinsă.. Ştii bine că meriţi cea mai aspră pedeapsă. Tata e în stare' să te facă de rîs în faţa tuturor, oricît ar suferi de pe urma acestui scandal.
CHRISTINE: Ştiu. îl cunosc mai bine ca tine!
LAVINIA: Şi aş vrea foarte mult să fii pedepsită pentru
mîrşăvia ta! Aşa că te rog să-nţelegi — n-o fac pentru tine.
O fac pentru Tata. A fost bolnav în ultima vreme. Nu vreau
să-l las să sufere. Datoria mea este să-l apăr împotriva ta!
CHRISTINE *(ironică):* Ştiu eu ceva mai bun decît să aştept generozitatea ta.
LAVINIA: Nu-i spun nimic, dacă renunţi la Brant şi dacă nu te mai vezi niciodată cu el. Şi dacă-mi făgăduiesti să-i fii soţie credincioasă, îndreptînd greşeala.
CHRISTINE *(se uită la fiica ei. Pauză. Apoi cu un rîs gol):* Ce ipocrită eşti cu vorbăria ta despre tata şi datorie! Nu neg că ai vrea să-i aperi mîndria şi ştiu cîtă grijă pui să aperi prestigiul familiei de alt scandal. Dar cu toate astea nu-i acesta adevăratul motiv pentru care mă cruţi.
LAVINIA *(încurcată — vinovată):* Ba, da!
CHRISTINE: îl iubeşti şi tu pe Adam Brant!
221
LAVINIA: Minţi!
CHRISTINE: Şi'acum, cînd ştii că l-ai pierdut, ai hotărît să nu fie nici al meu!
LAVINIA: Nu-i adevărat!
CHRISTINE: Dacă i-ai spune tatălui tău, ar trebui să plec cu Adam şi atunci va fi tot al meu. Gîndul acesta nu-l poţi suporta nici cu preţul dezonoarei mele.
LAVINIA: Asta e-n mintea ta nenorocită!
CHRISTINE: Te cunosc eu, Vinnie! De cînd erai mică te-am urmărit cum încercai să faci întocmai ceea ce faci si acum! Voiai să devii soţia tatălui tău şi mama lui Orin! Totdeauna ai plănuit să-mi furi locul!
LAVINIA *(necruţătoare):* Nu! Tu eşti aceea care m-ai sărăcit de orice dragoste de cînd m-am născut. *(Ameninţătoare.)* Dar nu mai vreau să ascult nici una din minciunile şi scuzele tale! Vreau să ştiu, imediat, dacă ai sau nu de gînd să faci ceea ce ţi-am spus!
CHRISTINE: Şi dacă aş refuza! Dacă aş pleca pe faţă cu Adam! Ge-o să se aleagă de tine, de tatăl tău şi de numele familiei Mannon după asemenea scandal? Am să mă fac de rîs? Dar, cel puţin, am să fiu cu bărbatul pe care-l iubesc.
LAVINIA *(aspră):* Nu multă vreme! Tata ar întrebuinţa toată trecerea pe care o are. Brant şi-ar pierde imediat slujba şi n-ar mai găsi alta. Ştii ce-ar însemna pentru el! Apoi, tata n-ar accepta niciodată să divorţeze. Niciodată n-ai reuşi să te măriţi. Ai fi ca o piatră agăţată de gîtul lui Brant. Nu uita că e cu cinci ani mai tînăr ca tine! El o să fie încă în floare cînd tu ai să fii urîtă şi bătrînă. Are să-i fie silă să se mai uite la tine.
CHRISTINE *(nemaiputînd îndura — face un gest amenințător, ca şi cînd ar voi s-o pălmuiască):* Bestie!
(Lavinia se uită rece în ochii ei. Christine se stăpîneste si îşi lasă mina în jos.)
LAVINIA: In locul tău aş fi mai prudentă. Cu uşurinţă ţi-aş putea răspunde la fel!
CHRISTINE *(se întoarce cu spatele la ea — vocea îi tremură încă):* Sînt nebună să-mi pierd firea din

pricina geloziei tale! *(Pauză. Lavinia se uită ţintă la ea. Christine pare a sta pe gînduri. Apoi se întoarce spre Lavinia, cu o expresie*

sinistră — rece.) Aştepţi un răspuns, nu-i aşa? Ei bine., sînt de acord! Iţi făgăduiesc că astă-seară îl văd pe Adam pentru ultima dată. Eşti mulţumită?
LAVINIA *(uitîndu-se la ea bănuitoare):* Ce uşor renunţi]a el!
CHRISTINE *(repede):* Nu cumva crezi că-ţi voi da satisfacţia de a mă vedea suferind? Nu, Vinnie ! Niciodată nu-ţi voi face plăcerea asta.
LAVINIA *(acelaşi joc, dispreţuitoare):* Dac-aş iubi pe cineva...
CHRISTINE *(ironică):* Dacă? Dar îl iubeşti — ca o nebună! *(Cu un acces de gelozie.)* Nu fii proastă! Eu l-am pus să-ţi facă ochi dulci ca să nu bănuieşti nimic.
LAVINIA *(tresărind puţin — apoi furioasă):* N-a izbutit, să mă înşele !'Mi-am dat seama că minte! M-am prefăcut numai ca să aflu adevărul! L-am urît de cînd îl ştiu ! *(Christine surîde ironic si se întoarce, voind să părăsească încăperea* Lavinia devine din nou ameninţătoare.)* Stai! N-am încredere în tine! Ştiu că te şi gîndeşti cum să mă înşeli ca să-ţi calci făgăduielile! Te sfătuiesc să nu încerci! Vei fi tot timpul urmărită! Nu numai de mine! Cum m-am întors, de la New York, i-am scris tatii şi lui Orin.
CHRISTINE *(tresărind):* Despre Adam?
LAVINIA: Atît cît trebuie ca să devină şi ei bănuitori şi să te observe. Le-am scris că vine pe la noi un căpitan Brant şi că lumea a început să vorbească.
CHRISTINE: Ah! Ştiu ce înseamnă asta. Că voi fi toată viaţa ameninţată şi la cheremul tău. *(Nu-si poate stăpânî furia — ameninţătoare.)* Ia seama, Vinnie. Tu vei fi de vină. dacă!... *(Se întrerupe brusc.)*
LAVINIA *(bănuitoare)* Dacă?
CHRISTINE *(repede):* Nimic. Voiam să spun dacă voi pleca cu Adam. Dar ştii foarte bine că n-am s-o fac niciodată! Ştii că nu-mi rămâne altceva de făcut decît să-ţi ascult poruncile.
LAVINIA *(continuă să se uite bănuitoare la ea — cu asprime):* Ar trebui să-nţelegi că e datoria faţă de tata si nu poruncile mele! *(Apoi brusc.)* Brant aşteaptă afară. Spune-i ce-ai hotărît — şi spune-i că dacă mai îndrăzneşte să vină aici o singură dată... *(Stăpînindu-si mînia.)* Si vezi, termină cu el, imediat! Mă duc să aflu ultimele veşti, în jumătate

de oră sînt înapoi. Nu vreau să-l mai găsesc aici, m-auzi? Dacă nu, îi scriu iar tatei. Nici nu mai aştept pînă se întoarce acasă.
(li întoarce spatele şi iese — dreaptă, rigidă, fără să arunee o singură privire înapoi. Christine se uită după ea, aşteptînd pînă aude uşa laterală a casei închizîndu-se în urma ei. Apoi, se întoarce şi reflectează intens. Chipul ei a devenit ca o mască sinistră, infernală. In sfîrşit ca şi cum ar fi luat o hotărîre irevocabilă, vine la masă, rupe o bucată de hîrtie pe care scrie două cuvinte şi o bagă înmîneca rochiei. Se duce la fereastra deschisă si strigă.)
CHRISTINE: Adam! *(Merge spre uşă ca să-l întîmpine. Dar ochii li sînt atraşi de ochii soţului ei din portretul de deasupra căminului. Se uită la el cu ură si i se adresează pe un ton răzbunător — cu vocea scăzută.)* Mulţumeşte-i Vinniei, Ezra!
(Se duce spre uşă şi ajunge tocmai în clipa în care apare şi Brant, venind dinspre hol. II ia de mină si-l trage în cameră , închizînd uşa în urma lui. Asemănarea dintre Brant şi portretul lui Ezra Mannon este izbitoare.)
BRANT *(uitlndu-se neliniştit la ea, in timp ce ajung in mijlocul camerei):* Ştie ceva?
CHRISTINE: Da! A fost la New York şi m-a urmărit. A aflat şi cine eşti tu, Adam.
BRANT *(cu un zîmbet amar):* Ştiu ! De la mine a aflat-o, dovada, în ori ce caz. Pînă să prind de veste m-am şi trădat.
CHRISTINE: A observat, probabil, că semeni cu Orin. Mă temeam eu că asemănarea asta o va pune pe gînduri.
BRANT *(vede pentru prima oară portretul. Instinctiv ii vine să se repeadă la cel înfăţişat in portret. Spune încet.)* Generalul Mannon, nu-i aşa?
CHRISTINE: Pe atunci', judecătorul Mannon. Nu uita că a fost şi judecător. El nu va uita.
BRANT *(continuînd să se uite la portret — se duce şi se aşază m fotoliul lui Ezra Mannon din stingă biroului. Fără să-.şi dea seama, ia aceeaşi atitudine ca şi Mannon, stînd drept şi cu mîinile pe braţele fotoliului — încet):* Orin seamănă cu tatăl său?

CHRISTINE *(se uită la el — agitată):* Nu! Desigur că nu! Cum de-ţi trece prin gînd asemenea prostie?
BRANT: Ar fi culmea să te fi îndrăgostit de mine fiindcă semăn cu Ezra Mannon!
CHRISTINE *(ducîndu-se la el şi îmbrăţişîndu-l):* Nu! Tu semeni cu Orin! Cu Orin!
BRANT: Mi-aduc aminte de seara în care ne-am cunoscut şi am auzit că eşti doamna Ezra Mannon! Doamne, cum te uram pentru asta! îmi făceam planul să te îndepărtez de el şi-n felul ăsta să mă răzbun! Si din ura asta a încolţit dragostea! Al dracului de ciudat, nu?
CHRISTINE *(trăgîndu-l spre ea):* Si ai să-l laşi acum să ne despartă, Adam?
BRANT *(cu pasiune):* Cum poţi pune o asemenea întrebare?
- CHRISTINE: Juri că nu? Orice ar fi să faci?
BRANT: Jur! Pe Dumnezeu!
CHRISTINE *(H sărută):* Nu uita niciodată acest jură-mînt! *(Aruncă o privire portretului — apoi se întoarce spre Brant — cu un scurt fior — plină de nervozitate.)* De ce te-ai aşezat tocmai acolo? E locul lui. L-am văzut de atîtea ori în fotoliul acesta. *(Silindu-se să rîdă.)* Cum ţi-a venit să spui că semeni cu el... Nu sta acolo! la-ţi fotoliul şi vino în partea asta.' *(Se îndreaptă spre fotoliul din dreapta. Brant îşi aduce fotoliul Ungă ea, în dreapta biroului.)*
BRANT: Trebuie să hotărîm ce avem de făcut. S-a terminat acum cu tainele şi minciunile. Slavă Domnului! Nu-mi place jocul acesta laş! Mă dezgustă. *(Şi-a aşezat fotoliul Ungă fotoliul ei. Ea se uită la portret.)* De ce nu şezi, Christine?
CHRISTINE *(încet):* Mă gîndeam — poate c-ar fi mai bine să ne ducem în salon. *(Apoi sfidătoare.)~N\i*! Destul mi-a fost teamă de tine, Ezra. *(Se asază.)*
BRANT: Mi-am dat seama că e ceva la mijloc din clipa în care am văzut-o. Am făcut tot ce-am putut s-o amăgesc. I-am făcut curte — aşa cum mi-ai spus — ca să-i închid ochii, *(încruntîndu-se.)* A fost o greşeală, Christine. Am făcut-o să-mi dea prea multă atenţie şi i-am deschis ochii.
CHRISTINE: Ştiu că am făcut numai prostii. Parc-aş fi fost împinsă de dragoste să fac tocmai ceea ce nu trebuia.

Nu trebuia să te aduc niciodată aici. Trebuia să mă mulţumesc să te văd la New York. Dar te iubeam prea mulţi Doream să fiu cu tine în orice clipă se putea. Eram convinsă că nu se va mai întoarce niciodată. M-am rugat atît de fierbinte să moară în război, încît am sfîrşit prin a crede că, într-adevăr, va muri. *(Cu o intensitate sălbatică.)* Ah! Dacă ar fi murit!
BRANT : Acum e prea tîrziu!
CHRISTINE *(încet — fără să se uite la el):* Da — şi nu!
BRANT *(uitîndu-se ţintă la ea):* Ce vrei să spui? *(Ea răniîne tăcută. El schimbă subiectul — neliniştit.)* Nu ne mai rămîne decît un singur lucru de făcut! Cînd se va întoarce acasă, am să-l aştept, şi n-am să-i dau Vinniei satisfacţia să-i spună ea. Ii voi spune chiar eu. *(Răzbunător.)* Dumnezeule, ce n-aş da să văd ce figură va face cînd va afla că iubeşti pe fiul Martei Brantome! Pe urmă te iau cu mine pe faţă şi-mi bat joc de el! Dacă încearcă să mă împiedice... *(Se opreşte şi se uită cu ură la portret.)*
CHRISTINE: Atunci ce faci?
BRANT: Să nu-mi cadă în mînă că-l ucid!
CHRISTINE: Şi pe urmă? Vei fi condamnat la spîn-zurătoare! Iar eu ce mă fac? Nu-mi va rămîne decît să-mi iau viaţa!
BRANT: Dacă aş putea să-l prind o dată singur, în aşa fel ca nimeni să nu poată interveni, să vedem atunci care pe care — aşa cum am văzut adeseori că se face în sălbaticul nostru Vest.
CHRISTINE: Aici nu sînţem în Vest.
BRANT: Aş putea să-l insult în plină stradă, să mă provoace la duel!... L-aş lăsa să tragă el întîi şi apoi l-aş ucide în legitimă apărare.
CHRISTINE *(ironică):* Crezi că l-ai putea sili să te provoace la duel? Nu ştii că duelul este ilegal? O, nu! S-ar simţi doar obligat să-şi facă datoria de fost judecător, cerînd să fii arestat. *(Adaugă intenţionat, văzindu-l că fierbe de mlnie.)* Frumoasă răzbunare pentru moartea mamei tale — să ajungi să te facă şi pe tine de rîs!
BRANT: Dar cînd te voi lua cu mine, batjocoritul el va fi! Plecăm amîndoi cu *Vlnturi călătoare.*
CHRISTINE *(mustrîndu-l intenţionat):* Dacă ai fi încetat o singură clipă să te gîndeşti numai la răzbunarea ta si te-ai

fi gîndit puţin şi la mine nu mi-ai fi făcut această propunere. Nu-ţi dai seama că de ciudă n-ar accepta

niciodată să divorţeze? Cum aş rămîne eu în ochii lumii? Viaţa mi-ar fi distrusă şi ţi-aş distruge-o şi pe a ta! Şi atunci m-ai urî!
BRANT *(cu pasiune):* Cum poţi spune una ca asta! Ştii bine că nu-i adevărat!
CHRISTINE *(cu amărăciune):* Ce n-aş da să te cred, Adam! Dar în curînd am să îmbătrînesc. Timpul nu rămîne pe loc! *(Schimbînd brusc tonul.)* Să viu cu tine, pe corabie? Dar în curînd vei rămîne şi fără corabie. Va avea el grijă să fii dat afară, să fii pus pe lista neagră şi să nu mai găseşti niciodată un alt post.
BRANT *(supărat):* Da! Dacă se încăpăţânează, poate •s-o facă. Sînt de două ori mai mulţi căpitani decît corăbii acum.
CHRISTINE *(intenţionat, fără să-l privească):* Dac-ar fi fost ucis, acum ne-am fi putut căsători şi ţi-aş fi adus partea mea de moştenire din averea Mannonilor. S-ar fi împlinit dreptatea! Ai fi avut dreptul să primeşti înapoi tot ce a furat tatăl lui de la tatăl tău!
BRANT: Aşa e! Ticălosul!
CHRISTINE: N-ai mai avea nevoie de slujbă şi de bunăvoinţa proprietarilor de vapoare. Ţi-ai putea cumpăra o corabie şi ai fi propriul tău stăpîn.
BRANT *(cu aciditate):* Visul meu de totdeauna! Să am 'intr-o bună zi corabia mea! Clark şi Dawson s-ar învoi să-mi vîndă corabia *Vlnturi călătoare. (Uitînd totul în entuziasmul său.)* Ai văzut-o, Christine, ce corabie frumoasă... ca şi tine! Parc-aţi fi două surori. Dac-ar fi a mea, pe ea ne-am petrece luna de miere! Am pleca în China — iar la întoarcere ne-am opri pe insulele din sudul Pacificului, despre care ţi-am povestit. Da — ăsta-i locul visat pentru iubire şi pentru a-ţi petrece luna de miere!
CHRISTINE *(încet):* Da — dar Ezra trăieşte!
BRANT *(readus la realitate — cu amărăciune):* Ştiu că e numai un vis.
CHRISTINE *(întorcîndu-se şi uitîndu-se la el — încet):* Ai putea să-ţi realizezi visul — la fel şi eu. Există un mijloc. *(Intorcindtt-se din nou.)* Ţi-aminteşti, ţi-am spus că mi-a scris plîngîndu-se de inimă.
BRANT: Crezi...

15*
227
CHRISTINE: Nu. Spunea că nu-i nimic grav. Dar am avut grijă să spun la toată lumea că suferă de inimă. M-am dus la medicul nostru curant şi i-am vorbit de scrisoare. M-am arătat atît de îngrijorată că s-a speriat şi el. E cel mai mare gură-spartă din tot oraşul. Sînt sigură că, în clipa asta, n-a rămas nimeni să nu ştie că Ezra suferă de inimă!
BRANT: Ce vrei să spui, Christine? CHRISTINE: Cînd am văzut că e pe cale să se întoarcă, am luat o hotărîre. Şi acum, cînd Vinnie... Dar şi fără ea, alt mijloc nu este! Multă vreme n-aş putea să-l înşel. E un om ciudat, ascuns. Tăcerea lui îmi pătrunde toate gîn-durile. Chiar dacă n-ar vorbi niciodată, aş şti ce gîndeşte şi, într-o noapte, culcată lîngă el, mi-aş pierde minţile şi ar trebui să-i ucid tăcerea, strigîndu-i în faţă adevărul! *(A privit in gol —- se întoarce acum, deodată, spre Brant — încet.)* Dacă ar muri acum, pe neaşteptate, toată lumea ar crede că a murit din pricina inimii. Am citit de curînd o carte din biblioteca medicală a tatii. Am găsit-o întîmplă-tor, acum cîteva săptămîni — parcă mi-a fost scris s-o găsesc! *(Scoate din mîneca rochiei bucata de Mrtie pe care a scris ceva.)* Am scris aici ceva. Vreau să-mi procuri ce-i scris aici. *(Degetele lui apucă mecanic hîrtia la care se uită îngrozit. Christine continuă precipitat, ca el să nu aibe timp să cugete.)* Ai terminat pregătirile pe corabie, nu-i aşa? Mîine pleci la Boston s-o încarci? BRANT *(zăpăcit):* Da.
CHRISTINE: Cum ajungi la Boston, du-te la un farmacist, în port. Născoceşte o poveste cu un cline bolnav de pe corabie. Cum ţi-o dă, mi-o trimiţi prin poştă. Am eu grijă ca Vinnie să nu afle nimic, aştepţi pe corabie pînă îţi dau de ştire sau vin eu.
BRANT *(zăpăcit):* Dar cum ai să faci — să nu se bănuiască după... nimic?
CHRISTINE: Ia o doctorie. Am să-i dau eu doctoria. M-am gîndit la toate!
BRANT: Dar... dacă moare pe neaşteptate, Vinnie n-o să...
CHRISTINE: N-o să aibe nici un motiv de bănuială. E foarte îngrij-orată de starea lui. Afară de asta, m-o fi urînd ea, dar n-o să-i treacă niciodată prin minte...
228
BRANT: Dar şi Orin va fi acasă.
CHRISTINE: Orin crede ce vreau eu. Ceilalţi nici n-or să viseze că în casa Mannon... Cu cît o fac mai repede, cu atît vor fi mai puţine bănuieli! Se va crede că inima lui slabă n-a putut suporta emoţia revederii. Va fi şi părerea doctorului Blake. Voi avea grijă să aibă această părere.
BRANT *(aspru):* Otravă! E ceva laş!
CHRISTINE *(ironică, văzind că trebuie să insiste):* Să renunţi la mine^,şj>să-l laşi să-ţi ia corabia,

crezi că este un act de uenraj ?
BRANT: Nu! 'CHRISTINE: N-ai spus că vrei să-l ucizi?
BRANT: Da! Dar dîndu-i posibilitatea să se apere. , CHRISTINE: El s-a purtat mai bine cu mama ta?
BRANT *(înfuriat):* Nu, ticălosul!
CHRISTINE: Atunci, de ce deodată atîtea scrupule pentru moartea lui.-A început să vorbească în tine sîngele Mannonilor? Vrei să-mi dovedeşti, întîia oară cînd ţi-e pusă la încercare dragostea, că eşti slab şi laş ca şi tatăl tău?
BRANT: Christine! Dacă mi-ar spune asta un bărbat...
CHRISTINE -*(cu pasiune):* Te-ai gîndit că, întorcîndu-se acasă, se întoarce şi în patul meu? Dacă m-ai iubi, precum spui, asta te-ar scuti de orice mustrări de conştiinţă. Dacă ar fi să mi te răpească altă femeie, n-aş sta o clipă pe gînduri. *(Ironică.)* Dar poate că toată dragostea ta n-a fost decît o minciună — ca să te răzbuni împotriva lui, dar nu deschis. Poate...
BRANT *(atins, apucînd-o de umeri sălbatic):* Taci. Fac tot ce vrei! O ştii. *(Bagă hîrtia în buzunar •— cu asprime.)* Ai dreptate. Sînt un prost să mă sinchisesc de felul cum moare Ezra Mannon.
CHRISTINE *(mulţumită, văzîndu-l definitiv convins, îl îmbrăţişează şi-l sărută pătimaş.)* Acum eşti iar omul pe care-l iubesc, nu un Mannon ipocrit. Făgăduieşte-mi că nu vei mai avea şovăiri laşe, romantice. Făgăduieşte-mi!
BRANT: Iţi făgăduiesc!
(Se aude o lovitură de tun de la fortul din port. Tresar amîndoi, speriaţi, si se uită unul la altul. Se aude o altă lovitură cu reverberaţii luminoase, şi care face să vibreze ferestrele. Christine îşi revine.)
229
CHRISTINE: Auzi? înseamnă că în curînd va fi aici'! *(li sărută cu o patimă sălbatică.)* Adu-ţi aminte de moartea mamei tale! Adu-ţi aminte visul de a avea corabia ta! Şi nu uita mai ales, c-am să fiu numai a ta, soţia ta! *(Grăbită.)* Şi acum trebuie să pleci! Se întoarce Vinnie şi tu nu ştii să-ţi ascunzi gîndurile. *(împingîndu-l spre uşă.)* Grăbeş-te-te! Nu vreau să te întîlneşti cu ea! *(Tunul se aude continuu, la intervale regulate, ptnă la sfîrsitul scenei. Brant iese in hol. O clipă mai tirziu, uşa de la intrare se aude închizindu-se in urma lui. Christine aleargă de la uşă la fereastră si-l urmăreşte, dindărătul perdelelor, cum străbate aleea. Este toarte agitată. Apoi, ca si cum i-ar ţi venit deodată o idee, se adresează siluetei care se îndepărtează — plină de orgoliu.)* De acum încolo, nu vei mai avea niciodată curajul să mă părăseşti, Adam — pentru corăbii, pentru mare sau pentru fetele goale din Sudul Pacificului — cînd voi fi bătrînă şi urîtă!
(Se întoarce cu spatele la fereastră. Ochii îi sînt atraşi de ochii lui Ezra Mannon, din portret. Se uită o clipă la el, fascinată. Apoi, îşi retrage privirea si, cu un scurt fior pe care nu şi-l poate stăpîni, se întoarce şi iese repede afară închizînd uşa în urma, ei.)
Cortina

ACTUL Iii

Acelaşi decor ca în actul I, scena I — exteriorul casei Mannon. Seara, în jurul orei nouă, o săptămînă mai tîrziu. Razele lunii cad asupra casei, dîndu-i un aspect straniu, ireal. Faţada albă de templu antic pare mai mult ca oricînd o mască fixată pe sumbra casă de piatră. Toate obloanele sînt închise. Pe zidurile cenuşii se văd umbrele coloanelor albe ale porticului. Trunchiul pinului din dreapta pare o coloană de abanos. Ramurile lui, o masă de umbre.
Lavinia sade pe treapta de sus a porticului, îmbrăcată în negru, cu trupul subţire, rigid şi braţele alipite, picioarele alăturate, umerii în sus, capul ridicat — pare o statuie egipteană. Se uită drept înainte. Dinspre aleea din dreapta, se aude vocea slabă a lui Seth cîntînd „Shenandoah" ca o Jitanie. Apropiindu-se de casă cîntecul se aude din ce în ce mai
distinct:
O, Shenandoah, mi-e dor s-ascult
Ropotul apelor tale !
Dar departe de tine mi-e dat să fiu,
O, Shenandoah, rîul meu drag!
Departe de tine sînt îmbarcat
Departe, hăt, pe Missouri.
O, Shenandoah, mi-e dragă o fată,
O fată de pe malurile tale, rîul meu drag ! Intră prin dreapta. Puţin ameţit, dar se ţine bine. Trece prin faţa liliacului, începînd versul următor: „O, Shenandoah, mi-e dragă o fată" — apoi o vede pe Lavinia pe trepte şi se întrerupe brusc, cam ruşinat.

LAVINIA *(mustrîndu-l):* Pentru a doua oară, săptămîna asta, te prind venind aeasă pe două cărări.
SETH *(netulburat, apropiindu-se de trepte — zîmbind):* îmi fac şi eu datoria de patriot, Vinnie. Prima dată am băut cînd s-a predat generalul Lee. Acum îmi înec durerea că a fost împuşcat preşedintele Lincoln! A treia oară, am să beau cînd o veni acasă taică-tău!
LAVINIA: S-ar putea să sosească astă-seară tata.
SETH: Zău? Nu credeam să vie aşa de repede, Vinnie.
LAVINIA: Se vede. Te-ar învăţa el minte să te găsească beat. Nu sînt sigură că vine, dar s-ar putea.
SETH *(face sforţări vădite să-şi revină. Se apleacă deodată spre ea si o întreabă cu o voce scăzută — serios):* Ai aflat ceva despre Brant?
LAVINIA *(tăios):* Da. N-are nici o legătură. Te-ai înşelat.
SETH *(se uită ia ea — apoi cu înţelegere):* Bine, dacă vrei aşa, aşa să fie. *(Pauză. Continuă a se uita la ea, în timp ce ea priveşte drept înainte.)*
LAVINIA *(cu voce scăzută):* Cum era Măria Brantome, Set h?
SETH: Măria? Râdea şi cînta într-una. Era veselă şi plină de viaţă. Avea în ea ceva neînfrînat si sălbatic, ca un animal. Ce frumoasă era! *(Apoi adaugă.)* Părul îl avea exact de culoarea părului maică-ti şi al tău.
LAVINIA: Ştiu.
SETH: Oh, toată lumea ţinea la dînsa; te ademenea. Pînă şi taică-tău. Ce era el pe atunci? Un copil. Dar nebun după ea, aşa cum sînt tinerii. Mamă-sa se purta aspru cu dînsul. Pe cînd Măria se purta frumos, îi dădea importanţă şi-l răsfăţa.
LAVINIA: Şi tata!
SETH: Da. 'Dar a urît-o mai mult ca toţi, cînd a aflat că-i ţiitoarea unchiului său David.
LAVINIA *(încet, ca pentru sine, privind casa):* Ce ciudat e totul! Mă-ngrozesc! *(Se întrerupe brusc — vine spre Seth, laconic.)* Nu cred cele ce mi-ai spus despre tata. Ai băut prea mult. Du-te de te culcă. *(Urcă iar scările si se aşază pe una din trepte.)*
SETH *(o priveşte cu înţelegere):* Mda! *(Apoi, văzînd tă se deschide uşa în spatele ei, ti face semn, s-o prevină.)*
232
Ssst! *(Christine apare conturată de lumina din hol. Este îmbrăcată într-o rochie de catifea verde, care îi pune şimai mult în valoare culoarea părului. Lumina din spate i se răsfrînge de jur împrejurul rochiei si pe păr. închide uşa şi vine la capătul, scării, în bătaia lunii, apoi se aşază pe ultima treaptă, fiind deci mai sus ca Lavinia, în dreapta ei. Razele lunii, căzînd din plin asupra lor, accentuează în chip straniu asemănarea dintre chipurile lor şi contrastul ostil dintre trupurile şi îmbrăcămintea lor. Lavinia nu se întoarce şi nu lasă prin nimic să se vadă că ştie de prezenţa mamei 'sale. O clipă de tăcere penibilă. Seth o ia spre stingă.)* Mai bine pentru mine s-o şterg! *(Dispare după colţul casei. Urmează o pauză. Apoi Christine, pe un ton dur — ironică.)*
CHRISTINE: Visezi cu ochii la lună? Fetele puritane n-ar trebui să se lase atît de impresionate de primăvară. Pentru ele, frumuseţea e ceva detestabil şi dragostea un păcat, nu-i aşa? *(Rîde ironic, apoi pe acelaşi ton.)* De ce nu te măriţi cu Peter? Vrei să rămîi fată bătrînă?
LAVINIA *(calm):* Nu spera să scapi de mine în felul acesta! Nu mă mărit cu nimeni. Trebuie să-mi fac datoria faţă de tata!
CHRISTINE: Datoria! De cîte ori n-am auzit cuvîntul ăsta aici, în casa asta! Ei bine, nu poţi să spui că nu mi-ani făcut-o şi eu toţi anii aceştia. Dar, în cele din urmă,, nu se mai poate.
LAVINIA *(aspră):* Acum nu se mai poate altfel, aşa că ; trebuie să-ţi faci iarăşi datoria!
CHRISTINE *(tresărind ca si cînd ar fi voit s-o sfideze - apoi calm):* Da, ştiu.
LAVINIA *(după o pauză — bănuitoare):* La ce te gîn-, deşti? Ştiu că pui ceva la cale!
CHRISTINE *(reţinîndu-şi o tresărire):* Nu fi proastă, te rog!
LAVINIA: Te gîndeşti cum să-l revezi pe Brant? Mai bine renunţă!
CHRISTINE *(calm):* Ce, sînt nebună? Ne-am luat rămas bun. Am suferit destul. Mi-ajunge.
LAVINIA: Ai suferit? Nu prea se vede — şi am fost foarte atentă.
CHRISTINE: Ţi-am spus, nu-ţi voi da această satisfacţie! *(După o pauză.)* Cînd crezi că vine Ezra? Vrei să-mi •

joc bine rolul, nu-i aşa? — de dragul lui. Aş dori să fiu prevenită.
LAVINIA: Mi-a scris că nu aşteaptă pîna i se demobilizează brigada. Va încerca să plece imediat. Poate să vină astă-seară, mîin'e sau poimîne. Nu ştiu sigur.
CHRISTINE: Crezi c-ar putea veni astă-seară? *(Apoi ironică — cu un surîs):* Atunci el e iubitul mult aşteptat sub razele lunii! *(După o pauză.)* Dar trenul de noapte a sosit de mult.
LAVINIA: *(se uită spre alee, In stingă, — apoi se ridică agitată):* Vine cineva.
(Christine se ridică încet. Se aude zgomotul unor paşi. Un moment mai tlrziu, Ezra Mannon apare din stingă. Rămlne o clipă In umbră şi — drept, ţeapăn, ca la comandă — îşi priveşte casa, soţia şi fiica. Are cincizeci de ani, este înalt, slab, osos, îmbrăcat în uniforma de general de brigadă. Chipul său are aceeaşi înfăţişare de mască cînde nemişcat, dar mai pronunţat ca la ceilalţi. E întocmai ca in portretul din biroul său pe care îl ştim din actul al 1l-lea, dar mai tras la faţă şi mai zbîrcit, cu părul cărunt si barba la fel. Mişcări precise, rigide; atitudini de statuie eroică. Vocea profundă, reţinută, din care vrea să gonească orice emoţie. Ton brusc, autoritar.)
LAVINIA *(văzîndu-i silueta in umbră — strigă agitată):* Cine-i acolo?
MANNON *(ieşind la lumină):* Eu sînt!
LAVINIA *(cu un strigăt de bucurie):* Tata! *(Alergînd spre el îl îmbrăţişează si îl sărută.)* O, tată. *(Izbucneşte în lacrimi şi îşi ascunde faţa la umărul lui.)*
MANNON *(încurcat, îi mîngîie capul. Mustrător):* Hai, hai! Credeam că te-am învăţat să nu plîngi niciodată.
LAVINIA *(ascultătoare, îşi reţine lacrimile):* Iartă-mă, tată, dar sînt atît de fericită!
MANNON *(mişcat — stîngaci):* Lacrimile sînt ciudate semne de fericire. Dar apreciez — apreciez sentimentele tale.
CHRISTINE *(a coborît scara cu ochii aţintiţi asupra lui. Cu încordare):* Tu eşti, Ezra? Nu mai speram să vii astă-seară.
MANNON *(ducîndu-se rigid spre ea):* A întârziat trenul t Traficul e supraîncărcat. Toată lumea a căpătat permisie.

(Se lntllne.se în faţa scării. O sărută rece, demn, ceremonios.) Mă bucur că te văd, Christine. Arăţi bine. *(Face un pas înapoi şi o priveşte. Apoi, cu voce care trădează o emoţie puternică.)* Te-ai schimbat, totuşi, puţin. Eşti mai frumoasă ca oricînd... Dar ai fost totdeauna frumoasă.
CHRISTINE *(pe un ton uşor):* Complimente de la propriul soţ. Ce cavaler ai devenit, Ezra ! *(Apoi cu solicitudine,)* Trebuie să fii grozav de obosit. Vrei să stai puţin pe scară? E atît de frumos aici! Uite ce lună!
LAVINIA *(care s-a învîrtit în jurul lor, plină de gelozie, izbuteşte să se strecoare între ei. Cu asprime):* Nu. E prea răcoare aici. Şi trebuie să-i fie foame. *(Luîndu-l de braţ.)* Hai înăuntru, să-ţi aduc ceva de mîncare. Bietul tata. Trebuie să fii mort de foame.
MANNON *(plâcîndu-i să fie răsfăţat de Lavinia, este stingherit de prezenţa C hristinei. îşi retrage braţul cu bruscheţe):* Nu, mulţumesc. Mai curînd aş sta puţin aici. Şezi şi tu, Vinnie. *(Christine se asază pe prima treaptă la mijloc, el pe a doua treaptă la mijloc, Lavinia pe ultima treaptă în stingă, în timp ce toţi trei se asază, el continuă să vorbească in fraze abrupte ca şi cum ar încerca să mascheze o nelinişte ascunsă.)* Am un concediu de cîteva zile. Pe urmă trebuie să mă întorc să-mi demobilizez brigada. Pacea va fi semnată în curînd. Asasinarea Preşedintelui Lincoln este o mare nenorocire. Dar nu mai poate schimba mersul evenimentelor.
LAVINIA: Bietul om! Ce groaznic să mori tocmai în clipa biruinţei.
MANNON: Da. *(Apoi după o pauză — sumbru.)* Orice victorie sfîrşeşte în înfrîngerea morţii — asta-i sigur. Dar înfrîngerea sfîrşeşte o dată cu victoria morţii? Asta mă întreb. *(Amîndouă se uită la el, Lavinia surprinsă, Christine neliniştită. Pauză.)*
CHRISTINE: Unde-i Orin? N-ai putut obţine concediu şi pentru el?
MANNON *(şovăie — apoi brusc):* N-am vrut să vă spun. Orin a fost rănit.
LAVINIA: Rănit? Grav?
CHRISTINE *(sărind in picioare, impulsivă — mai mult cu asprime decît cu durere):* Am ştiut eu ! Am ştiut-o de cînd l-ai silit să meargă în războiul ăsta groaznic ! *(Apoi se*

asază din nou — cu încordare.) Nu te mai osteni să mă cruţi, Ezra. Orin e mort! Nu-i aşa?
LAVINIA: Nu spune asta ! Nu-i aşa tată, că nu-i adevărat?

MANNON *(laconic — cu o nuanţă de gelozie in glas):* Sigur că nu! Dacă mama ta mi-ar îngădui să sfîrşesc, în loc să tragă concluzii greşite despre copilaşul ei... *('Cu orgoliu.)* Nu mai e copil acum. Am făcut din el un bărbat. A făcut una din faptele cele mai eroice pe care le-am văzut vreodată în război. A fost rănit lajsap, dar pînă la urmă nu s-a ales decît cu o zgîrietură. Insă a avut o comoţie cerebrală din pricina şocului. Acum e bine. A avut o depresiune, mi s-a spus la spital. Nu mi-aş fi închipuit niciodată. Nervii. De altfel nici nu puteam să-mi dau bine seama. A fost întotdeauna agitat. *('întorcindu-se spre Christine.)* îţi seamănă ţie.
CHRISTINE: Gînd va putea veni acasă?
MANNON: Curînd. Doctorul este de părere că trebuie să se mai odihnească vreo cîteva zile. E încă slăbit. Multă vreme, nici n-a ştiut ce-i cu el. Se purta ca un copil. I se părea că eşti lîngă el. Toată ziua vorbea cu tine.
CHRISTINE *(respirînd adine):* Ah!
LAVINIA *(compătimitoare — cu o nuanţă de minie in glas):* Sărmanul Orin!
MANNON: De acum înainte, nu vreau să-l mai dădăceşti, Ghristine. Nu trebuie să se mai ţină de fustele tale.
CHRISTINE: N-ai grijă. Astea toate au trecut — din clipa în care m-a părăsit. *(Altă pauză.)*
LAVINIA: Dar cu inima ta ce e, tată? Mi-a fost atît de teamă că ne ascunzi adevărul, ca să nu fim îngrijorate.
MANNON *(morocănos):* Dacă ar fi fost ceva grav, vă spuneam eu ca să fiţi pregătite. Dacă aţi fi văzut moartea atît de des cît am văzut-o eu în ultimii patru ani, nu v-aţi mai teme de ea. *(Sărind deodată in picioare — brusc.)* Să nu mai vorbim de asta. Sînt sătul de atîta moarte! Tot ce vreau acum e să uit de ea. *(Se întoarce si face cîţiva paşi in sus şi în jos, în partea dreaptă a scării. Lavinia îl urmăreşte neliniştită.)* Tot ce ştiu e că durerea-i ca un pumnal. Cît timp mă ţine nu mai sînt bun de nimic. Medicul mi-a spus să mă feresc de supărări, oboseli, emoţii.
CHRISTINE *(uitîndu-se la el):* N-arăţi bine. Probabil fiindcă eşti obosit. Trebuie să te culci îndată, Ezra.

MANNON *(se opreşte drept în faţa Christinei si se uita în ochii ei. Pauză. Apoi cu o voce, care vrea să fie firească):* Da, vreau imediat.
LAVINIA *(care i-a urmărit, geloasă, îl trage deodată de braţ — cu o volubilitate copilărească):* Nu! încă nu! Te rog, tată! De abia ai venit. -N-am schimbat un cuvînt. *(Sfidîndu-si mama.)* Cum poţi să spui că pare obosit! Arată mai bine ca oricînd. *(Apoi către tatăl ei, cu o privire răzbunătoare spre Christine.)* Aveam atîtea să-ţi spunem. Despre căpitanul Brant. *(Dacă s-a aşteptat ca mama ei sâ-si piardă cumpătul, s-a înşelat. Christine era pregătită si suportă calmă, privirea întrebătoare, bănuitoare a lui Mannon.)*
MANNON: Mi-a scris Vinnie că te-a vizitat. N-am auzit niciodată de el. Ce caută aici?
CHRISTINE *(cu un surîs uşor):* întreab-o mai bine pe Vinnie, E ultimul ei adorator! S-au plimbat chiar noaptea pe lună, la ţărmul mării!
LAVINIA *(cu respiraţia tăiată de stupoare):* Oh!
MANNON *(acum gelos şi bănuitor pe fiica lui):* Despre asta nu mi-ai pomenit nimic în scrisoarea dumitale, domnişoară !
LAVINIA: Am fost o singură dată să mă plimb cu el — şi asta înainte de... *(Se întrerupe brusc.)*
'MANNON: înainte de ce?
LAVINIA: înainte de a şti că se agaţă de orice femeie care-i iese în cale.
MANNON *(supărat, Christinei):* Şi ai primit în casă un asemenea musafir în lipsa mea!
LAVINIA: Cred că a avut chiar impresia că mama ar cocheta cu el. De aceea am crezut de datoria mea să-ţi scriu. Ştii cum bîrfeşte lumea în oraş, tată!... M-am gîndit că ar trebui să-i atragi mamei atenţia că a fost o uşurinţă din partea ei să-i îngăduie să vină aici.
MANNON: A fost curată nebunie.
CHRISTINE *(rece):* Aş prefera să vorbim despre asta cînd vom rămîne singuri, Ezra, dacă n-ai nimic împotrivă. Şi cred că Vinnie e nesocotită, plictisindu-te cu astfel de prostii chiar din clipa în care te-ai întors! *(Se întoarce spre Lavinia.)* Cred că ai făcut destul rău. Vrei să fii atît de bună să ne laşi singuri?
LAVINIA: Nu.

MANNON *(aspru):* Isprăviţi o dată cu cearta. Am crezut că aţi terminat cu prostiile. Nu-mi place

asta, în casa mea!
LAVINIA *(supusă):* Da, tată.
MANNON: Cred că ar fi timpul să te duci la culcare, Vinnie.
LAVINIA: Da, tată. *(Vine si-l sărută — agitată.)* O, sînt atît de fericită că eşti aici! Să nu crezi ce spune mama... despre mine. Eşti singurul om pe care-l voi iubi vreodată! N-am să te părăsesc niciodată!
MANNON *(mîngiindu-ipărul — cu o afecţiune reţinută):* Sper. Vreau să rămîi fetiţa mea dragă — cel puţin, încă un timp. *(Apoi surprinzînd privirea minioasă a Christinei o împinge pe Lavinia — brusc.)* Şi acum, du-te!
LAVINIA: Da, tată! *(Urcă treptele, trecînd pe Ungă mama ei, fără să se uite la ea. Ajunsă în spatele Christinei, sub portic, se opreşte şi se întoarce.)* Orice s-ar întîmpla, fii liniştit, tată. Voi avea eu grijă totdeauna de tine.
(Intră în casă. Mannon se uită la soţia lui, care priveşte drept înainte, îşi drege glasul, ca şi cum ar vrea să spună ceva — apoi începe să umble, în sus şi în jos, în partea dreaptă a treptelor.)
CHRISTINE *(silindu-se să fie amabilă):* Stai jos, Ezra. Ai să oboseşti şi mai mult stînd în picioare. *(Mannon se asază în stingă ei, cu două trepte mai jos, cu faţa spre ea. Christine îl întreabă cu o simplitate dezarmantă.)* Şi acum, fii te rog bun şi spune-mi pentru ce te îndoieşti de mine?
MANNON *(surprins): Ce* te face să crezi că'mă îndoiesc de tine?
CHRISTINE: Totul. Ţi-am simţit neîncrederea din clipa în care ai venit. Ochii tai mă cercetau, ca şi cum ai fi fost iar judecător, iar eu o acuzată.
MANNON *(vinovat):* Eu?
CHRISTINE: Şi toate astea din cauza unei scrisori neroade, pe care Vinnie n-a avut de lucru să ţi-o scrie. Cred c-a trecut timpul să fiu acuzată eu, o femeie în vîrstă, cu copii mari, c-aş cocheta cu un biet căpitan de marină.
MANNON *(impresionat şi uşurat — împăciuitor):* Dar cine te acuza? Ai făcut însă o greşeală, dînd gurilor rele prilejul să-şi verse veninul.
238
CHRISTINE: Eşti sigur că asta-i tot ce ai să-mi reproşezi?
MANNON: Da! Desigur! Ce-aş mai putea să-ţi reproşez? *(îi bate mina — stingherit.)* Am terminat cu asta. *(Apoi adaugă morocănos.)* Dar aş vrea să-mi explici cum a ajuns acest Brant să...
CHRISTINE: Cu cea mai mare plăcere! L-am cunoscut la tata. Nu ştiu de ce ţine la el. Aşa că atunci cînd a venit aici, nu puteam să-l gonesc, nu-i aşa? I-am dat să înţeleagă că vizitele lui n-ar fi binevenite, dar cred că oamenii de felul ăsta nu înţeleg aluziile. De altfel, n-a fost în totul decît de vreo patru or^ Cît despre zvonuri, e o prostie. Tot ce s-a spus e că-i face curte lui Vinnie! întreabă pe oricine vrei.
MANNON: Ce neruşinare! Trebuia să-i spui pe faţă că n-are ce căuta aici.
CHRISTINE *(voind să arate că se căleşte):* Da. îţi mărturisesc, însă, că venirea lui nu mă supăra prea mult —- şi asta dintr-un singur motiv. Mi-aducea totdeauna veşti de la tata. Ţi-am scris că tata a fost tot anul bolnav. *(Apoi cu o strîngere a buzelor, ca pentru a-si stăpâni un zîmbet ironic.)* Nici nu-ţi închipui cît am suferit... cu gîndul la tata, la Orin şi la... tine.
MANNON *(adine mişcat, se întoarce spre ea si-o apucă de mină — cu stîngâcie):* Christine, regret din suflet că am fost nedrept. *(Impulsiv îi sărută mina — apoi stingherit de această izbucnire, adaugă pe un ton glumeţ.)* Ţi-a fost frică să nu mă ia dracul, ai?
CHRISTINE *(stăpînindu-se să nu izbucnească într-un rîs ironic):* Mă mai întrebi? *(Pauză, Mannon se uită la ea, fascinat si emoţionat.)*
MANNON *(nemaiputîndu-se stăpâni):* Visul meu a fost să mă întorc la tine, Christine. *(Se apleacă spre ea. Vocea-i tremură de dorinţă şi teamă, li mîngîie părul cu stîngâcie.)* Eşti frumoasă! Eşti mai frumoasă ca oricînd — şi atît de' stranie! Nu te mai cunosc. Ai întinerit. Mă simt bătrîn lîngă tine. Numai părul ţi-e acelaşi... părul tău de o ciudată frumuseţe, pe care mereu l-am...
CHRISTINE *(cu o tresărire de repulsie, ferindu-se de mina lui):* Nu! *(Apoi văzlndu-l cum se retrage, jignit si furios — pe un ton precipitat.)* iartă-mă, Ezra. N-am făcut-o dinadins... Sînt atît de nervoasă, astă-seară.
239
(Mannon o ia spre dreapta şi se opreşte In faţa pomilor, privindu-i. Christine se uită la el cu ură. Oftează cu prefăcută

oboseală, se apleacă pe spate şi-nchide ochii.)
Sînt obosită, Ezra.
MANNON *(izbucnind):* Nu trebuia să te plictisesc astă-seară cu prostiile mele despre Brant. *(Surîde forţat.)* Dar ca să-ţi spun adevărul m-am simţit puţin gelos.
(Face un efort ca să se întoarcă si văzlnd-o cu ochii închişi,
se apropie de ea si cu stingăcie se apleacă. Ar vrea s-o sărute,
dar expresia ei ciudată ii stăvileşte avîntul.)
CHRISTINE *(simţindu-i dorinţa si tresărind instinctiv — fără a deschide ochii):* De ce mă priveşti astfel?
MANNON *(retrăgindu-se vinovat):* Cum te privesc? *(Neliniştit.)* De unde ştii? Ochii îţi sînt închişi. *(Apoi, ca si cum ar voi să scape de o povară, izbucnind greoi.)* încă nu mă pot obişnui cu casa asta. E atîta linişte aici! M-am obişnuit în taberele cu mii de soldaţi noaptea, unde te simţi parcă proteguit! *(Apoi din nou neliniştit.)* Nu "sta aşa cu ochii închişi. Spune-mi ceva! *(Apoi, în timp ce ea-şi deschide ochii i se adresează brusc.)* Vreau să-ţi vorbesc, Christine ! Trebuie să-ţi spun, ţie, femeii mele, cîteva lucruri care mă frămîntă... în orice caz, să încerc măcar! *(Se asază Ungă ea.)* închide ochii iar! Aşa am să pot vorbi mai uşor. Totdeauna, mi-a venit greu să vorbesc despre ceea ce simt. Mai ales cînd te uiţi la mine. Ochii tăi au fost totdeauna atît de... atît de plini de tăcere. Şi asta de cînd ne-am căsătorit, înainte, nu. Pe atunci îmi vorbeau. Mă făceau şi pe mine să vorbesc... fiindcă ştiau să-mi răspundă.
CHRISTINE *(cu ochii închişi — încordată):* Taci, Ezra!
MANNON *(hotărît să continue — dacă a început — fără a se lăsa întrerupt):* Am vă-zut de atîtea ori moartea, în războiul acesta, încît am început să mă gîndesc mai adînc la multe. Moartea devenise un lucru banal — fără nici o importanţă. Asta mi-a dat dreptul să mă gîndesc la viaţă. Ciudat, nu? Moartea m-a făcut să mă gîndesc la viaţă, înainte viaţa mă făcea să mă gîndesc numai la moarte!
CHRISTINE *(fără a deschide ochii):* De ce vorbeşti tocmai despre moarte?
240
MANNON: Aşa au f ost toţi Mannonii. Se adunau duminica seara în casa de rugăciune şi meditau asupra morţii. Viaţa însemna un fel de a muri. A te naşte însemna să porneşti către moarte. A muri însemna a te naşte, f *Dînddin cap — confuz.)* Cum dracu poate cineva crede în aşa ceva? Casa aceea albă de rugăciune! Mi-a rămas în minte — albă şi curată — un templu al morţii! Dar în război am văzut atîtea ziduri albe stropite de sînge! Sîngele avea acelaşi preţ ca lăturile! Şi-am văzut atîţia oameni morţi zăcînd risipiţi, ca mormanele de gunoi. Ce sens mai avea atunci biserica? De ce se făcea atîta caz de moarte?
CHRISTINE *(deschizînd ochii se uită la el, îngrozită):* Ce legătură are discuţia asta despre moarte cu mine?
MANNON *(ocolindu-i privirea — cu insistenţă):* închide ochii şi ascultă. *(Ea îşi închide ochii. El continuă pe un ton disperat.)* Mă gîndeam de multe ori, noaptea, la viaţa mea şi a ta. în toiul luptei, mă gîndeam uneori că într-o clipă as putea muri. Sfîrşitul vieţii mele n-avea nici o importanţă. Dar, ascultă, sfîrşitul vieţii mele conjugale mi se părea un lucru absurd şi nedrept — sfîrşitul unui lucru care n-a existat niciodată. Atunci mi-au venit în minte toţi anii cît am fost soţ şi soţie. Un singur lucru am înţeles limpede. Că a existat întotdeauna între noi un obstacol, un zid care ne ascundea unul de celălalt! Am încercat să-mi dau seama ce anume e acest zid, dar n-am izbutit niciodată. *(Cu un gest rugător, plin de stîngăcie.)* Tu ştii?
CHRISTINE *(cu încordare):* Nu ştiu ce vrei să spui.
MANNON: Dar ştii că e adevărat! Nu minţi, Christine! *(Se uită la faţa ei calmă cu ochii închişi, implorînd-o să-l liniştească — apoi continuă cu stăruinţă.)* Poate că tu ţi-ai dat seama întotdeauna că nu mă iubeşti. Mi-amintesc de războiul din Mexic. Am înţeles atunci că ţineai să plec. Simţeam că începuseşi să mă urăşti. Nu-i aşa? *(Ea nu răspunde.)* De aceea am şi plecat. Speram că voi fi ucis. Poate sperai şi tu acelaşi lucru, nu? -
CHRISTINE *(bîiguind):* Nu, nu... eu... Ce te spui asemenea lucruri?
MANNON: Cînd m-am înapoiat, toată *(** îndreptată asupra noului tău născut, Orir pentru tine. Am înţeles imediat. Am îr pe Orin. Mi-am îndreptat afecţiuiK
16

247

fiică nu-i totuna cu o soţie. Atunci m-am hotărît să te las în pace şi să-mi continui cariera. De asta nu

m-am mulţumit cu negoţul. Am fost judecător, primar şi toată lumea spunea că sînt un om destoinic! Ha! Destoinic. Nu îndestul ca să-mi îndeplinesc visul! Nu să te fac să mă iubeşti! Nu! Destoinic numai să nu mă mai gîndesc la ceea ce am pierdut *l (Se uită la ea — apoi o întreabă insistent.)* Căci înainte de căsătorie, m-ai iubit. N-ai să negi, nu-i aşa?
CHRISTINE *(disperată):* Nu neg nimic!
MANNON *(ridicîndu-se cu o demnitate rigidă, ca un condamnat care s-ar preda în mîinile unui adversar de neînvins):* Cu atît mai bine, atunci. Am venit acasă să mă predau în mîinile tale — cu tot ce port în suflet. Te iubesc. Te-am iubit întotdeauna şi te iubesc şi acum.
CHRISTINE *(dorind să-l abată de la gîndul acesta):* Ezra! Te rog!
MANNON: Trebuie să ţi-o spun! Poate că ai uitat. N-ai avea nici o vină. Nu ţi-am spus-o şi nu ţi-am arătat-o de prea multe ori. Nu ştiu ce ciudăţenie a mea mă opreşte totdeauna să spun ceea ce aş vrea să spun şi mă face să ascund ceea ce aş vrea să arăt. Parc-aş avea o inimă de piatră — ca statuia unui mort dintr-o piaţă publică. *(Se apropie de ea şi-i apucă deodată mina.)* Aş vrea să aflu ce-i zidul acesta pe care căsătoria l-a ridicat între noi! Trebuie să mă ajuţi să-l dărîm! Mai avem încă douăzeci de ani buni înaintea noastră! M-am gîndit la ceea ce am putea face spre a ne regăsi. M-am gîndit să lăsăm copiii şi să plecăm singuri în lume -- să găsim o insulă unde am putea fi singuri o bucată de vreme. Ai să vezi că m-am schimbat, Christine *l* Sînt sătul de moarte! Vreau să trăiesc! Poate acum m-ai putea iubi! *(Pe un ton disperat.)* Trebuie să te fac să mă iubeşti!
CHRISTINE *(trăgîndu-şi mina înapoi si sărind sălbatic in picioare):* Pentru numele lui Dumnezeu, taci! Nu ştiu ce vrei să spui. Lasă-mă în pace! Ceea ce trebuie să se întîmple se va întîmpla! Mă faci să şovăi! *(Apoi brusc.)* S-a făcut tîrziu.
MANNON *(profund jignit, se retrage în armura-i rigidă de soldat — îşi scoate ceasul în mod mecanic.)* Da. E unsprezece şi şase minute. E timpul să ne retragem. *(Urcă două*

trepte cu faţa spre uşă. Cu amărăciune.) Mi-ai spus să tac. Ce ciudat!
CHRISTINE *(care si-a revenit — calculată — îl ia de braţ, seducătoare):* Am vrut să spun: toate astea n-au nici un sens. Nu există nici un zid între noi. Te iubesc.
MANNON *(o apuca de umeri si se uită în ochii ei):Chris*-tine! Mi-aş da viaţa să te cred — dar — mi-e teamă! *(Ea ii sărută. El o strînge în braţe — plin de pasiune.)* Christine !
{Uşa din spatele lui se deschide şi apare Lavinia în pantofi
de casă si, peste cămaşa de noapte, turtind un halat închis.
Văzîndu-i îmbrăţişaţi, se dă înapoi cuprinsă de vrăjmăşie.
Ei se despart, tresărind.)
MANNON *(încurcat — enervat):* Am crezut că te-ai culcat, domnişoară!
LAVINIA *(nemişcată):* Nu mi-era somn. Am vrut să mă plimb puţin._ O noapte atît de frumoasă!
CHRISTINE: Tocmai ne duceam la culcare. Tatăl tău e obosit. *(Se urcă, trecînd prin faţa Laviniei, ţinîndu-l pe Mannon de mînă si ducîndu-i spre uşă.)*
MANNON: Acum ţi-ai găsit să te plimbi? Du-te şi tu la culcare!
iAVINIA: Da, tată.
MANNON: Noapte bună !
(Uşa se închide în urma lor. Lavinia priveşte ţintă înaintea ei — apoi ţeapănă coboară scara si se opreşte din nou. Printre obloanele dormitorului de la etajul al doilea, în stînga, străbate lumina lămpii. Lavinia se uită în sus.)
LAVINIA *(plinăde uraşi gelozie):* Te urăsc! îmi furi iar •dragostea tatălui meu. Din totdeauna mi-ai furat toată dragostea, de cînd m-am născut. *(Aproape suspinînd, ascun-zîndu-şi faţa în mîini.)* Mamă! De ce mi-ai făcut asta? Cu •ce ţi-am greşit? *(Uitlndu-se din nou la fereastră, plină de dezgust.)* Tată! Cum poţi iubi pe femeia asta stricată şi neruşinată? *(Cu frenezie.)* Nu pot îngădui! Nu voi mai tăcea! E datoria mea să-i spun adevărul! Şi i-l voi spune. *(Strigă disperată.)* Tată, tată! *(Obloanele camerei de culcare .se deschid si Mannon apare la fereastră.)*

MANNON *(aspru):* Ce e? Ce strigi aşa?
LAVINIA *(bîiguind):* Am... am vrut... să-ţi spun noapte bună, tată.
MANNON *(exasperat):* Pentru numele lui Dumnezeu! Ce... *(Apoi cu blîndeţe.)* O... bine, bine, noapte bună, Vinnie. Du-te la culcare, ca o fetiţă cuminte.
LAVINIA: Da, tată. Noapte biină.
(El se întoarce în cameră şi trage obloanele. Ea rămine privind fascinată spre fereastră şi frîngîndu-şi deznădăjduită

mîinile.)
Cortina

ACTUL IV

DECORUL: camera de culcare a Iui Ezra Mannon. In fund, la mijloc, un pat mare cu patru coloane: picioarele spre faţă, capul Spre perete. In stînga, la cap o noptieră, pe ea o luminare. In stingă noptierei o uşă ducînd în camera Christinei. Uşa este deschisă, în stînga, două ferestre. Tot în stînga, în primul plan, o masă cu o lampă pe ea; alături un scaun. In dreapta, în primul plan, o uşă care duce spre hol. în fund, lîngă perete, un birou.

Nici unul din aceste amănunte nu poate fi observat de la început, camera fiind luminată foarte slab numai de razele lunii, ce trec prin barele obloanelor. Sîntem aproape de zorii zilei următoare.

Se distinge silueta Christinei, fantomă albă în mijlocul întunericului, strecurîndu-se încet şi pe furiş din pat. Merge în vîrful picioarelor la masa din stînga, apucă un halat de culoare deschisă întins pe un scaun şi-l îmbracă. Apoi trage cu urechea înspre pat. Pauză. Deodată se aude din pat vocea lui Mannon, o voce moale şi fără voinţă.

MANNON: Christine!

CHRISTINE *(tresare violent cu voce încordată):* Da. MANNON: E aproape de ziuă, nu? CHRISTINE: Da. începe să se lumineze. MANNON: De ce te-ai speriat cînd ţi-am vorbit? Atît de străină îţi pare vocea mea?

CHRISTINE: Credeam că dormi.

245

MANNON: N-am putut dormi. Am stat culcat şi m-am tot gîndit. De ce eşti atît de neliniştită?

CHRISTINE: Nici eu n-am putut dormi.

MANNON: Te-ai strecurat aşa de uşor din pat.

CHRISTINE: N-am vrut să te deştept.

MANNON *(cu amărăciune):* N-ai mai putut îndura apropierea mea?

CHRISTINE: N-am vrut să te tulbur, sucindu-mă încoace şi încolo.

MANNON: Să aprindem mai bine lampa şi să stăm puţin de vorbă.

CHRISTINE *(cu teamă):* Nu vreau să vorbesc. Prefer să rămînem pe întuneric.

MANNON: Vreau să te văd. *(Ia chibriturile de pe noptieră si aprinde luminarea. Christine se asază repede pe scaunul de Ungă masă, impingîndu-l în aşa ţel incit să rămlnă pe trei sferturi cu spatele la Mannon. Acesta se ridică pe jumătate in pat. Faţa lui luminată de flacăra tremurătoare a luminării are o expresie aspră, severă.)* îţi place întunericul, fiindcă pe întuneric poţi evita să-l vezi pe bătrînul tău bărbat, nu-i aşa?

CHRISTINE: Nu vorbi aşa, Ezra. Dacă nu încetezi cu astfel de lucruri, mă duc în camera mea. *(Se ridică în picioare? continuă să se ferească de ochii lui.)*

MANNON: Stai! *(Apoi pe un ton rugător.)* Nu pleca! Nu vreau să rămîn singur. *(Ea se asază la ţel ca înainte. El continuă umil.)* N-am vrut să te jignesc. Amărăciunea din mine e de vină, poate propria mea răutate care răzbate cîteodată fără voia mea.

CHRISTINE: Totdeauna m-ai amărît. MANNON: Şi înainte de căsătorie?

CHRISTINE: Nu-mi amintesc.

MANNON; Nu vrei să-ţi mai aminteşti că m-ai iubit vreodată?

CHRISTINE *(încordată):* Nu vreau să vorbesc despre recut. *(Schimbind brusc subiectul.)* Ai auzit-o azi-noapte

246

pe Vinnie? S-a plimbat pînă tîrziu prin faţa casei, păzin-du-te ca o sentinelă. Abia la două s-a dus la culcare. Am auzit bătînd ceasul.

MANNON: Tot mai există cineva care mă iubeşte. *(După <o pauză.)* Nu ştiu ce am, Christine.

CHRISTINE: Inima? Nu te simţi bine? Crezi că vei avea... o criză?

MANNON *(aspru):* Nu! *(Pauză. Apoi acuzator.)* Asta aştepţi tu? De asta ai fost atît de drăgăstoasă azi-noapte? Sperai...

CHRISTINE *(sărind în picioare):* Ezra! Isprăveşte! JNu mai pot îndura! *(Face o mişcare ca şi cum ar voi să se ducă în camera ei.)*

MANNON: Stai! iartă-mă. *(Apoi văzînd-o că se asază din nou, continuă trist.)* Nu inima. Altceva mă frămîntă -in mine e ceva ce parc-aşteaptă, ascultă, pîndeşte să se întîmple ceva.

CHRISTINE: Ce să se întîmple?

MANNON: Nu ştiu. *(Pauză — apoi continuă abătut.)* Casa asta nu-i casa mea. Camera asta nu-i camera mea. Patul ăsta nu-i patul meu. Totul e gol... aşteaptă pe altcineva! Iar tu, nu eşti soţia mea! Tu aştepţi ceva!
CHRISTINE *(nemaiputînd rezista, sare din nou în picioare):* Ce-aş putea aştepta?
MANNON: Moartea — să te scape de mine!
CHRISTINE: Lasă-mă în pace! Termină o dată cu bănuielile tale absurde! *(Apoi plină de ură şi minie.)* Nu sînt soţia ta? Acum cîteva ore te purtai ca şi cînd eram soţia ta, bunul tău.
MANNON *(cu o ironie amară):* Trupul tău? Ce înseamnă pentru mine un trup? Am văzut atîtea trupuri putrezind la soare ca să îngraşe iarba — cenuşă şi gunoi. Asta înţelegi tu prin dragoste? Crezi că m-am căsătorit cu un trup? *(Apoi, •ca şi cum toată amărăciunea lui ar rupe orice zăgaz.)* Şi noaptea asta m-ai minţit! M-ai lăsat să te iau ca pe o sclavă cumpărată la licitaţie. M-ai făcut să mă socotesc o bestie pătimaşă,
247
cum ai făcut întotdeauna, chiar din noaptea nunţii. M-aş simţi mai curat acum dacă aş fi fost la o casă de plăceri. M-aş simţi mai cinstit faţă de mine însumi, mai cinstit în faţa vieţii.
CHRISTINE *(cu voce înăbuşită):* Ascultă, Ezra! Nu mai pot răbda...
MANNON *(cu un rts strident):* Şi eu care speram că întoarcerea mea va fi începutul unei vieţi noi... a unei noi iubiri! Ţi-am spus tot ce am pe suflet, ţi-am dezvăluit toate gîndurile mele crezînd că ai să mă înţelegi! Doamne, sînt un bătrîn nebun!
CHRISTINE *(cu voce stridentă):* Ai crezut că poţi să mă înduioşezi — să mă faci să uit toţi anii aceştia? O, nu, Ezra. E prea tîrziu! *(Apoi, ca şi clnd ar ţi luat o hotărire pe un ton ironic.)* Vrei să ştii adevărul? L-ai ghicit; te-ai folosit de mine, ţi-am făcut copii, dar a ta n-am fost niciodată. N-am putut fi! Şi numai tu ai fost de vină. Cînd te-am luat, te iubeam. Voiam să fiu a ta! Dar nu m-ai lăsat! Ai ştiut să mă scîrbeşti!
MANNON *(furios):* Mie îmi spui asta? *(Apoi căutind să se liniştească — bliguie.)* Nu! Taci! Nu vreau să ne certăm! Nu trebuie să mă enervezi! îmi face rău.
CHRISTINE *(aţlţlndu-l intenţionat — plină de cruzime):* O, nu! Lasă tonul ăsta plîngăreţ. Ai vrut adevărul! Ai să-l auzi!
MANNON *(înspăimîntat — aproape implorlnd-o):* Taci, Christine.
CHRISTINE: Am minţit tot timpul! Căpitanul Brant e fiul Măriei Brantome! Şi a venit aici pentru mine, nu pentru Vinnie! Eu l-am chemat.
MANNON *(cuprins de furie):* Ai îndrăznit!... Ai... Pe fiul acelei!...
CHRISTINE: Da, am îndrăznit! Şi de cîte ori am fost la New York, nu m-am dus să-l văd pe tata, ci să fiu cu Adam! E bun şi afectuos, cum n-ai fost tu niciodată. E tot
248
ceea ce am dorit de cînd slnt cu tine — un amant! îl iubesc! Acum ştii adevărul/ [
MANNON *(cu frenezie — silindu-se să coboare din pat):* Tu... Neruşinate... Te omor! *(Cade înapoi în pat gemînd, cu mina la inimă.)*
CHRISTINE *(cu o satisfacţie sălbatică):* Ah!
(Se repede in camera ei de unde se întoarce imediat cu o cutioară în mină. Mannon stă cu spatele spre uşă, dar oricum, din cauza cumplitei dureri tot n-ar f i putut observa plecarea şi întoarcerea ei, atit de tăcute.)
MANNON *(gîfîind):* Repede... doctoria!
CHRISTINE *(cu spatele la el -— ia o tabletă din cutioară întrebîndu-l în acelaşi timp):* Unde e doctoria?
MANNON: Pe noptieră! Mai repede!
CHRISTINE: Stai. Am găsit-o! *(Se preface că ia ceva de pe noptieră — apoi îi întinde tableta şi paharul cu apă care se afla pe noptieră.)* la-o! *(El se întoarce spre ea, gemînd, si deschide gura. Ea îi bagă în gură tableta si-i apropie de buze paharul cu apă.)* Acum bea.
MANNON *(bea o înghiţitură de apă — apoi o expresie de groază îi apare pe faţă. Gîfîind.)* Asta nu-i doctoria mea! *(Christine se retrage spre masă, cu mîna în care ţinea cutia la spate, căutind parcă un loc unde s-o ascundă. Degetele i se desfac, cutia cade pe masă şi ea îşi aduce mina In faţă, ca şi cum ar voi să arate că n-are nimic. Ochii lui o ţintesc cu o teribilă expresie acuzatoare, încearcă să strige ajutor, dar vocea i se pierde într-un murmur slab.)* Ajutor, Vinnie!

(Cade pe spate în nesimţire, horcăind. Christine se uită la el fascinată — apoi tresare plină de spaimă, auzind zgomot în hol. Ia imediat cutia de pe masă si o ţine la spate înlorcîndu-se cu faţa spre uşa care se deschide şi în al cărei prag apare Lavinia. Este îmbrăcată la fel ca la sfîrşitul actului al III-lea, în rochia lungă de casă şi pantofi de casă. Se opreşte zăpăcită, speriată şi nehotărîtă, ca şi cum s-ar fi deşteptat chiar atunci din somn.)

249

LAVINIA: Am avut un vis îngrozitor... Mi s-a părut că l-am auzit pe tata chemîndu-mă... m-am trezit.

CHRISTINE *(tremurtnd îngrozită — bliguie): A* avut —

un atac.

LAVINIA *(dă fuga la pat):* Tată! *(II îmbrăţişează.)*

A leşinat.

CHRISTINE: Nu. Acum i-e mai bine. Lasă-l să doarmă.

(In clipa aceasta, Mannon cu un ultim efort se ridică pe jumătate, susţinut de braţele Laviniei, cu ochii aţintiţi asupra soţiei sale şi izbuteşte să ridice braţul, arătînd-o cu un deget acuzator.)

MANNON *(gîfîind):* Ea e de vină... nu doctoria! *(Cade*

greoi înapoi.)

LAVINIA: Tată! *(înspăimîntată, îi cercetează pulsul, îşi lipeşte urechea de pieptul lui, să-i asculte bătăile inimii.)*

CHRISTINE: Lasă-l în pace. A adormit.

LAVINIA: E mort!

CHRISTINE *(repede, mecanic):* Mort? *(Apoi cu o voce fadă, bizară.)* Sper... să se odihnească în pace.

LAVINIA *(întorcîndu-se spre ea cu ură):* Nu te mai preface! Ai vrut să moară! Tu... *(Se întrerupe şi se uită la mama ei, plină de bănuială — apoi acuzatoare).* De ce a arătat spre tine? De ce a spus că tu eşti vinovată? Răs-

punde-mi !

CHRISTINE *(bîiguind):* I-am spus că — Adam e aman-

tul meu.

LAVINIA *(înspăimîntată):* i-ai spus-o — cînd ştiai cum

stă cu inima...? Ai făcut-o dinadins! Tu l-ai ucis!

, CHRISTINE : Nu — vina-i a ta — tu l-ai făcut bănuitor — vorbea într-una de dragoste şi moarte — m-a silit să-i spun adevărul! *(Vocea-i devine grea, ca si cum i-ar fi somn şi ar face sforţări să nu adoarmă. Cu ochii pe jumătate închişi.)*

250

LAVINIA *(apucind-o de umeri feroce):* Ascultă!

(Jită-te la mine! A spus „nu doctoria"! Ce sens avea ?

CHRISTINE *(ţinîndu-şi mina cu otrava strîns lipită de spate):* Nu... nu ştiu.

LAVINIA: Ba ştii! Despre ce vorbea? Spune-mi!

CHRISTINE *(cu un ultim efort de voinţă —- izbuteşte să se domine şi să spună cu prefăcută indignare):* îţi acuzi mama de...?

LAVINIA: Da. Te... *(Apoi înlăturînd acest gînd.)* Nu poţi fi atît de rea!

CHRISTINE *(fără energie — murmură încet):* Nu ştiu

— ce vrei să spui. *(Se depărtează de Lavinia, luînd-o spre uşa dormitorului ei, cu mina în care ţinea doctoria la spate*

— pe un ton slab.) Simt că leşin. Mă duc... să mă întind. *(Se întoarce ca si cum ar voi să fugă în camera ei — se împiedică — apoi picioarele i se împleticesc si cade leşinată la picioarele patului, în clipa în care mina ei se izbeşte de podea, i se desfac degetele, iar cutia alunecă pe covor.)*

LAVINIA *(nu observă acest lucru. Speriată de leşinul Christinei, îngenunche automat Ungă ea să-i cerceteze repede pulsul. Apoi văzînd că nu-i vorba decît de un leşin, are o nouă izbucnire de ură şi începe strident):* Şi, totuşi, tu l-ai ucis, spunîndu-i adevărul! îţi închipui acum c-ai să fii liberă să te măriţi cu Adam? Află că nu! Atîta timp cît trăiesc eu! Te voi face să-ţi ispăşeşti crima! Voi găsi eu mijlocul să te pedepsesc!

(In clipa în care vrea să se scoale în picioare, ochii i se opresc la cutioara de pe covor. O ia imediat de jos ţi se uită la ea, expresia de bănuială schimbîndu-se într-una de îngrozitoare certitudine. Apoi, cu un ţipăt înspăimîntat se trage îndărăt spre marginea palului, tinînd cutia strîns în mină, şi cade în genunchi Ungă capătul patului, trecîn-du-şi braţele după gîtul mortului. Disperată.)

251.

Tată! Nu mă lăsa singură! Intoarce-teJ tată, la **mine.** Spune-mi ce trebuie să fac!

Cortina

[SFlRŞITUL PRIMEI PĂRŢI A TRILOGIEI

I

II

Prigoniţii

Piesă în 5 acte

Partea a doua a trilogiei

Din jale se întrupează, Electra

Personajele:

CHRISTINE, văduva lui Ezra
Mannon
LAVINIA (Vinnie), fiica ei ORIN, fiul ei, locotenent de
infanterie
CĂPITANUL ADAM BRANT HAZEL NILES PETER fratele ei, căpitan de
artilerie
JOSIAH BORDEN, Directorul
Societăţii de Navigaţie
MANNON EMMA, soţia lui EVERETT HILLS, preot '
protestant SOŢIA LUI
DOCTORUL JOSEPH BLAKE CÎNTĂREŢUL
ACTUL I -
ACTUL II ACTUL III -
ACTUL IV ACTUL V -

Decorurile

Exteriorul casei Mannon, pe o noapte cu lună,
două zile după asasinarea lui Ezra Mannon.
Salonul casei — imediat după actul I.
Biroul lui Ezra Mannon — imediat după
actul II.
Partea dindărăt a corăbiei *Vînturi călătoare,*
pe cheiul răsăritean al oraşului Boston. Două
zile mai tîrziu, noaptea.
Acelaşi ca în actul I: exteriorul casei Mannon
— noaptea zilei următoare.

ACTUL I

DECORUL: acelaşi ca în actele I şi III din piesa „întoarcerea
acasă". Exteriorul casei Mannon.

O noapte cu lună, două zile după asasinarea lui Ezra Mannon, Casa cu porticul ei alb, ca o mască, are, sub razele lunii, aceeaşi înfăţişare ireală, ca şi în noaptea crimei. Toate obloanele sînt închise. O coroană funerară este prinsă de coloana din dreapta-
scării. Altă coroană — de uşă.

Din casă se aude zgomot de voci. Uşa principală se deschide. Josiah Borden şi soţia sa, Everett Hills, preotul parohiei cu. soţia sa şi doctorul Joseph Blake, medicul familiei Mannon,, ies dinăuntru. Christine poate fi văzută în hol, foarte aproape de uşă. Se aude ca un cor: „Noapte bună, doamnă Mannon",. apoi personajele se îndreaptă spre trepte şi uşa se închide în
urma lor.

Soţii Borden şi Hills, împreună cu doctorul Blake sînt, la fel ca şi soţii Ames din actul I al „întoarcerii acasă", tipuri reprezentative ale oraşului, alcătuind, ca şi ceilalţi, un cor, dar dintr-un strat social diferit. Ei reprezintă oraşul, ca un fundal
viu al dramei familiei Mannon.

Josiah Borden, directorul societăţii de navigaţie MANNON este un om iscusit şi priceput. Mic şi sfrijit, are vreo şaizeci de ani, părul alb, barba la fel, voce nazală enervantă, ochii mici şi pătrunzători. Soţia sa, cu vreo zece ani mai tînără, este tipul perfect al americanei de origine pur engleză, cu o faţă cavalină, dinţi mari, picioare solide: o atitudine aspră şi autoritară.

Hills este tipul prelatului bine hrănit al unei parohii provinciale prospere — bine legat şi gras, snob şi oportunist, dar timid şi totdeauna prudent. Are cincizeci de ani, ca şi soţia sa — o femeie slabă, fără energie şi [subordonată personalităţii
soţului său.
Doctorul Blake, bătrînul medic, plin de bunăvoinţă, al fami-liilor de condiţie bună — un bătrîn robust care îşi dă foarte
multă importanţă, susţinîndu-şi cu îndîrjire părerile.
Cu toţii coboară treptele spre alee. Doamna Borden şi doamna
Hills merg împreună spre stingă, pînă ajung în faţa băncii.
Acolo se opresc pentru a-şi aştepta soţii care sînt jos în faţa
[scării. Borden şi Blake îşi aprind ţigări de foi.
DOAMNA BORDEN *(acru):* Nesuferită femeie!
DOAMNA HILLS: Da. Are într-însa ceva ciudat!
DOAMNA BORDEN *(cu onestitate dar fără tragere de inimă):* Totuşi parcă mi-e mai apropiată acum, văzînd-o zdrobită de moartea bărbatului ei.
DOAMNA HILLS: Da. Arată groaznic, nu-i aşa? Doctorul Blake spune că o să cadă şi ea bolnavă dacă nu se va îngriji serios.
DOAMNA BORDEN: N-am crezut niciodată că are atîta suflet. Deşi a fost întotdeauna femeia datoriei, cum ştim cu toţii.
DOAMNA HILLS: Da! Aşa se pare.
DOAMNA BORDEN: Asta arată cît de greşit poţi să judeci pe cineva, fără să vrei, mai ales cînd e vorba de familia Mannon. Greu să-i înţeleagă cineva. Ce deosebire, de pildă, între ea şi Lavinia în această tristă împrejurare. Lavinia e rece şi calmă ca un sloi de gheaţă.
DOAMNA HILLS : Da, nu prea pare îndurerată, cum s-ar cuveni.
DOAMNA BORDEN: Aici te-nşeli. E la fel de îndurerată ca mama ei, dar în ea curge sîngele Mannonilor; e prea mîndră, ca s-o arate. I-ai văzut ochii?
DOAMNA HILLS: Am băgat de seamă că n-a scos o vorbă. Unde a dispărut, deodată?
DOAMNA BORDEN: S-a dus la gară cu Peter Niles, să-l întîmpine pe Orin. Am auzit-o pe doamna Mannon vorbind cu Lavinia în hol. Insista să meargă cu Peter la gară. Se vede că Lavinia voia să se ducă singură; maică-sa părea
256
foarte supărată din pricina asta. *(Apoi aruncindu-si ochiispre soţii lor, care s-au îndepărtat puţin de scară şi-şi vorbesc in şoaptă.)* Ce-or fi vorbind acolo? *(Strigă.J* Josiah ! Trebuie să plecăm.
BORDEN: Vin, Emma. *(Cei trei se apropie de cele două doamne. Borden vorbeşte in mers.)* Joe, nu am căderea să discut hotărîrile ei, dar cred că Ezra ar fi trebuit aşezat în sala primăriei, unde ar fi putut veni tot oraşul să-i aducă ultimul salut, şi să fi avut mîine o înmormîntare oficială.
HILLS: De acord. A fost primarul oraşului şi un erou naţional...
BLAKE: Dînsa susţine că adeseori şi-a exprimat Ezra dorinţa ca totul să fie făcut fără fast — la moartea lui. Aşa a fost Ezra totdeauna! Nu i-a plăcut niciodată parada. El făcea treaba şi-i lăsa pe alţii să se grozăvească.
HILLS *(ceremonios):* A fost un om mare. Moartea lui este o adevărată pierdere pentru toţi locuitorii acestui oraş. A fost un om de bine.
BORDEN: Da. A făcut ceva pe lumea asta.
HILLS: Ce tragedie, să fie răpus tocmai în noaptea în care s-a întors nevătămat din război!
BORDEN: Nici nu mi-a venit să cred! Cine şi-ar fi închipuit... e straniu... mîna destinului.
DOAMNA HILLS *(intervine — fără tact):* Poate că aşa a voit soarta. Ţii minte, Everett, cum îmi spuneai întotdeauna că trufia Mannonilor este un păcat strigător la cer şi că, într-o bună zi, Dumnezeu o să-i pedepsească pentru păcatul lor?
(Toţi o privesc revoltaţi şi înfuriaţi.)
HILLS *(zăpăcit):* Nu ţin minte să fi spus una ca asta... BLAKE *(indignat):* Vă cer iertare, dar astea-s curate absurdităţi! L-am cunoscut foarte bine pe Ezra Mannon!
N-a fost niciodată mîndru sau trufaş cu cei din jurul lui! HILLS *(precipitat):* Ai dreptate, doctore. Soţia mea m-a
înţeles cu desăvîrşire greşit. Mă refeream atunci, poate pe
nedrept, doar la doamna Mannon.
BLAKE: Şi ea este o femeie cumsecade, cînd o cunoşti mai bine.
HILLS *(cu răceală):* Nu mă îndoiesc.

BLAKE: Iar acum, cînd oamenii aceştia sînt copleşiţi de durere, cred că nu-i momentul să...
HILLS: Ai dreptate. Soţia mea trebuia să ţină seama...
DOAMNA HILLS *(zdrobită):* Te rog să mă ierţi, doctore...
BLAKE *(cedlnd):* Să nu mai vorbim despre asta. *(Către Borden, cu aerul că ştie mai mult.)* Spuneai că nu şi-ar fi închipuit nimeni... Ei bine, dumneata si cu Emma ştiţi că eu, unul, nu mă aşteptam s-o mai ducă mult...
BORDEN: Ţin minte cînd ai spus odată că ţi-e teamă de inima lui...
DOAMNA BORDEN: Şi eu ţin minte
BLAKE: După simptomele descrise de doamna Mannon, în urma unei scrisori primite de la el, am căpătat convingerea, ca şi cum l-aş fi examinat, că are angină pectorală şi moartea lui nu m-a mirat de loc. De multe ori i-am spus lui Ezra că munceşte peste puteri şi dacă nu se astîmpără, se prăbuşeşte. Cînd m-au chemat, am şi ştiut ce s-a întîmplat. Şi tot ce mi-a spus doamna Mannon, cum s-a deştcpt&t si l-a găsit gemînd şi ţintuit de durere, n-a făcut decît să-mi întărească bănuielile. I-a dat doctoria — pe care i-aş fi dat-o şi eu — dar era prea tîrziu. Şi că a murit îndată ce s-a întors acasă, chiar în prima noapte — ce vreţi! Războiul se terminase şi era istovit, avusese o călătorie lungă şi obositoare, iar angină nu ţine seama de loc şi de timp. Loveşte cînd vrea ea.
BORDEN *(dînd din cap):* Păcat! Mare păcat! Oraşul ăsta nu va găsi atît de curînd un astfel de om! *(Dau cu toţii din cap, întristaţi. Pauză.)*
DOAMNA BORDEN: Nu mai avem nici unrost aici. Hai să mergem, Josiah.
DOAMNA HILLS: Haidem şi noi, Everett.
(O iau încet spre stingă. Hills iese cu cele două doamne. Doctorul Blake ii face semn lui Borden să rămină in urmă. După dispariţia celorlalţi, şopteşte cu un zimbet semnificativ.)
BLAKE: Am să-ţi spun o taină, Josiah. Dar numai între noi.
BORDEN *(presimţind ceva interesant, datorită felului in care-i şopteşte Blake — avid):* Desigur. Ce e, Joe?
258
BLAKE: Nu i-am pus vreo întrebare nedelicată Christinei Mannon, dar sînt aproape sigur că Ezra a murit din pricina amorului.
BORDEN: Cum din pricina amorului? BLAKE: Aşa a fost! în orice caz, amorul i-a provocat criza de angină. Pricepi dumneata, Christine e o femeie foarte frumoasă şi Ezra a lipsit de acasă atîta vreme! Nimic mai natural între bărbat şi nevastă — deşi nu e regimul pe care l-aş recomanda împotriva anginei. Ar fi trebuit să evite, dar ce vrei — om eşti!
BORDEN *(cu zimbet lasciv):* N-aş putea spune că-l condamn! E atît de frumoasă! N-am ţinut niciodată şi nu ţin la Christine, dar — asta nu a fost moartea cea mai rea pentru Ezra. *(Rid amlndoi.)* Hai să-i ajungem pe ceilalţi. *(Ies prin stingă. Abia au dispărut că uşa casei se deschide şi apare Christine Mannon. Se opreşte o clipă, la capătul scării, apoi coboară spre alee. Este extrem de nervoasă. Pe chipul ei de mască s-au întipărit linii adinei în jurul gurii, iar ochii îi ard intens. Simţindu-se o clipă neobservată, încordarea ii cedează, gura i se contractă, priveşte cu disperare în toate părţile, ca şi cum ar voi să fugă de ceva. Hazel Niles iese din casă şi se opreşte la capătul scării. Arată la fel ca in* întoarcerea acasă. *Christine ii simte imediat prezenţa şi se stăpîneşte încordată.)*
HAZEL *(cu un glas încurajator, simpatic):* Aici sînteţi? V-am căutat prin toată casa şi nu v-am găsit.
CHRISTINE *(cu încordare):* N-am mai putut sta înăuntru. Sînt atît de nervoasă. Mă chinuie toată lumea asta, venită să se uite la mort... şi la mine.
HAZEL: Ştiu. Dar acum nu mai vine nimeni. *(Apoi, fără să vrea, pe un ton nerăbdător.)* Peter şi Vinnie ar trebui să se întoarcă în curînd, dacă trenul nu are întîrziere. Sper că Orin va sosi într-adevăr.
CHRISTINE *(pe un tonstraniu):* Acelaşi tren! Intîrziase în seara în care a venit! Numai două zile de atunci! Parc-ar fi o veşnicie! Am îmbătrînit!
HAZEL *(înduioşată):* încearcă să nu te mai gîndeşti.
CHRISTINE *(cu încordare):* Crezi că n-am încercat? Dar nu pot... nu pot... nu pot.
HAZEL: **Mi-e** frică să nu ţi se întîmple ceva!
17+
259
CHRISTINE *(silindu-sesă-si revină şi să zîmbească):* Uite, mi-a trecut! Nu trebuie să par prea bătrînă şi pierdută cînd va veni Orin, nu-i aşa? A ţinut totdeauna să fiu frumoasă!
HAZEL: Ce bine îmi pare că-l voi revedea! *(Apoi, repede.)* Prezenţa lui îţi va alina suferinţa.
CHRISTINE: Da. *(Apoi straniu.)* Era copilul meu cel drag, ştii — pînă cînd m-a părăsit. *(Se uită deodată la Hazel, ca şi cum i-ar fi venit o idee.)* îl iubeşti pe Orin, nu-i aşa?

HAZEL *(încurcată — bîiguind timidă):* Da... îl...
CHRISTINE: îmi pare foarte bine. Vreau să-l iubeşti! Vreau să fii soţia lui! *(îi pune braţul pe după umăr — pe un ton încordat.)* Facem o conspiraţie, vrei? Eu te ajut pe tine şi tu mă ajuţi pe mine.
HAZEL:*Nu înţeleg.
CHRISTINE: Ştii ce autoritară e Vinnie cu Orin. A fost totdeauna geloasă pe tine. Te previn că va face tot ce va putea să-l împiedice pe Orin să se însoare cu tine.
HAZEL *(revoltată):* O, doamnă Mannon, nu pot crede
că Vinnie...
CHRISTINE *(fără a se întrerupe):* Aşa că trebuie să mă ajuţi. Nu trebuie să-l lăsăm pe Orin să cadă iar sub influenţa lui Vinnie. Mai ales acum, în starea morbidă, demenţială în care se află! N-ai băgat de seamă ce ciudată a devenit! De la moartea tatălui ei n-a scos o singură vorbă! Cînd îi vorbesc, nu-mi răspunde. Şi totuşi mă urmăreşte pretutindeni, abia dacă mă lasă o clipă singură. *(Rîzînd foarte nervos.)* De-ai şti cum mă scoate din sărite! îmi vine să urlu.
HAZEL: Biata Vinnie! îşi iubea atît de mult tatăl! Nu
mă mir că...
CHRISTINE *(uitîndu-se la ea — straniu):* Eşti o fată
atît de cuminte şi bună, ,nu-i aşa?
HAZEL *(încurcată):* O, nu! Nu sînt de loc...
CHRISTINE: Şi eu am fost odată ca tine... e mult de atunci... înainte... *(Apoi, plină de amărăciune.)* De-as fi putut rămîne aşa! De ce oare nu putem rămîne. nevinovate, duioase şi încrezătoare? Dumnezeu nu vrea să ne lase aşa. Ne frînge, ne răsfrînge şi ne chinuie vieţile... pînă cînd ne înveninăm de moarte unii împotriva altora. *(Văzînd privirea lui Hazel, îşi revine imediat.)* Nu lua seama la ce spun. Hai în casă, vrei? Prefer să-l aştept pe Orin înăuntru. Nu pot să-l văd venind pe alee, la fel ca... Uneori
260
seamănă atît de mult cu tatăl său... şi cu... dar ce prostii spun! Haidem înăuntru! Nu pot suferi lumina lunii. E atît de sinistră.
(Se întoarce brusc şi intră în casă. Hazel o urmează şi închide uşa. Pauză. Apoi paşi şi voci din dreapta, primul plan. O clipă mai tirziu, Orin Mannon intră cu Peter şi Lavinia. Spectatorul este izbit de surprinzătoarea lui asemănare cu Ezra Mannon şi Adam Brant. (In întoarcerea *&JQS& a/nevăzutjce_J>ine seamănă aceştia doi între ei.) Acelaşi aspect de mască al feţei — în nemişcare — acelaşi nas acvilin, sprîncene stufoase, aceeaşi piele închisă, acelaşi păr negru bogat, aceiaşi ochi căprui. Gura şi bărbia lui au aceleaşi caracteristici generale ca si gura şi bărbia tatălui său, dar expresia gurii lui Orin dă o impresie de o intensă sensibilitate, cu totul absentă la Generalul Ezra Mannon, iar bărbia îi este mai puţin energică şi mai fină decît bărbia defunctului. Are aproape aceeaşi înălţime ca Mannon şi Brant, dar trupul lui este slab, iar faţa palidă. Capul este bandajat deasupra frunţii. Se ţine cînd adus de spate, cînd intenţionat rigid, ceea ce arată-că atitudinea militară nu-i este firească. Vorbeşte precipitat, avlnd un aer straniu, vag, preocupat. Cînd surîde însă natural, are o expresie fermecătoare de adolescent, pe care orice femeie ar dori să-l alinte. Poartă ca şi Brant, o mustaţă care nu face decît să accentueze asemănarea dintre ei; deşi nu are decît douăzeci de ani, pare de treizeci. Este îmbrăcat în-tr-o uniformă largă, care parcă nu-i aparţine — de locotenent de infanterie din armata Uniunii.)*
ORIN *(în timp ce intră cu Peter şi Lavinia, se uită nerăbdător spre casă — apoi pe un ton de amară deziluzie):* Unde-i mama? Eram sigur că o să mă întîmpine! *(Se opreşte, uitîndu-se la casă.)* Doamne, cît am visat clipa asta! Credeam că războiul nu se va sfîrşi niciodată şi că vom continua a ne Ucide unii pe alţii pînă la ultimul om. în sfîrşit, acasă! Nu, trebuie să fie tot vis. *(Apoi cu teamă.)* Dar ce stranie pare casa. Sau este ceva straniu în mine? Mintea mi-a fost întunecată atîta timp încît totul mi-a părut ciudat de cînd m-am întors pe pămînt! Oare, totdeauna, a fost casa atît de sinistră şi de moartă?
261
PETER: Nu vezi că-i efectul lunii, prostule!
ORIN: Parc-ar fi un cavou. Ţin minte că aşa spunea **şi**
marna.
LAVINIA *(cu imputare):* Chiar şi este cavou, în clipa
asta, Orin.
ORIN *(precipitat — ruşinat):* Am,... am uitat. Pur şi simplu, nu pot încă să înţeleg că a murit. Ajunsesem să cred că va trăi veşnic. *(Vocea lui începe să trădeze o urmă de resentiment.)* Sau, în orice caz, că voi muri eu înaintea lui. N-am ştiut niciodată că suferă de inimă. Mi-a spus că n-are nimic.

LAVINIA *(precipitat):* Şi ţie ţi-a spus-o ! îmi pare foarte bine că ţi-a spus. *(întorcîndu-se spre Peter.)* Intră tu întîi, Peter. Spune că venim si noi îndată. Vreau să vorbesc o clipă cu Orin.
PETER: Am înţeles, Vinnie. *(Intră pe uşa principală şi o închide în urma lui.)*
ORIN: îmi pare bine că l-ai îndepărtat. Peter e un băiat foarte bun, dar vreau să vorbesc numai cu tine. *(Pe un. ton frăţesc, cu Iraţul pe după umărul ei.)* îmi pare atît de bine că te văd, Vinnie. Ce mai faci, „obstrucţioniste"?... Mi se pare atît de firesc să-ţi spun iar aşa. îţi pare bine că m-am întors?
LAVINIA *(cu afecţiune):* Sigur că da. . ORIN: Mă îndoiam. N-ai scos nici un cuvînt de cînd am-venit. Ce-i cu tine? *(Apoi la privirea ei plină de mustrare, îşi retrage braţul — puţin neliniştit.)* Ţi-am spus că nu mă pot obişnui cu gîndul că a murit, iartă-mă, Vinnie. Ştiu ce lovitură trebuie să fie pentru tine. LAVINIA: Pentru tine nu, Orin?
ORIN: Mă mai întrebi? Drept cine mă iei? Dar-nu pot să-ţi explic! Dacă n-ai fost pe front, nu poţi înţelege. M-am împietrit iot aşteptînd moartea mea şi a celorlalţi fără să mă gîndesc vreodată la ea. Datoria mea era să trăiesc! Făcea parte din instrucţia mea militară sub comanda lui. Aşa m-a învăţat el! Şi acum, că i-a venit şi lui rîndul, nu poate £a-mi ceară...
(A vorbit cu o amărăciune crescindă. Lavinia H întrerupe pe un ton aspru.)
262
LAVINIA: Orin! Cum poţi să fii atît de nepăsător? ORIN *(din nou ruşinat): N-ai* înţeles ce-am vrut să spun. Sînt încă ameţit. Nu văd în faţa ochilor decît stafii şi războiul care — pe el — îl însufleţea atît. Pentru mine, războiul... el era războiul, care nu voia să se sfîrşească decît o dată cu viaţa mea. Nu pot să înţeleg ce este pacea --să însemne, oare, sfîrşitul lui? *(Apoi exasperat.)* La dracu, Vinnie, lasă-mă puţin, să-mi vin în fire. LAVINIA: Orin!
ORIN *(mînios):* Iartă-mă! Ştiu ce gîndeşti! Am fost un băiat atît de bun şi cuminte, şi acum... E bine, ai vrut să fiu erou în uniformă — un om tare — trebuie să te resemnezi! Omorul nu-ţi şlefuieşte manierele! *(Schimblnd brusc subiectul.)* Dar ce dracu tot vorbim despre mine! Ascultă-mă, Vinnie. Vreau să te întreb ceva... înainte de a o vedea pe mama.
LAVINIA: Grăbeşte-te! Acum va apare. Şi eu am să-ţi spun ceva!
ORIN: Ce-i cu acel căpitan Brant, despre care mi-ai scris că vine s-o vadă pe mama? Vrei să spui că într-adevăr se vorbeşte ceva pe socoteala ei? *(Apoi fără să mai aştepte vreun răspuns, izbucneşte gelos.)* Dacă mai îndrăzneşte să se arate vreodată pe aici, îl fac eu să-şi muşte degetele!
LAVINIA *(pe un ton secer):* îmi pare bine de ce mi-ai spus. Dar acum n-avem timp de vorbit. Tot ce vreau e să te previn să fii atent. Nu te lăsa iar dădăcit şi stăpînit de ea. Nu crede minciunile pe care ţi le va spune. Aşteaptă să vorbeşti_jn^Llnţ|ij3U_rnin^_Jrni făgăduieşli?_____
ORIN *(uitîndu-se la ea -- zăpăcit):* De cine vorbeşti? De mama? *(Furios.)* Eşti nebună? Ascultă, Vinnie, mergi prea departe în veşnicile tale neînţelegeri cu mama. Ar trebui să-ţi fie ruşine! *(Apoi, bănuitor.)* De ce eşti aşa misterioasă? E cumva Brant...?
LAVINIA *(auzind un zgomot în casă):* Ssst! *(Uşa casei se deschide şi Christine iese repede.)*
GHRISTINE *(supărată lui Peter, care se află în hol):* De ce nu m-ai chemat, Peter! Nu trebuia să-l laşi singur! *(Pe un ton nesigur.)* Orin!
ORIN: Mamă! *(Christine coboară repede treptele şi-l cuprinde cu braţele.)* .
263

CHRISTINE: Băiatul meu! Copilul meu! *(îl sărută.)*
ORIN *(pierindu-i orice bănuială -- înduioşat):* Mamă l Doamne, ce bine-mi pare că te văd. *(Apoi, pe un ton aproape aspru, indepărtind-o puţin şi uitindu-se la ea.)* Te-ai schimbat. Ce-i cu tine?
• CHRISTINE *(silindu-se să surîdă):* Eu, schimbată? Nu cred, dragul meu! în orice caz, nu faţă deţine! *(Atingîrdu-i bandajul de pe frunte — afectuos.)* Rana ta! Te doare tare, dragul meu? Cît trebuie să fi suferit, bietul meu copil! *(îl sărută.)* Acum s-a terminat, slavă Domnului! Eşti iar al meu ! *(Cu braţul pe după gîtul lui, îl călăuzeşte spre casă.-)* Hai în casă. Te aşteaptă cineva care moare de nerăbdare să te vadă.
LAVINIA *(care a venit pînă la scară — aspru):* Nu uita ce ţi-am spus, Orin!
(Christine se întoarce şi se uită la ea. Priviri de ură fulgeră între mamă şi fiică. Orin se uită bănuitor la mama lui

şi se desface diu braţele ei.)
CHRISTINE *(îşi revine imediat — lui Orin, ca şi cum Lavinia n-ar fi spus nimic):* Hai înăuntru, dragul meu. E răcoare. Rana ta... *(îl ia de mînă, intră astfel cu el în casă şi închide uşa. Lavinia rămîne lingă scară uitîndu-se după ei. Apoi uşa se deschide iar brusc, şi Christine iese afară închi-zînd-o în urma ei, şi păşeşte pînă la capătul scării. O clipă> mama şi fiica se uită ţintă una în ochii alteia. Apoi, Christine începe şovăitoare, pe un ton pe care se sileşte zadarnic să-l facă blînd şi convingător.)* Vinnie... trebuie să vorbesc o clipă cu tine, acum că s-a întors Orin. Văd că durerea aproape te-a scos din minţi şi vreau să fiu indulgentă. Totuşi, nu pot înţelege atitudinea ta faţă de mine. De ce mă urmăreşti peste tot şi te uiţi aşa la mine? Am fost o soţie credincioasă, timp de douăzeci şi trei de ani, pînă l-am întîlnit pe Adam. Atunci am greşit, recunosc. Dar m-am căit şi l-am îndepărtat din viaţa mea. Şi eş fi fost din nou o soţie credincioasă cît ar fi trăit. In fond, sînt mama ta, Vinnie. Eu te-am adus. pe lume. Ar trebui să ai un simţămînt pentru mine. *(Face a pauză, aşteaptă un răspuns, dar Lavinia se uită la ea rece şi tăcută. Vocea Christinei e pătrunsă de teamă.)* Nu te mai uita aşa la mine! La ce te gîndeşti? Desigur nu mai poţi avea bănuielile tale smintite... că eu... tu... *(Apoi, cu vinovăţie.)*
264
Ce-ai făcut atunci noaptea după ce am leşinat? Am... am pierdut ceva, o doctorie pe care o iau ca să pot dormi... *(Un. zîmbet de satisfacţie se iveşte pe buzele Laviniei. Christine exclamă speriată.)* Oh! Tu... tu ai găsit-o... şi desigur că ai făcut legătura cu... dar nu-ţi dai seama ce nebunie e să mă bănuieşti, cînd însuşi doctorul Blake a declarat că a murit de... *(Apoi înfuriată.)* Ştiu ce-ai aşteptat. Să-i spui lui Orin minciunile tale şi să-l faci să anunţe poliţia. Nu îndrăzneşti s-o faci tu însăţi şi vrei să-l convingi pe Orin... Nu-i aşa? Iată ce-ai urzit în ultimele două zile, nu-i aşa? Spune-mi? *(Apoi văzînd că Lavinia rămîne tăcută, Christine îşi dă fpîu liber mîniei, se repede jos pe scări, o apucă de braţ şi o zgîlţîie.)* Răspunde, cînd îţi vorbesc! Ce unelteşti? Ce vrei să faci? Spune! *(Lavinia rămîne rigidă, cu ochii pironiţi asupra mamei ei. Christine îi dă drumul si pleacă de Ungă ea. Apoi Lavinia, întorcindu-i spatele, iese încet si rigid prin stînga, pe aleea dintre casă si tufele de liliac. Christine se uită după ea. Puterile parca o părăsesc, începe să tremure de frică. Dinăuntrul casei se aude vocea lui Orin, strigind tare:* „Mamă, unde eşti?" *Christine tresare si îşi recapătă imediat, printr-osforţare de voinţă, stăpînirea de sine. Dă fuga pe scară si deschide uşa. Către Orin, cu vocea-i acum liniştită şi normală.)* Aici, dragul meu! *(închide uşa în urma ei.)*
Cortina

ACTUL II

DECORUL: salonul Casei Mannon. Asemănător camerei de lucru, însă mult mai mare. Interior conceput în linii drepte, severe, cu ornamente greoaie. Pereţii sînt zugrăviţi cenuşiu-des-•chis, cu ornamente albe. O cameră posomorită, lipsită de intimitate, cu atmosferă neprimitoare, trădînd o pompoasă mîn-drie. Mobilierul este orînduit cu precizie. In faţă, la stînga, •o uşă dă în sufragerie. Mai spre fund, în stînga o consolă cu scaunul ei, un birou şi un fotoliu. In fund, la mijloc, o uşă dă în holul principal şi spre scară, în dreapta, un cămin de marmură neagră. Ferestre de amîndouă părţile căminului. Pe pereţi portrete de familie, în dreapta căminului portretul încruntat al unui preot din epoca arderii pe rug a vrăjitorilor. Intre cămin şi planul întîi, portretul bunicului lui Ezra Mannon, în uniformă de ofiţer al armatei lui George Washington. La mijloc, deasupra căminului, portretul lui Abe Mannon, tatăl lui Ezra, în vîrstă de şaizeci de ani. Cu excepţia diferenţei de Trîrstă chipul lui ssamănă exact cu acela al lui Ezra, din portretul din birou.
Dintre cele trei portrete, de pe ceilalţi pereţi, două sînt portrete de femei: soţia lui Abe Mannon, şi soţia ofiţerului lui Washington. Cel de-al treilea pare a fi al unui armator înstărit din timpul colonizării. Toate portretele au acelaşi aspect de
mască, asemeni personajelor piesei.
în partea stînga a camerei, în faţă, se află o masă cu două
scaune. In mijloc în planul întîi, un alt scaun, iar în dreapta,
tot în faţă, o sofa cu faţa spre stînga.
266
începutul actului urmează imediat după sfîrşitul actului pre>-cedent. Hazel sade pe scaunul din mijloc, în primul plan. Peter pe sofaua din dreapta. Din hol se aude vocea lui Orin, strigînd: *„Mamă, unde eşti?"* întocmai ca la sfîrşitul actului precedent.
HAZEL: Unde s-o fi dus? E atît de zdrobită încît parcă nici nu-şi dă seama ce face.
PETER: Şi Vinnie e zdrobită.
HAZEL: Şi bietul Orin! Ce teribilă întoarcere acasă l Nu-i aşa, Peter, c-arată schimbat? L-a schimbat boala. Ce groaznică lovitură.
PETER: Nu-i glumă o rană la cap. A avut noroc e-a scăpat cu viaţă.

(Anilndoi amuţesc la vederea Christinei şi a lui Orin care apar din fund. Orin o întreabă bănuitor.)
ORIN: Unde-ai dispărut deodată? Ce făceai acolo?
CHRISTINE *(surîzînd obosită si In silă):* Bucuria revederii cu tine m-a copleşit. M-am simţit deodată gata să leşin? şi am alergat afară la aer.
ORIN *(rusinîndu-se — afectuos, cuprinzlnd-o braţele):* ^ Biata mamă! îmi pare atît de rău. Şezi şi te odihneşte. Poate ar fi mai bine să te culci chiar acum.
HAZEL: Bine faci, Orin, hotărăşte-o tu să se culce. Am încercat şi eu, dar nu mă ascultă.
CHRISTINE: Cum să mă culc, cînd abia mi-a revenit copilul meu drag?
ORIN *(totodată, contrariat si mulţumit):* Dar dacă tu nu...
CHRISTINE *(bâtîndu-l uşor pe obraz):* Prostii! întoarcerea ta e doctoria cea mai bună. Ea îmi dă tăria de a îndura toate. *(Către Hazel.)* îl auzi, Hazel? Ai crede că eu sînfc bolnavă, nu el.
HAZEL: Da. Trebuie să te îngrijeşti şi tu, Orin..
ORIN: Nu vă ocupaţi de mine. N-am nici pe dracu[r].
CHRISTINE: Hazel şi cu mine îţi vom fi infirmiere. Pină prinzi de veste, ai să fi sănătos. Nu-i aşa, Hazel?
HAZEL *(zlmbind, fericită):* De bună seamă.
CHRISTINE: Nu sta în picioare, dragul meu. Trebuie să fii zdrobit. Stai puţin. Hazel, vrei să-mi aduci o pernă?

(Hazel aduce o pernă şi ajută să fie aşezată la spatele lui Orin pe scaunul din dreapta mesei. Ochii lui Orin strălucesc. Suride ştrengăreşte, mulţumit că e răsfăţat.)
ORIN: Ce bine e acasă, Peter. Pe front nu te răsfaţă
nimeni.
PETER: N-am băgat de seamă una ca asta.
ORIN *(fâcîndu-i semn Hazelei):* Peter devine gelos. Cheamă te rog pe Vinnie să-i puie şi lui o pernă la spate.
HAZEL *(surîzlnd):* N-o prea văd pe Vinnie atît de afectuoasă.
ORIN *(plin de gelozie):* Ştie să fie şi afectuoasă — uneori, întotdeauna îl răsfăţa pe tata, şi lui îi place, deşi se preface că...
CHRISTINE *(întorcîndu-se şi reţinîndu-si un fior):* Orin! Vorbeşti ca şi cum ar trăi.
(Urmează o tăcere penibilă. Hazel revine repede la scaunul pe care şedea mai înainte, aflat in mijlocul scenei. Christine ocoleşte masaşi se aşază pe scaunul opus luiOrin.)
ORIN *(ztmbind forţat):* Cu toţii am uitat că-i mort, nu-i aşa? Eu, unul, nu pot crede că-i mort. îl simt prin casă... tot viu.
CHRISTINE: Orin!
ORIN *(straniu):* Toate s-au schimbat într-un chip ciudat... casa... Vinnie... tu... eu... toate, în afară de tata. El nu s-a schimbat de ioc şi nu se va schimba niciodată. Va fi totdeauna aici — neschimbat. Tu nu simţi asta, mamă? *(Christine se înfioară, priveşte înainte şi nu răspunde.)*
HAZEL *(cu bltndeţe):* Nu-i mai aminti de toate astea,
Orin.
ORIN *(privind-o ţintă — cu o stranie intonaţie de recunoştinţă):* Ai rămas aceeaşi fată drăguţă şi bună, Hazel... *(Se întoarce către mama sa, accentuînd.)* Slavă Domnului că măcar Hazel nu s-a schimbat!
CHRISTINE *(revenindu-şi, îşi întoarce capul si se sileşte săsurîdă):* Sper că Hazel nu se va schimba niciodată, îmi pare bine că ţii la ea. *(Hazel pare stînjenită. Christine continuă cu grijă de mamă.)* Nu te-a obosit prea mult drumul, dragul meu?

ORIN: N-a fost o călătorie plăcută. Mă durea capul de credeam că-mi plesneşte.
CHRISTINE *(se apleacă şi-i pune mina pe frunte):* Bietul băiat! Te mai doare şi-acum?
ORIN: Puţin. Cînd pui tu mîna, nu mă mai doare de loc! *(îi ia repede minaşi i-o sărută — ştrengăreşte.)* Ce bine-i a,casă, mamă, cu tine! *(Apoi, privind-o iar bănuitor.)* Stai să mă uit puţin la tine. Te-ai schimbat mult. Am băgat de seamă şi în grădină. Ce-i cu tine?
CHRISTINE *(ocolindu-i privirea si silindu-sesâsurîdă):* Mi-e teamă că îmbătrînesc, dragul meu.

ORIN: Nu. Eşti mai frumoasă ca oricînd ! Şi parcă mai tînără. E altceva la mijloc. *(Aproape respingîndu-i mîna — cu amărăciune.)* Cred că am ghicit.
CHRISTINE *(cu un surîs forţat):* Mai tînără şi mai frumoasă! Ce spui de el, Hazel? A învăţat să fie galant!
(Lavinia apare în pragul uşii din fund. Se opreşte chiar in pragul uşii, şi-şi aţinteşte privirea la mama şi fratele ei.)
ORIN *(care şi-a îndreptat privirea din nou spre Hazel, izbucneşte aspru):* Ţii minte cum mai fluturai batista, Hazel, în ziua în care am plecat să devin erou? Am crezut că-ţi vei scrînti încheietura! Toate mamele şi soţiile şi surorile făceau la fel! O dată, într-un război ar trebui să plece femeile în locul bărbaţilor, măcar pentru o lună-două. Să vadă şi ele ce-i moartea.
CHRISTINE: Orin!
ORIN: Să-şi zdrobească şi ele creierii cu patul puştilor şi să-şi spintece măruntaiele cu baionetele! Pe urmă poate n-o să-şi mai fluture batistele şi n-o să mai trăncănească despre eroism. *(Hazel, scandalizată, exclamă ceva.)*
CHRISTINE: Te rog, Orin!
PETER *(posomorit):* încetează, Orin! Acum războiul s-a terminat. Caută şi tu să uiţi! Crezi că altora le-a plăcut?
ORIN *(ruşinat):* Ai dreptate, Peter. Sînt nebun. lar-tă-mă, Hazel. A fost urît din partea mea să spun asta.
HAZEL: Nu-i nimic, Orin. Te înţeleg, te înţeleg foarte bine.
ORIN: M-a luat gura pe dinainte. *(Apoi, deodată.)* Mai cînţi, Hazel? Te auzeam uneori cîntînd -- acolo. Vocea
269
ta mă făcea să cred că viaţa mai trăieşte pe undeva — vocea ta, chipul mamei în vis şi amintirea Vinniei strunindu-mă ca un sergent-instructor. Te auzeam cîntînd, în momentele cele mai stranii — atît de dulce, de clar şi de frumos! Vocea ta se înălţa peste gemetele muribunzilor...
CHRISTINE *'(încordată):* Nu mai vorbi, te rog, iar de
moarte!
LAVINIA *(din prag, pe un ton brusc, poruncitor ca acela al tatălui, său):* Orin, vino să-l vezi pe tata!
ORIN *(sare de pe scaun si, mecanic, face un gest ca si cum ar saluta):* Am înţeles! Ordonaţi! *(Apoi, confuz.)* Ce dracu? Parc-ai fost tata. Pentru numele lui Dumnezeu, să nu mai faci una ca asta! *(Se sileşte să rîdă de el însuşi, apoi ruşinat.)* Cum am sosit am vrut să-l văd, dar m-am luat cu vorba. Vin imediat. Mă duc.
CHRISTINE *(încordată, sforţîndu-se să poată vorbi): Nul* Stai. *(Supărată, către Lavinia.)* Lasă-l să se odihnească o clipă. Nu vezi cît e de istovit! *(Apoi, cătreOrin.)* Abia ai venit... nici n-am avut cînd schimba o vorbă cu tine şi ai lipsit atît de mult! Mai stai puţin cu mine, nu vrei?
ORIN *(mişcat se întoarce spre ea.):* Stau, mamă! Tu eşti înaintea tuturor.
LAVINIA *(vrea să răspundă cu asprime, se uită la Peter si IaHazel, apoi stâplnindu-se rosteşte)*/Foarte bine. Nu uita însă ce ţi-am spus, Orin! *(Se întoarce şi crea să treacă In hol.)*
CHRISTINE *(înspâimîntată):* Vinnie, unde te duci?
LAVINIA *(nu-i răspunde, dar îi strigă fratelui, peste umăr):* Vii şi tu îndată, nu-i aşa?
iflese. Orin aruncă mamei sale o privire bănuitoare. Desperată, Christine încearcă să pară calmă. Peter şi Hazel se ridică să plece, nesimţindu-se în largul lor.)
HAZEL: Acum chiar că trebuie să plecăm, Peter.
PETER: Da.
CHRISTINE: Aţi fost foarte buni că aţi venit la noi.
HAZEL *(întinzînd lui Orin mina):* Trebuie să te odihneşti cît mai mult, Orin. încearcă să nu te mai gîndeşti 3a nimic.
ORIN: Mulţumesc, Hazel. Mă bucur că nu te-ai schimbat de loc.
270
HAZEL *(încîntată, dar retrăgîndu-şi cu timiditate mina):* Şi eu mă bucur. Noapte bună, Orin.
PETER *(dîndu-i mina):* Noapte bună. Odihrcşte-te ş nu te lăsa copleşit.
ORIN: Noapte bună, Peter. îţi mulţumesc că ai venit să mă
CHRISTINE *(îi însolfŞte pînă în hol):* îmi închipui că nu vă e prea plă£ut^<sa ne vizitaţi tocmai_ acum — - dar mai veniţi, vă«i^£/gî cît mai curînd. Orin are mare nevoie de tine ^ H^ej.[l-]
•• v. " V-"*-'"
*(Privirea lui **Orm/tfflvine** din nou bănuitoare. Se aşază' pe scaunul dtjf'ftinga mesei, are o privire fixă, plină de Christine se întoarce, trage încet uşile glisante-ei. Stă locului o clipă, cu ochii la Orin, pregă-pentru convorbirea în*

cursul căreia va trebui să-şi ^ dovedească nevinovăţia. Ochii îi sînt plini de teamă stă-pînită.)

ORIN *(ţârâ a se uita la ea):* De cînd ţii aşa de mult]a Hazel? înainte nici nu voiai să auzi de dînsa. Nu-ţi plăcea să ne vezi împreună.

CHRISTINE *(venind în primul plan si aşezîndu-se la, masă, în faţa lui — pe un ton blînd si mai ferm):* Am fost o> egoistă. Mărturisesc că am fost şi geloasă. Dar acum tot ce doresc, dragul meu, e numai fericirea ta. Ştiu cît de mult ţineai la Hazel...

ORIN *(izbucnind):* Am vrut să te fac geloasă! *(Apoi, cu amărăciune.)* Acum eşti văduvă, n-a trecut nici un ceas de cînd sînt acasă şi vrei să mă şi însori ! Vrei să scapi cît mai repede de mine. De ce?

CHRISTINE: Nu vorbi aşa. De-ai şti ce dor mi-a fost de tine...

ORIN: De asta nu mi-ai scris decît două scrisori în ultimele şase luni!

CHRISTINE: Ţi-am scris mai multe. Poate s-au pierdut,

ORIN : Am primit toate scrisorile lui Hazel şi ale Vinniei.

Cum s-au pierdut tocmai scrisorile tale? *(Incapabil să se tnai stăpinească, izbucneşte.)* Cine-i căpitanul Brant, care-ţi face curte?

CHRISTINE *(asteptîndu-se la asta, cu o mirare bine ticluită):* Mie? Vrei să spui: Vinniei, nu-i aşa? *(Apoi căzîn-*

du-l pe Orin uimit.) Cura. ţi-atrecut prin minte prostia asta? îmi dau seama. Ţi-o fi scris Vinnie şi ţie inepţiile pe care le-a scris tatălui tău.

ORIN: I-a scris şi lui? Şi el ce-a făcut?

CHRISTINE: Ce să facă'? A rîs, bineînţeles! Tatăl tău ţinea foarte mult la Vinnie, dar ştia că a fost totdeauna geloasă pe mine şi că e în stare de orice minciună...

ORIN: Mamă, lasă toate astea acum! Faptul că nu v-aţi avut niciodată bine nu înseamnă că Vinnie ar fi fost tn stare să...

CHRISTINE: N-ar fi în stare? Sînt convinsă că în curînd voi vedea cum sora ta nu se dă îndărăt de la nimic. E în stare să mă acuze de faptele cele mai mîrşave, cele mai îngrozitoare.

ORIN: Mamă! Acum, serios! Nu mai vorbi astfel!

CHRISTINE *(îşi întinde braţul şi ia mina lui Orin):* Vorbesc foarte serios, Orin. N-aş spune niciodată în faţa altcuiva. Ştii foarte bine. Noi am fost întotdeauna atît de aproape unul de altul. Simt că într-adevăr tu eşti trup din trupul meu! Ea nu. Ea e tatăl tău! Al meu eşti numai tul

ORIN *(cu stranie înflăcărare):* Da! Şi eu sînt întocmai aşa, mamă!

CHRISTINE: Ştiu că ai să mă înţelegi, cum m-ai înţeles întotdeauna. *(Cu un surls tandru.)* Ţi-aduci aminte de lozinca noastră? N-o cunoaştem decît noi!

ORIN *(fericit):* Desigur că-mi aduc aminte: „Accesul Mannonilor interzis!"

CHRISTINE: Şi asta tatăl tău şi cu Vinnie nu ne-o puteau ierta! Vom adopta iar lozinca noastră, nu-i aşa?

ORIN: Da.

CHRISTINE: Vreau să răscumpăr toate nedreptăţile pe care le-ai suferit din cauza tatălui tău. Poate că spun o vorbă prea grea despre un mort, dar era gelos pe tine. Te ura, fiindcă ştia că te iubesc mai mult ca orice pe lume!

ORIN *(strlngîndu-i mina In amlndouă palmele lui — cu încordare):* Da, mamă? Mă iubeşti cu adevărat? *(Apoi, impresionat de cele spuse de Christine despre tatăllui --cu durere).* Ştiam că nu ţinea prea mult la mine, dar nu mi-am închipuit niciodată că... va ajunge să mă urască.

CHRISTINE: Te ura, totuşi.

272

ORIN *(cu o duşmănoasă amărăciune):* Cu atît mai Mne, deci! In faţa ta, mamă, nu va trebui să mă prefac •că-i regret moartea.

CHRISTINE *(scâzlndu-si vocea -- şoptind):* Da, «i mie îmi pare bine că... ne-a lăsat în pace. Ce fericiţi vom fi împreună, tu şi eu, numai dacă n-o vei lăsa pe Vinnie să-ţi otrăvească sufletul cu minciunile ei scîrboase despre mine!

ORIN *(iarăşi neliniştit):* Care minciuni? *(Dlnd drumul mîinii Christinei si privind-o cu bolnăvicioasă bănuială.)* JVu mi-ai spus încă nimic despre Brant.

CHRISTINE: Nici n-am ce să-ţi spun. Nu te lua după Vinnie. Nu înţelegi că vrea să se răzbune pe mine? Iţi spun, Orin, nu poţi să-ţi dai seama cum s-a schimbat în timpul cît ai lipsit! A fost totdeauna o fată capricioasă şi ciudată, dar de cînd aţi plecat parcă şi-a ieşit puţin din minţi. E în stare să spună cele mai groaznice lucruri despre oricine. Dacă ţi-aş spune nici nu ţi-ar veni să crezi. Iar acum, după moartea tatălui

tău, sînt convinsă că a înnebunit de-a binelea. N-ai băgat de seamă cum se poartă? Trebuie să fi observat şi tu.
ORIN: Am văzut că-i foarte schimbată. Mi s-a părut ciudată, dar...
CHRISTINE: Şi toată nebunia ei se manifestă prin ură împotriva mea! Să luăm, de exemplu, cazul lui Brant...
ORIN: Ah!
CHRISTINE: Un biet căpitan de corabie, pe care l-am întîlnit la bunicul tău şi căruia i s-a năzărit să vie pe aici de cîteva ori, fără să fi fost măcar poftit. Vinnie şi-a închipuit că vine pentru ea şi cred că s-a îndrăgostit de dînsul. Si-a dat seama repede că Brant n-a venit pentru ea.
ORIN: Pentru cine venea, pentru tine?
CHRISTINE *(cu severitate):* Orin! Dacă n-ar fi atît de ridicol, m-aş supăra rău. *(Rîde silit.)* Nu-ţi dai seama că sînt o femeie măritată, bătrînă, cu doi copii mari? Nu. Brant urmărea să devină prietenul familiei noastre ca să capete prin tatăl tău, cînd se va întoarce, comanda unei corăbii mai mari. Mi-am dat repede seama ce vrea şi îţi făgăduiesc că nu va mai pune niciodată piciorul aici! *(Rîde, apoi glumind.)* Asta-i tot scandalul cu căpitanul Brant. Te-ai liniştit acum, gelosule?
18
273
ORIN *(căindu-se vesel):* Ce prost am fost! Războiul m-a smintii şi pe mine. Dac-ai şti prin ce iad am trecut!
CHRISTINE: Dac-ai plecat în război, tot ea a fost de vină. N-am să i-o iert niciodată! Mi s-a frînt inima, Orin t *(Apoi, precipitat.)* Dar voiam să-ţi dau un exemplu despre bănuielile absurde la care a ajuns în legătură cu acest căpitan Brant. Ai să crezi că pentru că-l cheamă Brant, ea e convinsă că trebuie să fie fiul guvernantei aceleia Mărie Brantome? Nu-i o nebunie? Orin, admiţînd o clipă că ar fi aşa, mai venea el aici?
ORIN *(faţa lui devine dură):* Aş vrea să dau ochii cu el. Ajunge cît ne-a făcut de rîs.maică-sa.
CHRISTINE *(speriată, îndepărtîndu-se de Orin):* Orin! Ce-i privirea asta? Cum semeni cu tatăl tău! *(Apoi, continuă grăbita.)* Dar încă nu ,ţi-am spus ce e mai grav. Vinnie mă acuză pe mine — pe mama ta — că aş fi îndrăgostită de acest caraghios, că m-am întîlnit cu el la New York, şi că am fost la el acasă, în ochii surorii tale nu sînt altceva decît o prostituată.
ORIN *(uluit):* Nu cred! N-ar fi în stare Vinnie să...
CHRISTINE: Ţi-am spus că s-a smintit. M-a şi urmărit la New York, cînd m-am dus să-l văd pe bunicul vostru bolnav, ea să mă spioneze. M-a văzut întîlnindu-mă cu un bărbat — şi îndată — în mintea ei nebună — bărbatul acela nu putea fi decît Brant. E prea din cale-afară, Orin. Dac-ai şti cît am avut de îndurat de la Vinnie, mi-ai plînge de milă!
ORIN: Doamne, Dumnezeule! I-a spus toate acestea tatei? Nu-i mirare că a murit! *(Apoi, cu asprime.)* Cine-i bărbatul cu care te-ai întîlnit la New York?
CHRISTINE: Domnul Lammer, bătrînul prieten al bunicului tău, care mă cunoaşte de cînd eram mică. L-am întîlnit din întîmplare şi m-a invitat să merg cu el la fiica lui. *(Apoi vâzînd că Orin nu e convins, pe un ton întristat.)* Oh, Orin! Spui că mă iubeşti! Şi, totuşi, îmi pui zeci de întrebări de parcă şi tu m-ai bănui. Şi tu n-ai măcar scuza Laviniei. Tu nu eşti nebun! *(Plînge agitată.)*
ORIN *(cuprins pe dată, de dragoste si remuscări):* Nu! Ţi-o jur! *(Cade în genunchi la picioarele ei şi-o cuprinde cu braţele.)* Mamă ! Te rog! Nu mai plînge. Te iubesc ! Te iubesc !
274
CHRISTINE: Nu ţi-am spus lucrul cel mai groaznic Lavinia mă bănuieşte că l-aş fi otrăvit pe tatăl tău.
ORIN *(îngrozit):* Ce? Nu, Dumnezeule, asta-i prea mult! în cazul acesta trebuie s-o internăm într-un ospiciu.
CHRISTINE: A găsit o doctorie pe care o iau ca să dorm, dar e atît de nebună îhcît ştiu că e convinsă... *(Apoi, îngrozită cu adevărat, agăţîndu-se de el.)* Orin, dacă ai şti cît mă înspăimîntă fiinţa asta! Dumnezeu ştie ce poate să-mi facă, în starea în care se află. S-ar putea duce şi la poliţie să... N-o lăsa să te întărite împotriva mea. Nu uita că tu eşti singurul meu sprijin. Tu eşti tot ce am pe lume, dragul meu!
ORIN *(tandru, mîngîind-o):* Să mă întărite împotriva ta? Nu poate fi atît de smintită,încît să încerce asta! Dar,ascultă. Mi se pare că şi tu eşti puţin scoasă din minţi. Tot ce mi-ai spus despre tata — ce prostii! Iar cît priveşte să anunţe poliţia — îţi închipui că n-aş împiedica-o? Dintr-o sută

de motive: pentru onoarea familiei, pentru onoarea mea şi a ei şi pentru a ta... chiar dac-aş şti...
CHRISTINE *(uitîndu-se la el — în şoaptă):* Chiar dacă ai şti ce? Orin, nu cumva crezi?
ORIN: Nu! Pentru numele lui Dumnezeu! Vreau să spun că orice ai fi făcut, te iubesc mai mult decît orice pe lume şi...
CHRISTINE *(într-o izbucnire plină de recunoştinţă si de bucurie, îl îmbrăţişează şi H sărută):* Orin, tu eşti băiatul meu, copilul meu drag! Te iubesc!
ORIN: Mamă! *(Apoi, apucînd-o de umeri, si privind-o în ochi — sumbru, încordat.)* Ti-aş putea ierta orice... orice... afară de Brant.
CHRISTINE: îţi jur...
ORIN: Dacă aş şti că acest blestemat... *(Cu sălbatică sete de răzbunare.)* Ai vedea atunci că nu degeaba am învăţat să ucid!
CHRISTINE *(înspăimîntată pentru viaţa lui Brant):* Pentru numele lui Dumnezeu, nu vorbi astfel! Parcă n-ai fi copilul meu. Eşti crud şi hidos. Mă înspăimînţi!
ORIN *(căindu-se imediat, linguşind-o si mîngîind-o):* Lasă, mamă, să nu ne mai gîndim mereu la asta. Să vorbim de altceva! Vreau să-ţi spun ceva. *(Se aşază jos la picioarele ei, cu privirea ridicată înspre ea. Pauză. Apoi, luîndu-i mina cu gingăşie.)* Ai dorit cu adevărat să mă întorc, mamă?

\

18*
275
CHRISTINE *(s-a mai liniştit, dar ochii îi mai sînţ îngro-ziţişiglasul tremurător): Ce* întrebare prostească, dragul meu!
ORIN: Scrisorile tale erau din ce în ce mai rare şi îmi păreau atît de reci... Asta mă înnebunea! Voiam să dezertez şi să fug acasă — sau să fiu omorît... Dac-ai şti cît am dorit să fiu cu tine, aici! Uite aşa ! *(îşi sprijină capul pe genunchii ei, glasul i se pierde în visare, devenind slab, mîngîietor.)* Te visam în fiecare noapte, nişte vise splendide. Ai citit vreodată o carte -- se numeşte *Typee* -- despre insulele din Sudul Pacificului?
CHRISTINE *(tresărind, straniu):* Insule? Unde-i linişte?
ORIN: Atunci, ai citit-o?
CHRISTINE: Nu.
ORIN: Mi-a împrumutat-o cineva. Am citit-o şi am reci-tit-o pînă cînd, în cele din urmă, insulele au început să însemne pentru mine tot ceea ce nu era război, tot ceea ce era pace şi căldură şi siguranţă. Visam, uneori, că sîntem acolo, iar mai tîrziu, cît timp n-am ştiut ce-i cu mine, credeam că sînt într-adevăr acolo. Nu eram decît noi doi — tu şi cu mine. Şi, totuşi nu te vedeam. Asta-i ciudăţenia. Dar te simţeam întotdeauna în preajma mea. Zgomotul valurilor era vocea ta. Cerul avea culoarea ochilor tăi. Nisipul cald era ca pielea ta. Toată insula erai tu. *(Suride cu o visătoare duioşie.)* Ciudat, nu-i aşa? Nu trebuie să te superi că a fost o insulă, fiindcă era cea mai frumoasă insulă de pe lume - - la fel de frumoasă ca tine, mamă!
CHRISTINE *(care a privit în gol, peste capul lui, ascul-tînd fascinată şi din ce în ce mai mişcată. Cînd Orin a isprăvit, Christine simte trezindu-se într-însa o sfîşietoare afecţiune pentru fiul ei. Cu o chinuitoare nostalgie):* Oh! de ce ai plecat? De ce ai lăsat să mi te răpească!
ORIN *(neliniştit):* Dar acum m-am înapoiat. O să fie iarăşi bine, nu-i aşa?
CHRISTINE *(repede):* Da. Dar nu la asta m-am gîndit. Aşa mi-a fost scris mie.
ORIN: De acum nu te voi mai părăsi niciodată! N-am nevoie de Hazel, n-am nevoie de nimeni. *(Cu un zîmbet afectuos.)* Te am pe tine, mi-e de ajuns.
CHRISTINE *(din nou, cu gingăşie, mîngîindu-i părul şisurlzînd):* Eşti un om în toată firea acum! Nu-mi vine să cred. Parcă ieri mă aşteptai în cămaşa de noapte pe coridor
276
să te mai sărut încă o dată, înainte de culcare, cînd mă urcam sus. Ţii minte?
ORIN *(zîmbind ştrengăreşte) :* Ba bine că nu. Şi ce scandal cînd mă prindea tata! Mai ţii minte cum mă lăsai să-ti perii părul şi cît de mult îmi plăcea. Şi tata care nu admitea. Ai şi acum acelaşi păr frumos, mamă! Nu s-a schimbat de loc. *(întinde braţul şi-i atinge pârul, mîngîindu-l. Ea are o tresărire de repulsie şi se fereşte, dar Orin este prea fericit ca să observe.)* Mamă, ce bine o să fie

de acum înainte! Vinnie o să se mărite cu Peter şi o să rămînem numai noi amîndoi!
(Uşile mobile din fund se întredeschid, Lavinia se strecoară pe tăcute înăuntru. Rămine pironită pe loc şi ii priveşte.)
CHRISTINE *(îi simte imediat prezenţa, îşi stăpâneşte o tresărire. Aspru.)* Ce vrei? *(Orin se întoarce şi-şi priveşte sora cu necaz.)*
LAVINIA *(cu voce fadă, inexpresivă):* Nu vii să-l vezi pe tata, Orin?
ORIN *(ridicindu-se în picioare — enervat):* Bine, bine, vin acum.
*(Se repede, trecînd prin faţa Laviniei cu aerul grăbit al omului care are o datorie neplăcută de îndeplinit şi care vrea să se elibereze cît mai repede— trîntind uşa în urma lui. Lavinia se uită o clipă la mama ei, apoi tot rigidă se * întoarce să-l urmeze.)*
CHRISTINE *(sare în picioare):* Vinnie! *(Cînd Lavinia se întoarces-o privească, încruntată.)* Vino încoace, te rog! Nu vreau să strig. *(Lavinia înaintează încet pînă la doi paşi de mama sa. Ochii parcă îi înţepenesc în cap, gura i se subţiază pînă ce ajunge ca o linie. Asemănarea dintre mamă si fiică, aşa cum stau înfruntîndu-se, reiese izbitor. Christine, începe să vorbească cu voce joasă, rece, sfidător, dar aproape triumfător.)* Acum poţi să-i spui lui Orin tot ce pofteşti. I-am spus eu tot. Ca să te scutesc de osteneală. Mi-a răspuns că trebuie să fii nebună. I-am spus că ai minţit cu privire la călătoriile mele la New York, ca să te răzbuni fiindcă tu însăţi îl iubeşti pe Adam. *(Lavinia are o mişcare de înfiorată descurajare, dar îşi recapătă imediat rigiditatea şi răceala. Christine surîde dispreţuitoare.)* Aşa că ar fi mai bine să nu-l mai ames-

teci şi pe Orin în toate născocirile tale. Nu vei reuşi să-l faci să se ducă la poliţie. Chiar dacă l-ai convinge că eu l-aş fi omorît pe tatăl tău, tot nu vei reuşi! Nu vrea nici el, după cum n-ai vrea nici tu, după cum n-ar fi voit nici tatăl tău şi nici un Mannon — un scandal public şi un proces de asasinat. Ar ieşi totul la iveală. Totul! Cine este Adam — şi adulterul meu — şi complicitatea ta — şi dragostea ta pentru Adam. Crede-mă, voi avea grijă să se afle totul, dacă se ajunge la proces! Te voi arăta lumii ca pe o fiică ce a rîvnit la amantul mamei ei şi care, din ură şi gelozie, a vrut s-o trimită la spînzurătoare! *(Rlde dispreţuitor, Lavinia tremură, dar faţa li râmîne dură şi fără expresie. Deschide buzele pentru a vorbi, dar le închide iarăşi. Christine pare ameţită de propria-i cutezanţă.)* N-ai decît! încearcă să-l convingi pe Orin de vinovăţia mea! El mă iubeşte! Şi-a urît tatăl. îi pare bine c-a murit! Chiar dacă ar crede că eu l-am omorît, tot m-ar apăra! *(Toată atitudinea ei sfidătoare dispare, deodată, şi Christine, cuprinsă de o spaimă isterică, de o teamă pe care şi-a tâinuit-o, devine rugătoare.)* Pentru numele lui Dumnezeu! Nu-l amesteca pe Orin în toate astea! E bolnav. Nu vezi ce schimbat arată? A devenit aspru şi necruţător. Nu se gîndeşte decît la moarte! Nu-i spune nimic despre Adam. E în stare să-l ucidă! Eu n-aş mai putea trăi. M-aş omorî şi eu. *(Lavinia tresare. Ochii i se luminează de ură. Din nou, buzele-i palide se întredeschid ca şi cum ar voi să vorbească ceva, dar îşi stăpâneşte pornirea şi iese din odaie cu paşi automaţi, ca o tragică păpuşă mecanică. Christine, se uită ţintă după ea. Apoi, clnd Lavinia a dispărut Christine, gata să se prăbuşească, se sprijină de masă. înspăimlntată.)*
Trebuie să-l văd pe Adam ! Trebuie să-l previn ! *(Seprăvale în scaunul din dreapta mesei.)*
Cortina

ACTUL III

DECORUL: acelaşi ca în actul al doilea din „întoarcerea acasă". Camera de lucru a lui Ezra Mannon. Trupul său neînsufleţit, îmbrăcat în uniformă militară de mare ţinută, este aşezat pe un catafalc negru, în faţa portretului din faţa căminului. Capul mortului este în dreapta scenei. Chipul său, ca o mască — este o izbitoare reproducere a chipului din portretul de deasupra căminului, dar de o severitate distantă şi severă
dincolo de moarte, asemeni chipului unei statui. Masa şi .scaunele, care se aflau la mijloc, au fost mutate în stînga. Pe masă o lampă. Dor,ă sfeşnice, cu cîte trei lumînări aprinse sînt aşezate la fiecare capăt al căminului de marmură neagră; ele îşi aruncă lumina în sus pe portret şi sub ele, pe chipul mortului. In faţa catafalcului, lîngă capul mortului,
un scaun.
Orin se află în fund, dincolo de catafalc, la capul mortului, drept şi rigid ca o sentinelă. Nu se uită în jos spre mort, ci ţintă înaintea lui, cotropit de o adîncă bănuială. La lumina luminărilor, faţa lui are o izbitoare asemănare

cu chipul din
portret şi cu acela al mortului.
începutul acestui act precede cu cîteva clipe sfîrşitul actului anterior.
ORIN *(ruşinat şi vinovat izbucneşte împotriva lui însuşi):* Dumnezeule, nici nu vreau să mă gîndesc la aşa ceva! Sînt un păcătos... Dracu s-o ia pe Vinnie... Trebuie să fie nebună ! *(Apoi, voind să-si alunge gîndurile negre, se apropie*
279
să privească mortul. Pe nesimţite, In aceeaşi clipă, apare, în pragul uşii, Lavinia, care se opreşte să-l privească. El nu » vede. Orin priveşte chipul de mască al tatălui său si i se adresează cu o stranie ironie.)
Cine eşti tu? încă un cadavru? Şi tu şi eu am văzut cîmpii şi dealuri presărate cu cadavre -ce însemnau?... nimic altceva decît o glumă sinistră a vieţii faţă de viaţă. *(Cu un surîs amar.)* Moartea ţi se potriveşte atît de bine! Moartea se potriveşte Mannonilor! Totdeauna mi-ai apărut ca statuia unui mare defunct, şezînd în jilţul unui parc sau călărind pe un cal într-o piaţă publică —privind fără nici o înţelegere viaţa din juru-ţi şi nesocotind-o pentru că n-ai fost în stare s-o trăieşti. *(Rîde încet, cu o stranie ironie.)* Cît ai trăit nu ţi-a trecut prin minte să mă cunoşti mai bine: acum că ai murit cred că ne-am putea împrieteni.
LAVINIA *(severă):* Orin!
ORIN *(se întoarce tresărind):* La dracu, nu te mai furişa aşa! Ce tot vrei să faci? Sînt destul de nervos şi fără să... *(Apoi vâzînd că ea încuie uşa — bănuitor.)* De ce încui uşa?
LAVINIA: Am să-ţi vorbesc şi nu vreau să fiu întreruptă. *(Tot severă.)* De ce-ai vorbit aşa adineauri? Nti pot crede că ai devenit atît de nesimţitor şi lipsit de respect.
ORIN *(cu aer vinovat şi, totuşi, indignat):* Voi, cei de acasă, priviţi moartea atît de solemn! Pe front, v-aţi fi dat seama că moartea nu-i decît o glumă! Tu nu înţelegi, Vinnie. Trebuie să te înveţi să-ţi baţi joc de ea. Dacă nu -înnebuneşti, mă înţelegi? N-am spus nimic urlt adineauri. M-a izbit însă expresia lui straniu de familiară, expresia familiară a acestui străin, pe care mă deprinsesem să-l văd, fără să-l fi cunoscut vreodată. *(Apoi, privind mortul cu un surîs prietenesc.)* Ştii cum era poreclit în armată? „înrădăcinatul", prescurtare pentru „înrădăcinatul în noroaie". Generalul Grant i-a găsit porecla. El spunea că la ofensivă tata nu era bun de nimic: în schimb, se proptea în noroaie şi-şi păstra poziţia, de nu i-o mai lua nici dracu.
LAVINIA: Orin! Nu uita că ţi-a fost tată şi că e mort!
ORIN *(iritat):* Generalul Grant i-a adus de fapt, un mare elogiu.
LAVINIA: Cînd mă gîndesc ce mîndru era de tine, acum la întoarcere! Se lăuda că ai săvîrşit una din cele mai mari vitejii pe care le-a văzut în război!
280
ORIN *(înmărmurit - - apoi rînjeste cu ironie amară):* Una din cele mai mari vitejii? E prea mult! îţi voi spune eu ce-a fost cu această ispravă eroică. De fapt, a început cu o noapte înainte, cînd m-am strecurat printre liniile lor. Mă ofeream de bunăvoie, oricînd era nevoie de misiuni extraordinare. O făceam ca ceilalţi să nu ghicească frica din mine. Era o ceaţă deasă şi atîta tăcere încît auzeam cum ceaţa pătrundea în pămînt. Atunci, am întîlnit un rebel, tîrîndu-se înspre liniile noastre, aproape ne-am ciocnit. Am scos sabia şi i-am înfipt-o sub ureche. M-a fixat cu o privire idioată, ca
0 paiaţă în care tragi la ţintă — şi ochii i s-au întunecat şi
1 s-au stins. *(Vocea lui Orin a devenit din ce în ce mai slabă, parc-ar vorbi numai pentru el. Se opreşte şi îşi aţinteşte fascinat privirea-n gol -- peste trupul mortului.)*
LAVINIA *(cu un fior):* Lasă toate astea acum.
ORIN *(continuăpe acelaşi ton):* înainte de a mă întoarce din misiune a trebuit să mai'ucid încă unul, în acelaşi fel. Parcă l-aş fi ucis din nou pe cel dintîi. Căpătasem simţămîn-tul că războiul înseamnă să ucizi mereu acelaşi om şi că, în cele din urmă, voi descoperi că omul acela sînt eu însumi! Chipurile lor continuă să mi se arate în vis — dar se prefac în chipul tatii şi într-al meu. Ce-o fi însemnînd asta, Vinnie?
LAVINIA: Nu ştiu! Vreau să-ţi vorbesc de altceva! Pentru numele lui Dumnezeu, uită războiul. Acum s-a sfîr-jşit!
ORIN: Nu şi în noi, cei care am ucis! *(Apoi, repede, pe un ton amar şi glumeţ.)* Ce-a urmat e doar o comedie! în dimineaţa următoare eram iar în tranşee. Eram în Noul Pe-tersburg. Nu dormisem. Eram ameţit şi îmi ziceam ce lovitură ar fi pentru nişte şefi mărginiţi ca tata, dacă toţi luptătorii din amîndouă taberele şi-ar da seama deodată că nu-s decît victimele unei glume sinistre, ar rîde şi şi-ar da mina. Mi-a venit să rîd şi m-am îndreptat către liniile inamice, cu mîna întinsă. Rezultatul a fost că m-am ales cu o rană la cap. M-a cuprins atunci o furie nebună, voiam să ucid, şi am luat-o înainte răcnind. Atunci o mînă de zăpăciţi de-ai noştri au înnebunit şi ei şi m-au urmat. Rezultatul a fost că am ocupat o parte din poziţiile inamice de care pînă atunci nu îndrăznisem să ne atingem. Acţionasem bineînţeles fără ordin, dar tata a găsit că-i mai diplomatic să treacă cu vederea şi să mă facă erou. Si te miri de ce rîd?
281

LAVINIA *(voind să-l domolească, vine la el şi îl ia de braţ):* Ai fost viteaz, o ştii foarte bine, şi eu sînt mîndră de tine.
ORIN *(neştiind cums-o convingă):* N-ai decît să fii mîndră, dacă vrei! *(Pleacă de lingă ea şi se lasă să cadă pe scaunul din stingă mesei. Ea rămîne la capătul catafalcului, cu faţa la dînsul. Orin U spune cu necaz.)* Ei, răcoreşte-te. Spune ce ai de spus şi să trecem mai departe. Dar te osteneşti degeaba. Ştiu ce vrei să-mi spui. M-a prevenit mama. *(Estecu-prins de amintirea faptelor pe care i le-a spus mama sa.)* Doamne, cum poate să-ţi treacă aşa ceva prin gînd despre mama? Rău ai ajuns! *(Apoi, compătimitor.)* Ştiu că ai suferit mai înainte. Ştiu cît de greu te-a lovit moartea tatii. Nu crezi că ar fi mai bine să amînăm discuţia pînă...
LAVINIA: Nu! *(Cu amărăciune.)* A izbutit să te convingă că nu sînt în toate minţile? Orin, cum poţi fi atît de naiv? *(Se duce la el, îl scutură de umeri si-şi apropie faţa de a lui — silindu-l să se uite la ea.)* Uită-te la mine! Ştii foarte bine că nu m-am schimbat de loc — sînt sora ta care te iubeşte, Orin!
ORIN *(mişcat):* N-am vrut să spun — cred doar că lovitura morţii... :
LAVINIA: Te-am minţit eu vreodată? Chiar cînd eram mici ştiai că-ţi spun totdeauna adevărul!
ORIN: Da', dar...
LAVINIA: Atunci fii sigur că nu te mint nici acum.
ORIN: Nu spune nimeni că minţi voit. E vorba de...
LAVINIA: Şi chiar dacă te-a orbit atît, încît să pui la îndoială vorbele mele, nu te poţi îndoi în faţa dovezilor indiscutabile!
ORIN *(aspru):* Termină odată cu ceea ce numeşti tu dovezi! Ştiu ce vrei să spui. *(Apoi, enervat.)* Şi ascultă-mă, dacă ai de gînd să spui o serie de absurdităţi despre mama, te previn că nu stau să te ascult. Mai bine nici să nu. începi!
LAVINIA *(ameninţătoare):* Dacă nu mă laşi să-ţi vorbesc mă duc la poliţie!
ORIN : Nu fii nebună!
LAVINIA: In cele din urmă am s-o fac, dacă mă sileşti.
ORIN: Pentru Dumnezeu, trebuie să fii nebună să-ţi treacă prin gînd aşa ceva...
LAVINIA: Cei de la poliţie vor fi de altă părere!

ORIN: Vinnie, ştii ce-ar însemna?
LAVINIA: Ştiu foarte bine. Noi doi, care sîntem nevinovaţi am suferi mai mult decît vinovata — pentru că ar trebui să continuăm să trăim. Ar însemna că amintirea tatii şi. a tuturor Mannonilor onorabili să fie tîrîtă în mocirla unui proces de asasinat! Dar mai bine aşa, decît să las nepedepsită uciderea tatălui nostru!
ORIN: Doamne, Dumnezeule, crezi într-adevăr?
LAVINIA: Da! O acuz de crimă. *(Scoate din corsaj cutioara pe care agâsit-o în camera Christinei, îndată dupăcrimă - în actul al IV-lea din „întoarcerea acasă" — şi i-o întinde.)* Vezi cutioara asta? Am găsit-o îndată după moartea tatii.
ORIN: Nu fii nebună. Mi-a explicat că e o doctorie pe care o ia ca să doarmă.
LAVINIA *(implacabilă, neţinînd seama de întreruperi)r* Tata ştia că ea l-a otrăvit. Mi-a spus: „Ea e vinovată"!
ORIN: Asta-i numai imaginaţia ta nebună. Cum poţi să crezi! îţi dai seama că o învinovăţeşti pe mama noastră? E cumplit şi smintit ceea ce faci. Voi vorbi cu doctorul Blake să te interneze la ospiciu.
LAVINIA: Jur pe tatăl nostru mort că îţi spun adevărul. *(Pune mîna pe mort şi i se adresează.)* Tată! Fă-l pe Orin să mă creadă!
ORIN *(cu asprime):* Să nu-l amesteci pe el! A fost totdeauna de partea ta, împotriva mamei şi a mea! *(O apucă de mină şi-i smulge cutioara.)* Dă-mi încoace cutia! *(O pune în buzunarul hainei.)*
LAVINIA: Ah! Aşadar, te temi că-i adevărat?
ORIN: Nu! Dar vreau să înţelegi odată... Sînt prost că te ascult! E o nebunie ce faci! N-am ce vorbi cu o nebună! Ascultă, Vinnie, bagă de seamă. Las-o în pace pe mama... sau...
LAVINIA *(îl priveşte cu amărăciune):* Bietul tata! Credea că războiul a făcut din tine un bărbat.

Dar nu-i adevărat! Eşti tot copilul răsfăţat pe care-l poate juca cum vrea.
ORIN *(atins):* Destul!
LAVINIA: M-a prevenit ea chiar adineauri să nu-mi fac iluzii. Se lăuda că n-ai să mă crezi. Şi chiar dacă vei crede, încă A^ei fi bucuros, pentru că îl urai. *(Cu glas rugător şi stăruitor.)* Pentru Dumnezeu, Orin, mărturiseşte în faţa tatei că măcar astea nu-s adevărate, că ea m-a minţit.
283
ORIN *(inceptnd să aibe remuşcâri, apărtndu-se cu furie):* Vezi bine că nu am putut rosti astfel de vorbe şi cred că nici mama nu le-a spus. Dar să ştii că mama înseamnă de o mie de ori mai mult decît a însemnat vreodată tata în inima mea! Ţi-o mărturisesc acum, în faţa lui, aşa cum aş face-o şi dacă ar fi viu şi m-ar auzi.
LAVINIA *(cu chibzuit dispreţ):* Dacă nu izbutesc să te fac să-ţi îndeplineşti datoria, în chipul acesta, voi încerca într-altul. Dacă nu vrei să-mi ajuţi s-o pedepsesc, nu te cred atît de mişel încît să-i cruţi amantul.
ORIN ' (pe un ton de nedumerire): Amantul?! Ce vrei să spui?
LAVINIA: Mă refer la omul cu care ea a pus la cale uciderea tatii şi care i-o fi procurat otrava. Mă refer la căpitanul Brant, despre care ţi-am scris.
ORIN *(căutîndsâ-şi înfrlneze gelozia):* Minţi. Mi-a spus tot ce-ai născocit cu privire la Brant, ştiu cum ai urmărit-o la New York. Dar nu s-a întîlnit cu Brant, ci cu domnul La-mar.
LAVINIA: A, aşa ţi-a spus? Ca şi cum l-aş putea confunda pe Lamarcu Adam Brant? Ce prost eşti, Or in. Acum te sărută si-ţi spune că s-a gîndit numai la tine, cînd ea uitase că mai trăieşti şi nu ştia decît de acest josnic amant al ei.
ORIN *(sălbatic):* Ajunge! Nu te mai pot asculta.
LAVINIA: Chiar şi acum ceea ce o preocupă este cum să se folosească de tine ca să mă împiedice să fac ceva, aşa ca ga poată fugi şi să se căsătorească cu el.
ORIN : Minţi.
LAVINIA: Ea te răsfaţă şi face pe mama iubitoare, iar tu eşti atît de orb şi nu înţelegi nimic. Te asigur că a fost în camera lui. I-am urmărit pe scară. Am auzit spunîndu-i „Te iubesc, Adam!" Şi am auzit cum îl săruta.
ORIN *(o zgilţîie de umeri --o face să îngenuncheze — frenetic):* Blestemate! Spune-mi că minţi, sau te...
LAVINIA *(neînfricată, privindu-l ţintă -- cu răceală):* Ştii foarte bine că nu mint. A fost la New York, sub cuvînţ că se duce la bunicul Hamei, dar în realitate ca să se dea lui Adam Brant!
ORIN *(înfiorat):* Minţi, blestemate! *(Ameninţător.)* Cum cutezi să vorbeşti astfel despre mama? Bine, trebuie să mi-o dovedeşti, dacă nu... Văd că nu eşti nebună. Iţi dai
284
seama ce vorbeşti. De aceea, trebuie să faci dovada celor spuse. Altfel, zău că te voi...
LAVINIA *(aruncînd de pe umerii ei mtinile lui Orin, se ridică):* Numai să-mi dai putinţa s-o fac! *(Cu încordare.)* Dar dacă-ţi dovedesc, mă ajuţi să pedepsesc pe ucigaşii tatii?
ORIN *(cu furie criminală):* îl voi ucide pe ticălos! *(Din nou, temător şi nesigur.)* Dar încă nu mi-ai dovedit nimic! Sînt sătul de atîtea vorbe. Nu te cred! Afirmi că Brant este amantul ei! Dacă-i adevărat, mă voi învăţa s-o urăsc! Mă voi convinge că ea l-a omorît pe tata! Te voi ajuta s-o pedepseşti! Dar trebuie să-mi faci dovada!
LAVINIA *(cu răceală):* O pot face foarte lesne. De frică ea şi-a pierdut capul. La cel dinţii prilej se va duce să se întîlnească cu Brant. Trebuie să-i dăm acest prilej. Cînd îi vei vedea împreună, mă vei crede?
ORIN *(chinuit):* Da. *(Apoi cuprins de furie.)* Ticălosul! II voi...
LAVINIA *(tăios):* Ssst! Taci! E cineva în hol! *(Amîndoi aşteaptă cu ochii aţintiţi asupra uşii. Cineva bate tare în uşă.)*
CHRISTINE *(dindărătul uşii, i se aude glasul speriat şi încordat):* Orin!
ORIN *(bîiguie):* Dumnezeule! Nu pot da ochii cu ea!
-LAVINIA *(şoptindu-i repede):* Nu arăta c-o bănuieşti.
Prefă-te că eşti convins .că-s nebună, aşa cum ţi-a spus ea.
CHRISTINE: Orin! De ce nu-mi răspunzi? *(Pune mina pe clanţă, dar găsind uşa încuiată, vocea ei capătă un accent de groază.)* De ce mă ţineţi afară? Dă-mi drumul! *(Bate cu, violenţă in uşa.)*
LAVINIA *(şoptind):* Răspunde-i. Dă-i drumul.

ORIN *(ascultînd-o mecanic, răspunde cu o voce zdrobită):* îndată. Vin. *(Se duce în silă la uşă.)*
LAVINIA *(căreia îi vine deodată o idee, îl apucă de braţ):* Stai! *(înainte ca Orin s-o poată împiedica, îi ia din buzunar cutia si o asază cit mai vizibil pe pieptul mortului.)* Uită-te la ea cînd va da cu ochii de cutie, dacă vrei dovezi!
CHRISTINE: Deschide uşa! *(Orin deschide cu greu uşa şi se dă la o parte. Christine aproape să se prăvălească înăuntru. Este într-o groaznică stare de slăbiciune, îşi prinde braţele de gîtul lui Orin, ca si cum ar vrea s-o apere.)* Orin, cum m-am speriat — cînd am găsit uşa încuiată!
285

!

*%,

ORIN *(stăpînindu-şi pornirile de gelozie de a o da deoparte, întreblnd-o cu asprime):* De ce te-ai speriat, mamă?
CHRISTINE *(bîig.uie):* De ce te uiţi aşa la mine? Cum .semeni cu tatăl tău!
ORIN: Nu uita că sînt şi fiul lui!
LAVINIA *(prevenindu-l):* Orin.
CHRISTINE *(întorcîndu-se spre Lavinia, care stă la ţapul catafalcului):* Desigur că i-ai spus toate minciunile abjecte...
ORIN *(amintindu-şi de sfaturile Laviniei):* Lavinia-i smintită, mamă!
CHRISTINE: Nu ţi-am spus? Ştiam că vei observa şi tu. *(Apoi îngrijorată cu ochii la Lavinia.)* Orin, nu ţi-a spus ce vrea să facă? Pune la cale ceva necugetat! A ameninţat că .se va duce la poliţie? S-ar putea ca cei de la poliţie să nu vadă cît e de nebună! *(Deznădăjduită, rugătoare, cu ochii la Lavinia.)* N-ai s-o laşi să facă un lucru atît de îngrozitor, nu-i aşa?
ORIN *(simţind-o vinovată):* Nu, mamă. . CHRISTINE *(ai cărei ochi au ocolit cadavrul — se aţintesc deodată asupra chipului mortului):* Nu uita, tatăl t&u A •detestat scandalurile. Ne-a spus să nu-l supărăm. Are nevoie de odihnă şi linişte. *(Vorbeşte mortului, pe un ton ciudat şi .sfidător.)* Nu pari de loc schimbat, Ezra! Pentru mine ai fost totdeauna mort! Urăsc spectacolul morţii! Urăsc gîndul morţii! *(Privirea îi alunecă spre pieptul mortului. La vederea cutiei, Christine tresare, se dă îndărăt cu un geamăt înăbuşit .şi, plină de teamă şi remuşcări, priveşte ţintă cutia.)*
ORIN: Mamă! Te rog să taci! *(Nu se mai poate stăpîni ^irîde cu amară ironie.)* Doamne! Cîndmă gîndesc că speram să scap aici de prezenţa morţii! Mai bine n-aş fi revenit la viaţă — aş fi rămas pe insula cea tihnită! *(Apoi, privindu-şi în chip ciudat mama.)* Acum e prea tîrziu. Tu eşti insula mea pierdută, nu-i aşa, mamă?
(împleticindu-se iese din cameră. Lavinia se repede hoţeşte şi apucă cutia. Astfel, distruge vraja, sub puterea căreia Chrisline privise hipnotic cutia. Aceasta priveşte sălbăticită faţa împietrită şi acuzatoare a Laviniei.)
286
LAVINIA *(rece, sălbatică):* Brant ţi-a procurat doctoria asta ca să dormi, nu-i aşa?
CHRISTINE *(casă-i abată gîndul):* Nu! Nu! Nu!
LAVINIA: Asta înseamnă da. Ştie m — dar am vrut să fiu sigură. *(Ascunde cutia. din nou în corsaj si, rigidă, părăseşte camera.)*
CHRISTINE *(se uită după Lavinia, cu o privire sălbatică* Ochii i se aţintesc, apoi, iarăşi pe faţa mortului. Deodată îl imploră, fără să-şi dea seama):* Ezra! N-o lăsa să-i facă rău lui Adam! Numai eu sînt vinovată! Opreşte-l pe Orin!...
(Apoi, ca şi cum pe faţa lui ar fi citit un răspuns şi cu ochii tot aţintiţi asupra chipului său, se retrage, de-a-ndăratelea, spre uşă şi pleacă în fugă.)
Cortina

ACTUL IV

DECORUL: pupa unei corăbii ancorate într-un chei din Boston.
In planul întîi cheiul.
Partea din mijloc şi prora vasului sînt în stînga şi numai partea dindărăt a catargului şi cîrma sînt vizibile în dreapta. Corabia este încă neîncărcată. Silueta ei neagră se ridică cu vreo trei metri deasupra cheiului. Sus, în dreapta, pe puntea de la pupă, e roata de comandă, în stînga camera hărţilor şi scara care duce la cabina de dedesubt. La extrema stînga este catargul dindărăt, din care se vede o prăjină mai joasă. Un stîlp se ridică

deasupra punţii spre dreapta. Sub punte se vede o lumină slabă dinăuntrul cabinei. Pe chei, în stînga, în faţă, se vede o parte dintr-o magazie cu mărfuri. Două zile după actul al II-lea şi după înmormântarea lui Ezra Mannon. Luna răsare la orizont în fund; lumina ei accentuează
silueta neagră a corăbiei.
Refrenul melancolic al cîntecului *Shenandoah,* intonat de un cîntăreţ acompaniat de echipajul vasului ancorat în port, este purtat de vînt. Pe jumătate afară, pe jumătate în umbra magaziei un alt cîntăreţ doarme întins pe spate, sforăind zgomotos. Sunetele melodiei par să aibă înrîurire asupra lui; la un moment dat, începe să se agite, mîrîie şi se ridică anevoie
din umbră.
Este un bătrîn slab, dar zdravăn, de şaizeci şi cinci de ani, cu părul negru şi ciufulit, avînd o barbă neagră neîngrijită şi mustaţă. Faţa-i arsă de soare este foarte trecută. Gura are

o expresie de blîndeţe. Ochii rotunzi şi albaştri sînt totodată
injectaţi, visători şi ameţiţi de băutură, înfăţişarea lui are
ceva romantic, bizar, de trubadur al mărilor.
CINTĂREŢUL *(ascultă nemulţumit clntecul):* Unde l-au mai găsit şi pe ăsta? Cucuvaia e cîntăreţ de operă, pe lîngă dînsul! Să-i arăt eu cum se cîntă *Shenandoah. (începe să clnte cu o surprinzătoare voce de tenor, cam ştearsă din pricina băuturii si prea tristă, izbutind, totuşi, să scoată în valoare frumuseţea cîntecului)*
O, Shenandoah, mi-e dor să ascult Ropotul apelor tale Dar departe de tine mi-e dat să fiu. O, Shenandoah, rîul meu drag! Departe de tine sînt îmbarcat Departe, hăt, pe Missouri.
O, Shenandoah, mi-e dragă o fată,
O fată de pe malurile tale, rîul meu drag.
(Se opreşte deodată, dînd din cap cu tristeţe.) _ Prost! Sînt prea cherchelit ca să pot arăta cîte parale fac. închide gura, băiete, şi lasă-te păgubaş. *(Se tolăneşte iarăşi, rezemîn-du-se în coate.)* Unde-oi fi acum? Tot un drac! Mi-ajunge aerul curat şi lumina lunii. Ce, nu-ţi ajunge băiete? Ce mai vrei? Pat de puf şi pian de concert? *(Cîntă plîngăreţ.)*
Şi bere, şi vin]\ Si whisky irlandez Cu noaptea-n cap Le-asteaptă marinarul.
(Se opreşte şi îndrugă ceva.) Cine-mi dă de băut, mie, celui mai însetat cîntăreţ de pe toate oceanele? Nu mă cinsteşte nimeni? Atunci, duceţi-vă dracului! Bani am şi eu. *(Se caută în buzunarul pantalonilor.)* Aveam bani în buzunarul ăsta, mi-aduc aminte. I-am pus aici — cei zece dolari, în buzunarul ăsta. *(întoarce buzunarul pe dos, cu o furie de om băut.)* Doamne! Au dispărut! Sînt curăţat. *(Se sileşte să se aşeze.)* Unde-am fost? Mi-aduc aminte! Scroafa bălaie cu rochie roz! M-a luat de gît şi mi-a spus ce frumos ştiu să cînt! *(Vrea să se ridice repede, dar e nesigur pe picioare.)*

Zău, mă duc şi-i dau o cizmă în spatele-i gros, de-o învăţ minte. *(Face un pas, dar alunecă in umbră si se sprijină de peretele magaziei.)* Greu să tot pluteşti domnule! Lume păcătoasă. Bine spunea omul ăla: totul s-a scufundat în afară de onoare, dar şi din asta puţină a mai rămas la suprafaţă l *(Se sprijină de peretele magaziei aşteptind să înceteze legănarea, în acest moment, se deschide uşa de la cabina de jos şi se iveşte Adam Brant. Priveşte repede în jur, stingherit, cu o expresie temătoare. Poartă uniforma albastră de căpitan al marinei comerciale. Mulţumit că nu-i nimeni pe puntea vasului, vine pînă la barele de fier de la marginea vasului şi se uită pe chei, spre stingă cu aerul unui om care aşteaptă ceva. Atitudine încordată de om nervos. O ruină şi-o ţine în buzunar. Cîntăreţul îşi pierde echilibrul, se împleticeşte într-o parte şi-n alta, lovindu-se cu zgomot de peretele magaziei. Brant se trage îndărăt, scoate din buzunarul hainei un revolver — apoi rezemîndu-se iar de bară, strigă amenin ţător.)*
BRANT: Cine-i acolo? Ieşi la lumină sau trag! CÎNTĂREŢUL *(se uită în* SMS, *tresare, la rîndul lui, se dezmeticeşte pe loc — repede):* la-o încet, camarade, mai încet. Bagă pistolul la loc în buzunar! Nu-ţi fac nici'un rău! *(Vine la lumina lunii — devenind deodată bătăios.)* Nu mi-e frică de tine, nici de pistolul tău ! Cine dracu te crezi, de îndrăzneşti să ameninţi viaţa unui cîntăreţ cumsecade? Vrei să mă jefu-ieşti? Am mai fost jefuit o dată astă-noapte. Mă duc la poliţie să reclam că slnt tîlhari pe-aici.
BRANT *(repede, împăciuitor):* Lasă, nu-i nimic. Sînt căpitanul corăbiei şi au fost o mulţime de furturi pe aici pe chei, în ultimul timp. Ţin locul paznicului şi trebuie să fiu cu ochii în zece.
CÎNTĂREŢUL *(dezmeticit, îşi duce mina la frunte):* A, aşa, domnule căpitan! Ştiu, am auzit că acum două nopţi au pătruns nişte bandiţi în cabina corăbiei *Annie Lodge.* Au stricat totul şi au furat două sute de dolari căpitanului. Şi ce criminali pe deasupra! Paznicului i-au spart capul! *(Apoi, iarăşi bătăios, ameţit.)* Credeai că-s bandit, ai? Dă-te jos de acolo, şi-ţi arăt eu cine-i bandit. Ce-mi pasă că eşti

căpitan? Poţi fi şi amiral şi nu-ţi dau voie să mă insulţi! N-am contract cu dumneata! N-ai nici un drept

asupra mea! Sînt pe uscat şi într-o ţară litieră şi...
(Aproape zbiară. Brant e neliniştit la gîndul că gălăgia ar putea atrage lume. Pune pistolul în buzunar şi se uită îngrijorat înspre chei. întrerupe tirada cîntăreţului — ordonîndu-i cu asprime.)
BRANT: Lasă gura! Că mă dau jos şi jur că-ţi bag minţile în cap.
CÎNTĂREŢUL *(automat, se supune glasului autorităţii, încet):* Bine, bine, domnule căpitan. Am înţeles. *(Apoi fără tranziţie.)* Nu cumva aveţi nevoie de un cîntăreţ pentru viitoarea călătorie?
BRANT: Plec abia peste o lună. Dacă mai eşti liber atunci...
CÎNTĂREŢUL *(mîndru):* Se vede că nu mă cunoşti! Sînt cel mai straşnic cîntăreţ din cîţi au fost vreodată. Şi nu umblu eu după slujbe, umblă ele după mine! Da, da! Căpitanii abia aşteaptă să pună mîna pe mine! De cîte ori n-am văzut căpitani scuipînd sînge s-o scoată la capăt cu echipajul, dar puteau să-şi omoare oamenii ei tot nu mişcau dacă nu-mi auzeau glasul. Atunci pornea corabia, înainte să prinzi de veste.
BRANT *(nerăbdător):* Nu mă-ndoiesc de talentul du-mitale. Dar te sfătuiesc să te duci acasă să te culci, să-ţi treacă ameţeala.
CÎNTĂREŢUL *(n-a fost atent — cu tristeţe):* Da, dar asta n-o să mai fie mult. Ce facem cu vapoarele? Marea e plină acum de ceainice care scot aburi. Se duc vremurile bune! Ce ne facem? *(Din nou pe un ton lugubru de beţie.)* Totul moare. Abe Lincoln a murit! Am lucrat pe corăbiile lui Mannon şi acum văd la ziar că Ezra a murit. *(Brant tresare speriat. Cîntăreţul continuă beat.)* Scria că a murit de inimă, dar ştiu eu adevărul. Am suferit pe corăbiile lui Mannon; scotea sufletul din tine, şi pe urmă mîncai lături. Ştiu bine că n-avea inimă. Taie-l şi ai să găseşti în loc de inimă o gulie uscată! Trebuie că a lăsat o groază de bani, zgîrciiul bătrîn. Mă întreb cine o să aibă parte de ei. A rămas o văduvă, nu-i aşa?

BRANT *(aspru):* De unde să ştiu eu? *(Schimbtnd intenţionat subiectul.)* Ce stai aici, cîntăreţule? Unul c-o voce ca a ta ar trebui să fie în.tr-o circiumă, să cînte şi să înveselească lumea.
ClNTĂREŢUL: Ştiu, domnule căpitan, ştiu! Dar am fost jefuit, domnule căpitan, şi ştiu de cine. O muiere bălaie, care m-a îmbrăţişat. Fereşte-te de muieri! Că iau pielea de pe tine, să-şi facă pled din ea. Ascultă-mă pe mine! Nu-s bune pentru marinari... numai dacă-ţi cauţi cu tot dinadinsul necazuri... *(Apoi, insinuînd.)* Mi-a luat toţi banii, domnule căpitan. Nu mi-a lăsat nici de-o înghiţitură. De asta-s eu aici.
BRANT *(caută In buzunar si-i aruncă jos un dolar de argint):* Poftim!
ClNTĂREŢUL *(caută şi găseşte dolarul):* Mulţumesc, domnule căpitan. *(Apoi linguşitor.)* Frumoasă corabie, domnule căpitan!
BRANT *(mulţumit, îşi contemplă corabia):* Aşa e!
CÎNTĂREŢUL: Tot ce-ţi trebuie e un cîntăreţ bun care să-ţi ajute. Uite, îţi cînt *Johnny Călăul. (Brant tresare. Cîntăreţul începe deodată să cînte* Johnny Călăul, *jalnic.)*
Sînt Johnny călăul Poftiţi la şireang, poftiţi-ncoa! Spun toţi că spînzur pentru bani Poftiţi la şireang, poftiţi-ncoa!
BRANT *(aspru):* Termină şi pleacă cît mai repede! ClNTĂREŢUL *(pregătindu-se să plece):* Am înţeles, domnule căpitan. *(Duşmănos.)* Văd eu că nu ţi-e dragă muzica. Noapte bună.
BRANT *(exasperat, linistindu-se):* Noapte bună! ***(îm-****pleticindu-se cîntăreţul pleacă, prin stingă, pe drumul dintre magazia de mărfuri şi corabie, îşi începe iar cîntecul, apoi vocea i se pierde.)*
Spun toţi că mi-am spînzurat mama Poftiţi la şireang, poftiţi-ncoa! Spun toţi că mi-am spînzurat mama Poftiţi la şireang, poftiţi-ncoa!
BRANT *(uitîndu-se după el, de la bordaj, şopteşte furios o înjurătură, apoi începe să umble agitat, încoace şi-ncolo pe*

punte): Afurisit cîntec ! Trist ca moartea! Am presimţirea că nu voi mai scoate niciodată în larg corabia asta. I-e scîrbă de mine—un laş ascuns după fustele unei femei! Marea urăşte pe cei laşi!

(Silueta unei femei îmbrăcată In negru, acoperită de văluri, se iveşte, furisîndu-se prin întunericul dintre corabie si magazia cu mărfuri. Observă că este cineva pe punte şi se retrage cu o exclamaţie înăbuşită de frică. Brant aude zgomotul. Imediat ia revolverul în mină si se uită atent în jos, spre magazie.) Cine-i acolo?
CHRJSTINE *(cu un strigăt de uşurare):* Adam!
BRANT: Christine! *(Apoi repede.)* Vino pe la debarcader. Te întîmpin acolo. *(Ea se întoarce, el aleargă de-a lungul covertei si dispare prin stingă s-o întîmpine. Se aud glasurile lor, iar o clipă mai tîrziu, apar în stingă, pe puntea pupei. Slăbită, Christine se sprijină de braţul lui Adam. Acesta o filistine, cuprinzînd-o cu braţul.)* A trebuit să te aduc pe aici. Am zăvorit uşa dinspre coverta principală.
CHRISTINE: Mi-a fost aşa de frică! Nu ştiam bine care-i corabia! Am întîlnit un beţiv, cîntînd... '
BRANT: Ah! Abia am scăpat de el. Azi-dimineaţă am dat drumul paznicului să fiu singur astă-seară. Speram că vei veni neîntîrziat. Beţivul te-a văzut?
CHRISTINE: Nu. M-am ascuns după nişte lăzi. *(Apoi, înspăimîntată.)* Dar de ce ai pistolul?
BRANT *(posomorit):* Ca să mă apăr — dacă s-ar întîm-pla ceva.
CHRISTINE: Adam!
BRANT: Nu cumva îţi închipui că m-aş lăsa prins de
CHRISTINE: Te implor, Adam. Lasă o clipă gîndurile astea! Cuprinde-mă! Spune-mi că mă iubeşti!
BRANT *(aspru):* Nu-i timp acum! Vreau să ştiu ce s-a întîmplat. *(Apoi, regretînd, o sărută, dar cu un fel de asprime în afecţiunea ce i-o arată.)* Nu mi-o lua în nume de rău. Aşteptarea asta mi-a distrus nervii. Singur aici — fără să ştiu decît ceea ce am citit în ziare — că a murit. M-am simţit ca-n iad ultimele zile.
CHRISTINE.- Dacă ai şti cum m-am simţit eu !
BRANT: S-a întîmplat ceva! Se citeşte pe faţa ta! Ce s-a întîmplat, Christine?
293
viu!
CHRISTINE *(glngăvind):* Vinnie, ştie...! A intrat în cameră pe cînd trăgea să moară! I-a spus el...
BRANT *(aspru):* Doamne! Şi ce are d§ gînd să facă? *(Fără a-i lăsa timp să răspundă, se uită repede împrejur, neliniştit.)* Christine! Cum ai putut pleca de acasă? Lavinia o fi bănuit că nu te duci la tatăl tău. Te-a mai urmărit o dată...
CHRISTINE: N-avea grijă. Orin mi-a spus azi-dimineaţă că a fost invitat, împreună cu Vinnie, la Blackridge la verii lor, să rămînă peste noapte. O ia şi pe Vinnie cu el, socotind că această plimbare o să-i facă bine. L-am făcut să creadă că şi-a ieşit din minţi, aşa că nu ia seama la cele ce i-ar spune Vinnie.
BRANT *(nerăbdător):* Crede Orin că Lavinia-i nebună?
CHRISTINE *(slab):* Da, crede -- acum — dar nu ştiu cît timp.
BRANT: Ah!
CHRISTINE: L-am sfătuit să se ducă în orice caz la verii săi. Au plecat de dimineaţă. Ei nu ştiu că am plecat şi chiar dacă ar afla tot n-au cum dovedi unde m-am dus. Nu pot sta decît o clipă. Adam — trebuie să ne sfătuim — s-au întâmplat atîtea lucruri pe care nu le-am prevăzut... am venit să te previn.
BRANT: Ssstt! Hai jos, în cabină! Sîhtem nebuni să vorbim aici afară.
(Cuprinzind-o cu braţul, o călăuzeşte pe scara care duce jos, tnchizind încet uşa In urma lor. Pauză, In care timp cîntecul echipajului unei corăbii din port, străbate trist peste ape. Apoi, apar, din stingă, furişîndu-se de-a lungul covertei Orin şi Lavinia. Ea este îmbrăcată in negru, ca şi mai înainte, el poartă o manta peste uniformă şi o pălărie trasă pe ochi. Ea are o atitudine rece şi posotnorîtă. Orin este stăplnit de un sălbatic gind de răzbunare. Amlndoi se apropie în cea mai desăvîrşită tăcere de luminatorul cabinei de jos. Orin se apleacă să asculte. La lumină, faţa i se arată descompusă de gelozie şi furie. Lavinia îl apucă de braţ, pentru a-l reţine de la vreo acţiune precipitată. Scena aceasta se pierde In întuneric. Se presupune că ar fi trecut cîteva minute. Cînd se face lumină, o parte a corăbiei a fost îndepărtată, astfel că acum se vede interiorul cabinei,
294
o încăpere mică cu pereţii proaspăt vopsiţi în cafeniu-deschis — In mijlocul tavanului este luminatorul, care dă pe puntea de sus. De luminator atîrnă un compas maritim. Sub compas, o masă de brad, cu trei scaune, unul în fund, altul în dreapta şi altul în stingă. Pe masă o sticlă de whisky, pe jumătate golită, un pahar şi o cană cu apă. In peretele din dreapta este fixat un pat lung şi îngust, cu perne de piele. In peretele din fund, mai în dreapta, o uşă duce în camera de lucru a căpitanului. La peretele din stingă, în mijloc, un bufet mare, iar pe bufet un ceas de vapor. Mai încolo, o uşă duce spre coridorul covertei principale. O scară dă în acest coridor. Pe bufet o lampă aprinsă, iar pe marginea din dreapta mesei, o lanternă de vapor de asemeni aprinsă. Brant sade pe scaunul din dreapta mesei. Christine pe cel din fund. Faţa ei are o expresie rătăcită şi e îmbătrînită; gura strînsă, cu colţurile buzelor lăsate în jos. Din felul cum îi stă părul şi îi sînt veşmintele, şi, în general, Christine arată ca un om prigonit. Tocmai a terminat de povestit crima şi cele ce s-au petrecut apoi. Brant o ascultă cu

încordare.
Pe coverta de deasupra se văd Orin şi Lavinia, în poziţia de mai înainte. Orin este aplecat lingă grindă, ascultînd.)
•CHRIST1NE: înainte să moară m-a arătat cu degetul şi i-a spus că eu sînt vinovată! Pe urmă Lavinia a găsit otrava...
BRANT *(sărind in picioare):* Pentru numele lui Dumnezeu, de ce n-ai...
CHRISTINE *(jalnic):* Am leşinat înainte de a o putea ascunde! Pusesem totul la cale cu atîta grijă! Cum puteam bănui că va intra tocmai în clipa aceea? Cum puteam şti că Ezra îmi va vorbi numai.de moarte — ca să mă înnebunească şi să mă chinuiască! M-a făcut să-mi pierd minţile. Abia aşteptam să moară --să mă lese o dată în pace!
BRANT *(ai cărui ochi strălucesc, din pricina unei sălbatice mulţumiri):* Spui că înainte de a muri a aflat al cui fiu sînt? Mă prind că asta l-a înnebunit!
CHRISTINE *(repetă jalnic):* Pusesem totul la cale cu atita grijă,,, dar a intervenit ceva şi a stricat totul.
295
BRANT *(cuprins de o sumbră descurajare cade din nou pe scaun):* Am ştiut-o! Aveam o presimţire! Aşa-mi trebuie. Nu în acest chip jurasem la căpătîiul mamei s-o răzbun. Trebuia să fac aşa cum am vrut — să mă lupt cu Ezra Mannon aşa cum se luptă doi bărbaţi pentru dragostea unei femei! *(Cu un amarnic dispreţ de sine.)* Cred că am în mine sîngele laş al tatei. Da!
CHRISTINE: Adam! Mă faci să mă simt atît de vinovată în faţa ta!
BRANT *(revenindu-si ruşinat):* N-am vrut să te învinovăţesc, Christine. *(Apoi cu asprime.)* în orice caz, acum e prea tîrziu pentru regrete. Trebuie să ne gîndim ce e de făcut!
CHRISTINE: Da! Mi-e teamă de Vinnie! Adam, făgădu-ieşte-mi c-ai să fii continuu prudent! Dacă reuşeşte să-l convingă pe Orin că eşti amantul meu? Oh ! De ce nu putem pleca, Adam? Odată departe de ea nu mai poate să facă
nimic.
BRANT: *Vinturi călătoare* pleacă abia peste o lună sau şi mai tîrziu. Nu putem avea încărcătura aşa curînd, cum
socoteau armatorii.
CHRISTINE ; Nu putem pleca cu altă corabie — ca pasageri -- spre Orient? Ne-am putea căsători acolo...
BRANT *(posomorit):* Toată lumea din oraş ar şti că ai plecat. Ar isca bănuieli.
CHRISTINE: Nu. Orin şi Vinnie ar minţi în faţa lumii. Ar face-o din consideraţie pentru ei. Vor spune că sînt la New York, la tata. Oh, Adam, e singurul lucru pe care-l putem face! Dacă nu fugim imediat de Vinnie, ştiu că se va întîmpla ceva îngrozitor.
BRANT *(cedînd descurajării): Bine l* Cred că-i singura scăpare pentru noi. *Atlantis* pleacă vineri spre China. Mă înţeleg cu comandantul să ne ia vineri în zori şi să-şi ţină gura. Ne întâlnim aici, joi seara. *(Chinuit.)* Scriu astă-seară lui Clark şi Dawson să-şi caute alt căpitan pentru *Vînturi călătoare.*
CHRISTINE *(dîndu-si seama cit este. de zdrobit — pe un ton plîngăreţ):* Ce lovitură pentru tine să-ţi părăseşti corabia, Adam!
BRANT *(revenindu-si, vinovat, îi bate uşor mina — totodată afectuos si posomorit):* Sînt destule corăbii! Dar femei ca tine, nu, Christine.
296
CHRISTINE: Mă simt atît de vinovată! Nu ţi-am adus decît necazuri!
BRANT: Mi-ai adus dragostea ta — restul e doar preţul ei. îl merită de un milion de ori! Acum eşti numai a mea! *(O strînge în braţe, privind cu ochi trişti şi sticloşi drept înainte deasupra capului ei.)*
CHRISTINE *(cu un glas tremurător):* Mă tem că nu mai ai cu ce să te mîndreşti acuma. Ultimele zile m-au îmbă-trînit. Sînt urîtă! Dar mă voi face din nou frumoasă — pentru tine! Te voi răsplăti! încearcă să nu-ţi pară prea rău după corabie, Adam!
BRANT *(posomorit):* Să nu .mai vorbim de corabie! *(Apoi, zîmbind în silă.)* Am să renunţ Ia mare. Sînt un om sfîrşit. Marea urăşte pe cei laşi.
CHRISTINE *(căutîndsă-l îmbărbăteze):* Nu mai vorbi aşa! Mă ai pe mine, Adam. Mă ai pe mine. Vom fi fericiţi, o dată adăpostiţi pe insulele fericirii! *(Apoi, deodată, uşor înfiorată.)* Ciudat. Orin mi-a vorbit de o insulă.
***(Pe** covertă, deasupra, Orin, care s-a aplecat şi mai mult pe grindă, face un gest amenințător, Lavinia îl apucă de braţ, reţinlndu-l.)*
BRANT *(cu un geamăt deznădăjduit, amarnic):* Da! Insulele fericirii. Poate mai putem găsi încă

fericirea şi uitarea! *(Apoi straniu, ca pentru el însuşi.)* Parcă le văd — atît de aproape — şi totuşi la mii de mile depărtare! Pă-mîntul cald sub razele lunii! Alizeele fremătînd printre palmieri. Valurile izbindu-se de stîncile cu corali şi îngînîndi parcă un cîntec de leagăn ! Da, da! Acolo o să fim liniştiţi şi o să uităm totul, dacă vom mai putea găsi insulele acelea.
CHRISTINE *(disperată):* Le vom găsi! Le vom găsii *(îl sărută. Pauză. Deodată priveşte speriată spre ceas.) Uite* cît e ceasul! Trebuie să plec, Adam!
BRANT: Pentru numele lui Dumnezeu, fereşte-te de Lavinia! Să nu ţi se întîmple ceva tocmai acum...!
CHRISTINE: Nu mi se va întîmpla nimic. Tu trebuie să fii prudent, în cazul cînd Orin... La reA'edere, dragostea mea! Trebuie să plec! Trebuie! *(Se smulge din braţele lui, dar se aruncă imediat înapoi îngrozită.)* O, sînt atît de tristă, am un simţămînt atît de ciudat de parcă te-aş vedea.pentru
287
ultima oară! *(.Plinge isteric, cu suspine.)* Adam, mărturi-seşte-mi că nu-ţi pare rău! Spune-mi că vom fi fericiţi! I\u pot să mai îndur deznădejdea ce mă cuprinde!
BRANT: Sigur că vom fi fericiţi! Hai, lasă! Nu mai sîn.t decît două zile. *(Se îndreaptă amlndoi spre uşă.)* Trecem pe puntea principală, e drumul mai scurt. Te conduc pînă la rupătul cheiului. Nu merg mai departe. Ne-ar putea vedea cineva.
CHRISTINE: Atunci mai avem cîteva minute pînă să ne luăm rămas bun. Mulţumesc lui Dumnezeu! *(Iese pe culoar. Brant închide uşa In urma lui. Pauză. Pe puntea de deasupra, Orin scoate un revolver de sub haină şi face o mişcare ca şi cum ar vrea să fugă In stingă, spre puntea principală, pentru a-i urmări. Lavinia, care s-a temut de lucrul acesta, i se aruncă In cale, apucîndu-l de braţ.)* ORIN *(şopteşte furios):* Lasă-mă.
LAVINIA *(luptindu-se cu el):* Nu! Taci! Ssst. îi aud pe punte! Repede! Hai în cabina lui! *(îl împinge pe culoar. O clipă mai ttrziu uşa cabinei de dedesubt, în stingă, se deschide şi pătrund înăuntru.) Q* conduce pînă]a capătul cheiului. Avem răgaz cîteva minute, *(înverşunată.)* Ai vrut dovezi? Acum eşti mulţumit?
ORIN: Da! Canalia! Moarica e prea bună pentru el! Ar trebui...
LAVINIA *(poruncindu-i cu asprime):* Orin! Ţine minte, mi-ai făgăduit să nu-ţi pierzi capul! Trebuie să îndeplineşti lotul aşa cum am plănuit — să nu cadă asupra noastră n ici un fel de bănuială! N-ar mai exista dreptate, dacă noi fim fi...
ORIN *(nerăbdător):* Mi-ai spus de o mie de ori toate astea! Crezi că sînt nebun? Nu vreau să fiu spînzurat pentru ticălosul ăsta. *(Apoi, cu ciudă şi amărăciune.)* Am auzit cumli c(;rea s-o sărute! Am auzit spunîndu-i să se ferească de mine! *(Izbucnind într-un rîs nervos.)* Si insula de care i-a vorbit, insula noastră! Vrea să se ducă acolo — cu el! *(Furios.)* Bles-l[5]mato! De ce m-ai oprit? L-as fi ucis chiar în faţa ei! LAVINIA *(batjocoritor):* Afară, pe punte, unde s-ar fi «•••izit cu siguranţă detunătura? Am fi fost imediat arestaţi. C t să scăpăm, ar fi trebuit să mărturisim toiul! Ea ar fi iu.<t spînzurată, iar viaţa noastră, chiar dacă am fi izbutit
298
să scăpăm, ar fi fost nimicită. Singurul care ar fi cîştigat din toate astea ar fi fost Brant! Ar fi murit fericit că s-a răzbunat împotriva noastră mai cumplit decît a îndrăznit să spere vreodată! Asta voiai tu?
ORIN *(posomorit):* Nu!
LAVINIA: Atunci, bagă-ţi minţile în cap. *(Priveşte împrejur, chibzuind -- apoi pe un ton poruncitor.)* Du-te şi te ascunde afară, în întuneric, nu te va vedea, cînd va trece pe culoar. Va veni drept încoace. Atunci...
ORIN *(mînios):* Nu trebuie să-mi spui ce să fac. Am învăţat bine jocul ăsta, graţie ţie şi tatii.
LAVINIA: Grăbeşte-te! Du-te acum! Trebuie să se întoarcă.
ORIN *(se duce la uşă, apoi repede):* îl aud venind.
(Se strecoară afară. Ea se ascunde in stingă bufetului. O clipă mai tirziu, apare in pragul uşii Brant. Rămîne pe loc şi clipeşte din pricina luminii. Priveşte împrejur cu tristeţe.)
BRANT *(cu voce sugrumaiaj:* Aşadar, rămîi cu bine, corabie dragă. Ai dreptate. N-am fost vrednic de tine!
(Orin dă buzna pe uşă şi cu pistolul aproape proptit in trupul lui Brant trage două focuri. Brant se prăvăleşte la pămint, lingă masă, cu faţa in sus, apoi se rostogoleşte şi rămîne întins pe spate. Se mai contractă o clipă şi rămine nemişcat. Dintr-o săritură, Orin se repede înainte şi rămîne in faţa cadavrului, cu pistolul îndreptat in jos, ca şi cum ar fi gata sa mai tragă iar.)
LAVINIA *(fascinată, priveşte chipul calm al lui Brant):* murit?
ORIN: Da!

LAVINIA *(aspru):* Nu sta cu mîinile în sîn! Unde-i dalta pe care ai adus-o? Sparge toate sertarele din cabina lui. Trebuie să se creadă că a fost prădat. Ia tot ce găseşti de preţ! Le aruncăm noi în apă, pe urmă! Grăbeşte-te! *(Orin pune revolverul pe masă şi trage de sub cingătoarea aflată sub haină o daltă. Se duce spre camera comandantului. O clipă mai tirziu, se aude cum forţează lemnul unei mobile.)*

A

LAVINIA *(se îndreaptă, încet, spre cadavru şi priveşte în jos chipul lui Brant. Faţa ei este îngheţată şi lipsită de orice expresie. Pauză. Se aude în camera comandantului cum Orin răvăşeşte şi goleşte sertarele. Pe urmă, Lavinia se adresează cadavrului, îngînînd cu necaz.J* Cum ai putut iubi atît de mult pe această femeie, bătrînă şi rea? *(îşi alungă gîndul cu asprime.)* Acum eşti mort! S-a isprăvit! *(Hotărîtă, îşi întoarce privirile de la cadavru — apoi, deodată, se întoarce din nou într-acolo, rămînînd ţeapănă şi dreaptă, încruntată, se roagă cu răceală — ca şi cum ar îndeplini o datorie.)* Dumnezeu să-ţi ierte păcatele! Facă Domnul Dumnezeu ca sufletul vărului nostru, Adam Mannon, să odihnească în pace! *(Orin se înapoiază şi aude ultima parte a rugăciunii.)*

ORIN *(aspru):* în iad, vrei să spui! *(Se apropie de ea.)* Am spart toate sertarele şi am luat tot ce am găsit.

LAVINIA: Atunci să plecăm! Repede. la-ţi revolverul! Nu-l uita aici! *(Se duce spre uşă.)*

ORIN *(îşi bagă revolverul în buzunar):* Trebuie să-i golim buzunarele să se vadă c-a fost jefuit, *(îi întoarce buzunarelt şi ia revolverul pe care-l găseşte, împreună cu nişte însemnări. Mai găseşte şi ia monete, un ceas cu lanţ, un briceag etc. ... şi le pune în buzunarul lui.)* Voi azvîrli toate astea în apă, mai încolo, împreună cu ce am luat din cabină.

(După -ce a terminat, rămine încă aplecat asupra cadavrului. Priveşte chipul lui Brant. Orin are In ochi o stranie fascinaţie.)

LAVINIA *(neliniştită):* Orin!

ORIN: Doamne, cum seamănă cu tata!

LAVINIA: Nu-i adevărat! Hai să plecăm!

ORIN *(vorbind ca pentru el însuşi):* Parc-aş visa din nou. Nu-i prima dată că-l ucid — l-am ucis de zeci de ori pînă acum.

LAVINIA: Orin!

ORIN: Iţi aminteşti că ţi-am spus că toate chipurile oamenilor pe care i-am ucis luau trăsăturile tatii şi, în cele din urmă, aveau înfăţişarea mea? *(Surîde sarcastic.)* Seamănă si cu mine! Poate că m-am sinucis!

LAVINIA *(îngrozită, îl scutură de braţ):* Trebuie să plecăm! Poate să A'ină cineva!

ORIN *(nu i se împotriveşte, dar continuă să se uite la Brant. Straniu):* In locul lui, aş fi făcut la fel. Aş fi iubit-o cum a mbit-o el si l-aş fi ucis pe tata pentru dînsa!

LAVINIA *(încordată, apucîndu-l de braţ):* Orin, pentru numele lui Dumnezeu, lasă prostiile şi să'plecăm. Vrei să fim prinşi aici? *(II trage afară cu violenţă.)*

ORIN *(aruncînd mortului o ultimă privire):* Ce bizar! Cineva şi-a bătut groaznic joc de toţi! *(Se lasă împins afară spre culoar.)*

Cort i n a

ăoo

ACTUL V

Acelaşi decor ca în actul al III-lea din *întoarcerea acasă,* exteriorul casei Mannon. Noaptea următoare. Luna abia a răsărit. Partea din dreapta a casei este în umbra brazilor; iar în partea din stingă portalului lumina lunii cade din plin. Uşa din mijloc e deschisă şi o lumină se vede în holul casei. Toate obloanele ferestrelor sînt închise.

Christine umblă încoace şi încolo, pe aleea din faţa porticului, trecînd din lumina lunii în umbra brazilor şi îndărăt. E într-o stare de groaznică încordare, nu poate sta locului. Christine zăreşte pe cineva aşteptat, care vine dinspre aleea din stingă. Dă fuga pînă în dreptul băncii, în întîmpinarea persoanei aşteptate.

HAZEL *(intră prin stingă. Cu un surîs bllnd):* lată-mă! Seth mi-a adus scrisoarea şi am venit imediat.
CHRISTLNE *(o sărută cu o efuziune nefirească):* îmi pare aşa de bine că ai venit! Nu trebuia să te supăr, dar...
HAZEL: Nu-i nimic, doamnă Mannon, sînt bucuroasă să vă ţin de urît.
CHRISTINE: Sînt atît de tristă şi de nervoasă singură aici. Hannah şi Annie s-au dus în oraş. *(Se asază pe bancă.)* Să şedem aici. Nu pot suporta casa. *(Hazelse asază lingă ea.)*
HAZEL *(compătimitoare):* Vă înţeleg. Trebuie să vă simţiţi grozav de singură, îi simţiţi cumplit lipsa!
302
CHRISTINE *(înfiorată):* Te rog nu-mi vorbi de... E îngropat. S-a dus!
HAZEL *(cu bllndeţe):* S-a dus în tihna raiului, doamnă Mannon.
CHRISTINE *(cu o ironie amară):* Credeam şi eu, odată, ca tine! Credeam şi eu în rai! Acum ştiu că nu există decît iadul.
HAZEL: Ssst! Nu vorbiţi astfel!
CHRISTINE *(revenindu-şi şi silindu-se să surldâ):* îmi dau seama că nu sînt societatea cea mai potrivită pentru o fată tînără. Dumitale îţi trebuie tinereţe, frumuseţe şi voioşie în jurul dumitale. Eu sînt bătrînă şi urîtă, hăituită de gîndul morţii. *(Apoi, vorbind ca pentru sine, pe ton scăzut si cu descurajare.)* Nu trebuie să mă urîţesc! Nu trebuie!
HAZEL: Sînteţi istovită. Ar trebui să vă siliţi să dormiţi.
CHRISTINE: Nu cred că mai există somn pe lumea asta. Numai în pămînt mai poate dormi cineva! Trebuie să fie atît de bine — acolo — nu-ţi mai e teamă de nimic. *(Apoi, silindu-se să rida.)* Doamne, Dumnezeule, ce plictisitor trebuie să fie pentru dumneata să asculţi toate vorbele mele triste. Sincer îţi spun, n-am trimis după dumneata ca să... Vreau să te întreb dacă dumneata sau Peter ştiţi ceva despre Orin şi Vinnie...
HAZEL *(surprinsă):* Nu, nimic. Nu i-am văzut de la înmormîntare.
CHRISTINE *(forţîndu-se să surldă):* Mi se pare că m-au părăsit. *(Apoi repede.)* Trebuiau să se întoarcă de mult. Nu ştiu de ce întîrzie. Au plecat la Blackridge, să rămînă peste noapte la familia Bradford.
HAZEL: Atunci de ce să fiţi îngrijorată? Deşi nu înţeleg cum v-au lăsat singură, tocmai acum.
CHRISTINE: Nu-i nimic. Eu am stăruit să se ducă acolo. Au plecat imediat după înmormîntare. Apoi, m-am gîndit că ar fi şi pentru mine o bună ocazie să-l văd pe tata la New York. E bolnav, ştii, dar l-am găsit mult mai bine, aşa încît
303
m-am întors acasă încă de aseară. Vinnie şi Orin trebuiau să se întoarcă azi după-amiază, dar acum e noapte şi nici urmă de ei. îţi mărturisesc că sînt îngrijorată şi înspăimîntată. Nu ştii ce înseamnă să stai toată noaptea singură, în casa asta. *(Se uită înapoi la casă — e străbătută de un fior.)*
HAZEL: Doriţi să rămîn la noapte cu dumneavoastră? Dacă nu vin ei?
CHRISTINE *(cu aviditate):* Da, vrei? *(Din cauza încordării nervoase îi apar lacrimi în ochi, o sărută pe Hazel cu recunoştinţă.)* Nu pot spune cît de recunoscătoare ţi-as fi. Eşti atît de bună! *(Apoi, cu un rîs silit.)* Dar n-am dreptul să-ţi cer acest sacrificiu. N-am linişte. Orice zgomot mă face să tresar. Nu vei închide ochii o clipă.
HAZEL: Nu face nimic.
CHRISTINE: Nu trebuie să dorm! Dacă mă vezi dormind, făgăduieşte-mi că mă vei trezi.
HAZEL: Dar trebuie să dormiţi!
CHRISTINE: Da, pe urmă — acum nu. Trebuie să rămîn trează. *(Profund deznădăjduită.)* De ce nu se întorc odată Orin şi Vinnie!
HAZEL *(îngrijorată):* Poate că i s-a făcut rău lui Orin şi nu poate veni. Sper însă că nu-i asta pricina. *(Apoi, ridicîndu-se.)* Dacă rămîn la noapte aici trebuie să dau fuga pînă acasă să-i spun mamei să nu fie îngrijorată.
CHRISTINE: Da, du-te. *(Apoi, temătoare.)* N-ai să stai mult, nu-i aşa? Mi-e teamă să rămîn singură.
HAZEL *(o sărută pe Christine. Compătimitoare):* Mă întorc cît mai repede. *(Pleacă pe aleea din stingă, fluturînd cu mina, In timp ce dispare. Christine stă Ungă bancă şi apoi începe iarăşi să umble încoace şi încolo.)*
CHRISTINE *(ochii îi sînt atraşi de ceva, ce se petrece pe alee. Şopteşte înfiorată):* S-a întîlnit cu cineva la poartă. O, de ce mi-e atît de teamă? *(Se întoarce cuprinsă de panică si aleargă spre casă, apoi se opreşte în capul scării, se sprijină de o coloană.)* Doamne, mi-e teamă de orice veste nouă!
304

(Peste o clipă apar pe alee Orin şi Lavinia. Lavinia păşeşte rigidă, cu- privirea ochilor necruţătoare, cu buzele strlnse, aspre. Orin dă dovadă de o nervozitate bolnăvicioasă. Are un ziar In mină.) r

ORIN *(vorbindu-i Vinniei, în timp ce intră pe scenă -cu asprime):* Să mă laşi pe mine să vorbesc. Vreau să fiu eu acela care... *(O vede pe mama sa — tresărind.)* Mamă! *(Apoi, cu răzbunătoare ironie.)* Cel puţin de data asta mă .întîmpini.

CHRISTINE *(bîiguie):* Orin! De ce aţi...

ORIN: Ne-am întîlnit adineauri cu Hăzel. Spunea că ţi-e frică singură. Ciudat... cînd amintirea tatii ţi-ar putea ţine de urît!

CHRISTINE: Aţi fost... aţi fost, tot timpul la familia Bradford?

ORIN: N-am fost la nici un Bradford.

CHRISTINE *(perplexă):* N-aţi fost la Blackridge?

ORIN: Am luat trenul într-acolo, dar ne-am răzgîndit si ne-am dus la Boston.

CHRISTINE *(îngrozită):* La... Boston...?

ORIN: Iar la Boston am aşteptat trenul de seară.

CHRISTINE: A!

ORIN: Ne-am gîndit că ai să profiţi de plecarea noastră la Blackrigde ca să pleci şi tu. Şi ai plecat. Iar noi te-am urmărit cînd te-ai dus în cabina amantului tău.

CHRISTINE *(cu penibilă sforţare de a se revolta):* Orin! Cum îndrăzneşti să vorbeşti astfel! *(Apoi. zdrobită.)* Orin! Nu mă privi astfel! Spune-mi!...

ORIN: Amantul tău! Nu minţi! M-ai minţit destul, mamă! Am fost pe punte şi am auzit totul! Ce-ai fi făcut dacă ai fi dat peste mine? Ţi-ai fi pus amantul să mă ucidă, mamă? Te-am auzit spunîndu-i să se păzească de mine! A fost în zadar!

CHRISTINE *(cu voce zdrobită):* Cum? Ce e?

ORIN: L-am ucis!

CHRISTINE *(cu un strigăt de groază):* Am bănuit eu E
(Apoi agâţtndu-se de Orin.) Nu, Orin. Mi-o spui numai ca să
mă faci să sufăr, nu-i aşa? Mi-ai spus că mă iubeşti — că mă
vei apăra — c-o vei apăra pe mama ta. Tu nu poţi ucide.

ORIN *(aspru, dînd-o la o parte)':* Tu ai putut să-] ucizi
pe tata, nu? *(îi vira ziarul în mină, arâtlndu-i anumite
rlnduri.)* Poftim! Citeşte, dacă nu mă crezi! L-am cumpărat
la Boston să văd pe cine bănuieşte poliţia. Numai cîteva
rînduri. Brant nu prezenta importanţă decît pentru tine..

(împietrită de groază, Christine priveşte ziarul. Apoi ii lasă să-i alunece dintre degete şi, se prăbuşeşte pe treapta de jos a scării şi începe să se tînguie, fringindu-şi mlinile. E profund chinuită. Orin îşi întoarce faţa de la ea şi începe să umble pe scări insusşi In jos. Laviniastă In partea stingă, rigidă, dreaptă, cu faţa ca o mască.)

ORIN *(aspru):* Lumea crede ceea ce am vrut noi: că Brant a fost asasinat de bandiţi în port. N-avem nici o legătură cu moartea lui! *(Se opreşte Ungă mama sa. Ea priveşte ţintă înainte, frîngîndu-şi mlinile şi plîngînd. Orin izbucneşte.)* Mamă ! Nu mai jeli aşa! *(Christine pare că nu-l aude. Orin începe din nou să umble în sus si în jos, pe scări. Cu o duşmănie sălbatică.)* Ce tot plîngi pentru bastardul .unei slujnice? Ştiu că el a pus la cale asasinarea tatii!. Tu nu erai în stare s-o faci! Te-a zăpăcit ca să se poată răzbuna! Te-a hipnotizat. Din clipa în care m-am întors-din război, mi-am dat seama că eşti o altă fiinţă. Ţii minte ! Altminteri, cum ţi s-ar fi năzărit să iubeşti pe acel josnic nenorocit? Altfel nici nu mi-aş putea explica vorbele de dragoste pe care i le spuneai. *(Se opreşte In faţa ei.)* Te-am auzit plănuind să pleci cu el pe insula de care ţi-am povestit,. ştii, insula noastră -- a ta şi a mea. *(începe din nou să meargă pe scări ca zăpăcit. Christine râmîne în poziţia de mai*

înainte. Geamătul i se pierde. Orin se opreşte în faţa ei şi îngenunchează pe scări Ungă ea. Disperat, se roagă de dînsa.) Mamă! Nu-l jeli aşa! Eşti încă sub puterea lui! Dar ai să-l uiţi! Am să te fac să uiţi! Am să te fac fericită!O lăsăm pe Vinnie aici şi plecăm într-o lungă călătorie pe mările -din Sud.

LAVINIA *(aspru):* Orin!
ORIN *(neluînd-o în seamă, o priveşte pe Christine, drept în faţă. Ea nu mai geme. Groaza din ochi îi dispare. Acum priveşte în gol. Expresia gurii se preface într-o grimasă de durere îndobitocită. Pare că nu aude glasul lui Orin. Acesta o .zguduie cu disperare.)* Mamă! Nu mă auzi? De ce nu-mi spui ceva? îl vei iubi totdeauna? Mă urăşti? *(Cade în genunchi în faţa ei.)* Mamă! Răspunde-mi! Spune-mi că mă ierţi!
LAVINIA *(dispreţuitoare):* Orin. După cîte s-au întîmplat mai poţi să devii iar copilul ei răsfăţat? *(Orin tresare, se ridică în picioare şi o priveşte ca şi cum ar fi uitat că Lavinia, există. Aceasta îi vorbeşte din nou cu un ton poruncitor, care-i aminteşte de tatăl ei.)* Las-o în pace! Intră în casă! *(Cum el şovăie — cu mai multă asprime.)* Nu m-auzi? Du-te imediat.
ORIN *(automat, schiţează aproape un salut vag):* Am înţeles, să trăiţi! *(Urcă mecanic scările. Se uită în sus înstrăinat.)* De ce sînt trase obloanele? Tata a murit! Să lăsăm să pătrundă razele lunii.
•
(Intră în casă. Lavinia se apropie de mama ei. Cu ochii împăienjeniţi, Christine priveşte în gol. Chipul i-a devenit o tragică mască a morţii. Nu reacţionează la prezenţa fiicei sale. Lavinia o priveşte acuzator.)
LAVINIA *(rosteşte în sfîrşit rigidă):* Şi-a primit pedeapsa •cuvenită. S-a făcut dreptate. Numai aşa se putea face dreptate.
(Christine tresare. Vorbele o trezesc din liniştita ei amorţeală pentru a se .chinui iar. Sare în picioare şi îşi ţintuieşte fiica .cu o privire inspăimîntătoare, în care o ură sălbatică

se luptă cu groaza şi frica. In ciuda recii stăplniri de sine', Lavinia se dă înapoi în faţa acestei priviri. Cu ochii tot la Lavinia, Christine se retrage de-a-ndărătelea pe trepte, pînă cînd, ajunsă sus, se opreşte între cele două coloane ale porticului, în faţa uşii. Lavinia schiţează deodată un gest ca spre a o reţine. Strigă slab ca şi cum vorbele i-ar scăpa împotriva voinţei ei.)
Mamă! Ce vrei să faci? Ai dreptul să trăieşti!
CHRISTINE *(o priveşte ca şi cum vorbele Laviniei ar fi o ultimă insultă. Sarcastică):* Să trăiesc!
(Izbucneşte într-un ris ascuţit, apoi se întrerupe brusc, întinde mîinile, între ea şi fiica sa şi le împinge înainte cu un gest de parcă ar voi s-o alunge pe Lavinia, pentru totdeauna, din faţa ei. Apoi, se întoarce şi aleargă în casă. Lavinia face din nou o mişcare ca pentru a o urma, dar îndată luptă să-şi reprime această pornire. Apoi se întoarce hotărîtă cu spatele spre casă, rămînînd ţeapănă, cu umerii drepţi, ca o sentinelă hotărîtă.)
LAVINIA *(necruţătoare* dreptate!
către ea însăşi): S-a făcut
(Dinspre stradă se aude slaba voce de bariton a lui Seth, cînttnd cu tristeţe preferata-i melodie Shenandoah. *Seth se apropie de poarta aleii, venind de la circiumă, unde se duce în fiecare seară.)*
O, Shenandoah, mi-e dor sa ascult Ropotul apelor tale! Dar departe de tine mi-e dat să fiu -Departe — peste Missou...
(Din partea stingă a parterului casei, unde se află camera de lucru a lui Ezra Mannon, se aude o puternică detunătură de revolver. Laviniei i se taie respiraţia într-un gifiit de groază. Se îndreaptă spre trepte, vrea să le urce, dar se opreşte iar şi murmură cadenţat.) S-a făcut dreptate. Dreptate pentru tine, tată! *(Dinspre salonul din dreapta se aude cum Orin strigă:* „Ge-i asta?" *Undeva se trînteşte*

o uşă. Apoi, se aude strigătul de groază al lui Orin, atunci cînd îşi zăreşte mama moartă în camera de lucru. O clipă mai tîrziu, vine alergînd în scenă. Vorbeşte frenetic.)
ORIN: Vinnie! *(O apucă de braţ şi bîiguie aiurit.)* Mama s-a împuşcat... cu pistolul tatii... cheamă doctorul... *(Apoi, chinuit si f ar ă speranţă.)* Nu... e prea tîrziu... a murit. *(Sălbatic.)* De ce... de ce s-a omorît, Vinnie? *(Chinuit, invinovăţindu-se.)* Eu am împins-o la asta! Am vrut s-o chinuiesc! Ea nu m-a putut ierta! De ce m-am lăudat că l-am ucis?... Pentru ce?...
LAVINIA *('speriată acoperă cu mina gura lui Orin):* Taci!
ORIN *(U dă la o parte mîna. Cu violentă):* De ce n-am lăsat-o să creadă că l-au ucis hoţii? Atunci nu m-ar fi urît. L-ar fi uitat! S-ar fi întors la mine! *(Conchide, acuzîndu-se cu hotărtre.)* Eu am ucis-o!
LAVINIA *(II scutură de umeri):* Pentru numele lui Dumenzeu, taci odată.
ORIN *(frenetic, căutlnd să se elibereze):* Dă-mi drumul! Trebuie să vorbesc cu ea! S-o fac să mă ierte! Trebuie să... *(Zdrobit, plinge isteric şi torturat. Lavinia H cuprinde cu braţulsi îlmîngîie. El suspină deznădăjduit.)* Dar... a murit... S-a dus. Cum am s-o fac acum să mă mai ierte?
LAVINIA *(mlngîindu-l):* Ssst! Ssst. Mă ai pe mine. Te iubesc. Am să te ajut eu să uiţi!
(Orin se întoarce să intre în casă. Tot mai suspină jalnic. Vocea lui Seth se aude foarte aproape dinspre aleea din dreap ta.)
Ea-i departe peste vijelioase ape, Departe de ea sint îmbarcat!
(Seth intră prin faţă, dreapta. Lavinia se întoarce cu faţa spre el.)

SETH *(apropiindu-se):* Spune, Vinnie, n-ai auzit o împuşcătură?
309
LAVINIA *(tăios):* Du-te şi cheamă pe doctorul Blake. Spune-i că mama s-a sinucis, înnebunită de durere din pricina morţii tatii. *(Apoi cum Seth o priveşte uluit, dar cu faţa inexpresivă, Lavinia rosteşte răspicat.)* Ţii minte ce să-i spui?
SETH *(încet):* Da, da, Vinnie... Am să-i spun tot ce vrei tu...
(Posomorit, Seth pleacă prin dreapta. Lavinia se întoarce şi păşeşte rigidă, cu chipul aspru şi parcă de mască, urmîn-du-l pe Orin în casă.)
Cortina
SFIRŞITUL PĂRŢII A DOUA A TRILOGIEI

Stafiile

Piesă in 4 acte
Partea a treia a Trilogiei
Din jale se întrupează Electra
K- *m*- ,-.•-.--
Personajele:
LAVINIA MANNON ORIN, fratele ei PETER NILES HAZEL, sora iui
SETH
AMOS AMES IRA MACKEL JOE SILVA ABNER SMALL
Decorurile:
ACTUL ACTUL
ACTUL ACTUL
ACTUL
I — (Tabloul 1): Exteriorul casei Mannon, într-o
seară din vara anului 1866. I — (Tabloul 2): Salonul casei (urmează imediat
după tabloul precedent.)
II—Camera de lucru. O lună mai tîrziu, seara. III—Salonul casei (urmează imediat după actul II.) IV— Acelaşi ca în actul I, tabloul l — exteriorul casei Mannon — trei zile mai tîrziu spre sfîrşitul după-amiezii.

ACTUL I

TABLOUL l

Exteriorul casei Mannon, pe care-l cunoaştem din părţile I-a şi a Il-a a trilogiei. Un an mai tîrziu, în seara unei zile senine de vară. E imediat după asfinţitul soarelui, dar razele purpurii, care nu s-au stins pe cer, scaldă porticul alb într-o lumină roşiatică. Coloanele îşi proiectează umbra pe zidul dindărătul lor. Toate obloanele sînt închise, iar uşa principală e astupată,
învederîndu-se astfel că nimeni nu locuieşte în casă. Un grup de cinci bărbaţi se află pe alee lîngă banca din stînga, în primul plan. Seth Beckwith e printre ei, ca şi Amos Ames, care a apărut în primul act din „întoarcerea acasă". Ceilalţi
sînt: Abner Small, Joe Silva şi Ira Mackel. Ames, Small, Silva şi Mackel alcătuiesc, ca şi orăşenii din primele acte ale pieselor „întoarcerea acasă" şi „Prigoniţii", un cor reprezentînd oraşul, ca un fundal omenesc al dramei Mannonilor.
Small este un om scund şi nervos, de şaizeci şi cinci de ani, funcţionar într-un magazin de fierărie. Are părul alb, o barbă rară ca de ţap, ochii mari şi iscoditori, faţa rumenă, glas ascuţit, hîrîitor. Silva este portughez, căpitanul unei corăbii de pescuit, un om gras şi îngîmfat, cu glas răguşit de bas. Părul său cenuşiu este aspru. Are mustaţa mare, căruntă. Este în vîrstă de şaizeci de ani. Mackel este fermier. Fiind şchiop se ajută cu un baston; are faţa lucioasă şi sbîrcită, încadrată de favoriţi albi. Cînd vorbeşte, parcă mormăie. E chel. Are
ochii căprui. Vorba îi este punctată de chicoteli.
Toţi cinci sînt beţi. Seth are un urcior în mînă. Grupul acestor
bătrîni, cu aerul unor copii care se ţin de ştrengării, produce
o impresie de grotesc.
313
SMALL: Doamne, Dumnezeule, nu cumva ţi s-a lipit urciorul de mînă, Seth?
MACKEL: Afurisit om! L-a apucat zgîrcenia la bătrînete. SILVA *(deodată, începe să cînte):*
Şi bere, si vin Si whisky irlandez Cu noaptea-n cap Le-aşteaptă marinarul.
AMBS *(ironic):* îţi cam place să bei, căp'tane, dar ce te faci dacă te prinde nevasta?
SILVA: E dusă la rudele -ei, la New Bedford. Ce-mi pasă ! *(începe iar să cînte.)*
Ura, Ura l Clnt de bucurie şi de bine. Rudele nevestei mele m-au dezrobit pe mine.
AMES *(bătîndu-l pe umeri):* Bătu-te-ar norocu, Joe, ai devenit poet! *(Rid cu toţii.)*

SMALL: Doamne, Dumnezeule, Seth, nu mai ai inimă de loc? Mă vezi că tînjesc după o duşcă de whisky şi ţie parcă ţi-a îngheţat mîna pe urcior, *(întinde mina să ia urciorul.)*
SETH: Nu! Jos mîna! Ştiu eu ce pofteşti. *(Face cu «chiul celorlalţi.)* Vrea să-şi dea curaj, să nu-i pese chiar dacă i s-ar aşeza o stafie pe genunchi. Deştept mai eşti, Abner! Vrei să-mi bei tot whisky-ul şi să cîştigi şi prinsoarea!
MACKEL: Bine zici, Seth. Nu-l lăsa sate păcălească.
JOE: Zău, dacă stafiile seamănă cu oamenii vii, aş lăsa •stafia nevestei lui Ezra să-mi stea pe genunchi. Mm! *(Ples-£ăie pofticios din buze.)*
AMES: Şi eu! Ce frumoasă era!
SMALL *(se uită neliniştit spre casă):* Lumea spune că stafia ei umblă pe aici, nu-i aşa?
SETH *(făclnd semn celorlalţi):* Da, stafia ei şi a celorlalţi Mannoni. Cimitirul e plin de Mannoni. Nopţile, toţi dau tîrcoale pe aici. Nu te teme, Abner, are cine să-ţi ţină de urît. *(Ceilalţi rid, dar cu o veselie cam silită. Lui Small parca i se face rău.)*
•314
SMALL: Cînd am pus rămăşag, ne-am înţeles să nu-mi bagi în cap nimic din toate astea. *(Silindu-se totuşi să-l înfrunte.)* Crezi că mă sperii? Nu există stafii.
SETH: Sînt sigur, ţi-e teamă să dovedeşti că nu există stafii! Să ne înţelegem lămurit, aici, faţă de' martori. Eu te las înăuntru şi pun rămăşag pe zece dolari şi cinci litri de băutură că nu rămîi acolo pînă deseară la ora zece, cînd răsare luna. Dacă stai mai puţin ai pierdut. Dar trebuie să rămîi pe întuneric, să n-aprinzi nici un chibrit! Primeşti?
SMALL *(încearcă să pară curajos);* Primesc. E ca şi cum ţi-aş fura cei zece dolari!...
SETH : Vedem noi pe urmă. *(Apoi, cu un rînjet.)* Ne-am înţeles să intri în casă treaz. Dar nu sînt om rău. Te las să tragi o duşcă bună. Cît despre mine, n-aş vrea să văd -ce-ai să vezi tu! Nici cu un butoi lîngă mine. *(li întinde urciorul.)* Na! Trage o duşcă! Ce, ai şi început să te îngălbeneşti?
SMALL: Ce ţi se năzăreşte? Fii serios! *(Ia însă urciorul si-i trage o duşcă zdravănă.)*
MACKEL: Ia, mai potoleşte-te. Doar n-oi bea pentru noi toţi!
(Small U dă urciorul, Mackel bea, apoi beau şi ceilalţi,
iar in cele din urmă urciorul ajunge iarăşi la Seth. Intre
timp, Small vorbeşte cu Seth.)
SMALL: N-ar fi mai bine să intru în casă cît mai e lumină? Aş vrea să-mi dau seama de loc, cît se mai vede.
SETH: N-ar fi rău. N-aş vrea să te împiedici de mobile şi să strici ceva — cînd or bîntui stafiile şi or umbla după tine l Vinnie şi Orin trebuie să se întoarcă în curînd din China şi-mi arată ea mie dacă se strică ceva. *(Urciorul ajunge la Seth. Trage o înghiţitură şi, apoi, îl aşază jos, pe alee.)* Hai! Am desfăcut şuruburile de la uşă. Poţi să intri numai-decît. *(Se duce spre portic, Small îl urmează, fluierînd cu o voită nepăsare.)*
SMALL *(către ceilalţi, care rămîn pe loc):* Cu bine, băieţi! Ii tragem un chef cu cei zece dolari.
MACKEL *(cu un zîmbet răutăcios):* Poate. I-ascultă, Abner, mă laşi să-ţi ţin şi eu una din panglici la înmor-mîntare?
315
AMES: Eu am să-ncere să-ţi mîngîi bătrîna -- dac-o vrea să fie mîngîiată -- ceea ce nu prea cred!
SILVA: Iar eu am să-ţi stropesc florile de pe mormînt în fiecare duminică, după slujbă. Aşa sînt eu. Nu-mi uit niciodată prietenii morţi!
SBTH *(de la portic):* Şi noi te vom ajuta, Joe! Dacă n-o muri, zău, îl înecăm noi în vin.
(Toţi izbucnesc in ris, Small e amărît. Gluma i se pare prea crudă. De pe cer a dispărut restul de luminozitate. Se întunecă.)
SMALL: Să vă ia dracul pe toţi! *(Seth dă la o parte uşa de scînduri si deschide uşa de la intrare.)*
SETH: Hai! Să-ţi arăt eu locul cel mai potrivit pentru ultima rugăciune. *(Seth şi Small intră tn casă. Afară, ceilalţi sînt îngînduraţi.)*
AMES *(exprimînd părerea tuturor):* N-aş vrea să fiu în pielea lui Abner! Nu trebuie să glumim cu astfel de lucruri.
MACKEL: Crezi în stafii, Ames?*'
AMES: Tot ce se poate. Cine poate şti dacă există sau nu?
MAGKEL: Eu unul cred. Ia, de pildă, casa lui Nims. Acest Nims şi-a ucis nevasta cu un topor —

îl cicălea toată ziua — pe urmă s-a spînzurat în pod. L-am cunoscut pe Ben Willet, care a cumpărat casa. N-a putut sta în ea — a trebuit să se mute. Acum e o ruină. Ben auzea zgomote. Cineva bătea în uşă şi în geamuri, şi vedea scaunele miş-cîndu-se. Şi nu era nici mincinos şi nici fricos.
SILVA: Există stafii, zău aşa! Vărul meu Manuel a văzut una. Era pe o corabie în Oceanul Indian. Un om fusese înjunghiat şi aruncat peste bord. în nopţile cu lună, îl re-vedeau cum sta lîngă catarg şi se văieta. Da, fraţilor, vărul meu Manuel, nici el nu minte — decît cînd e beat — si a văzut strigoiul cu ochii lui!
AMES *(uitlndu-se neliniştit împrejur, întinde mina să ia urciorul):* Ia, să mai bem puţin. *(Iaşi bea tocmai în clipa în care Seth, venind din casă, închide uşa în urma lui.)*
MAGKEL: Uite-l pe Seth. Văd că nu ţine să stea mult înăuntru. *(Seth coboară repede înspre ei, căutînd să nu pară grăbit.)*
SETH *(silindu-se să glumească):* Zău c-ar trebui să-l
316
vedeţi pe Abner! Se sperie pînă şi de îmbrăcămintea mobilelor, iar dinţii au şi început să-i clănţăne. O să dea buzna afară foarte curînd. Mă-ntreb dacă are zece dolari. MAGKEL *(şiret):* Parcă şi tu tremuri puţintel. SETH *(încruntat):* Nu-i adevărat! Ce mă pîndiţi ca nişte cucuvăi!
MACKEL: Vorbeam de stafii. Crezi, într-adevăr, că umblă stafii în casa asta, sau îţi baţi joc de Abner, Seth?
SETH *(brusc):* Nu fii prost! Mi-am bătut doar joc de el, bineînţeles!
MACKEL *(insistînd):* Totuşi, n-ar fi mirare ca locul să fie bîntuit de stafii. Doar aici s-a împuşcat doamna Mannon. Crezi c-a făcut-o din pricina morţii lui Ezra, cum a spus lumii fiică-sa?
SETH: Desigur!
MACKEL: Şi Ezra care a murit pe neaşteptate, chiar în noaptea în care s-a întors din război. Ciudat!
SETH *(supărat):* Ciudat e că bătrîni proşti ca tine, c-un picior în groapă, nu-şi văd de treburile lor puţinul cît mai au de trăit. Asta-i ciudat!
MACKEL *(supărat la rîndul său):* Vreau să spun că dacă n-ar fi fost vorba de familia Mannon, cu tot oraşuJ la picioarele ei, ar fi ieşit multe la iveală! Bătrîn prost — tu eşti şi mai bătrînel şi încă mai prost decît mine f Iar piciorul tău e şi mai adînc înfipt în groapă decît al meu!
SETH *(amenînţînd pe Mackel cu pumnul):* Nu destul de adînc ca să nu-ţi pot trage o mamă de bătaie în orice zi a săptămînii!
SILVA *(întrepunîndu-se între ei):* Hei, hei, cocoşi bătrîni! Lupta-i interzisă!
MACKEL *(domolindu-se, mormăie):* Sîntem într-o ţară liberă, nu? Am dreptul să cred ce vreau.
AMES *(deodată privind pe alee, stingă):* Ssst! Ia vezi, Seth. Vine cineva!
SETH *(uitîndu-se):* Da, cine dracu i-a mai adus şi pe ăştia ? E Peter şi Hazel. Ascundeţi urciorul repede. *(Unul din ei ascunde urciorul după tufa de liliac. O clipă mai tîrziu, intră Hazel şi Peter. Stau locului, surprinşi, la vederea lui Seth şi a prietenilor săi. Seth îi salută, dîndu-şi importanţă.)* Bună seara; tocmai le arătam prietenilor mei...
317
PETEB: Bună seara, Seth. Pe tine te căutam. Am primit •chiar acum o telegramă. Vinnie şi Or in au sosit la New York şi...
(Este întrerupt de un strigăt de groază, care vine dinspre casă. Pe cînd se întorc cu toţii să vadă ce este, uşile sint date de pereţi şi Small se repede afară, coborînd treptele fără a se opri. Faţa-i este albă ca varul, iar ochii holbaţi.)
SMALL *(ajungîndjos, Ungă prietenii săi. îngrozit):* Doamne ! Le-am auzit cum umblau după mine. Am fugit în camera cealaltă. Dar acolo am dat peste stafia lui Ezra, în haine de judecător, ieşind din perete şi, zău, am fugit. *(Scoate din buzunar un bilet de bancă şi-l dă lui Seth.)* la-ţi banii, dracu să te ia! N-aş sta acolo nici pentru un milion!
(Ultimele cuvinte au domolit încordarea. Bătrinii îşi dau drumul într-o veselie isterică, zgomotoasă de beţivani, care rid cu urlete şi se bat pe umeri.)
PETER *(aspru):* Ce-i cu voi? Ce-a căutat înăuntru?
SETH *(ţinîndu-si rîsul, încurcat):* Am făcut o glumă, Peter. *(Apoi întorclndu-se spre Small, batjocoritor.)* A fost portretul lui Ezra atirnat de perete, nu o stafie, prostule !
SMALL *(indignat):* Ştiu eu ce-i un portret, şi-l cunosc şi pe Ezra. Era el! Haideţi să plecăm, am stat

destul în locul ăsta blestemat!
SETH: Luaţi-o voi înainte. Vin şi eu numaidecît. *(Cu toţii spun „bună seara" lui Peter si Hazel si ies din scenă, prin stingă. Vocea agitată a lui Small se pierde, în timp <e. începe să născocească tot felul de blestemăţii In jurul întim-plării sale. Seth se întoarce spre Peter, scuzîndu-se.)* Abner Small se laudă totdeauna că e tare curajos - - de aceea arn pus rămăşag că nu va putea rămîne multă vreme înăuntru.
HAZEL *(indignat):* Seth! Ce-ar spune Vinnie dac-ar şti de ce te ţii tu?
SETH: N-am făcut nici un rău. Sînt sigur că Abner n-a stricat nimic. Vinnie nu s-ar supăra, dacă ar şti că am vrut să pun capăt zvonurilor care merg prin oraş cum că ar fi o casă bîntuită de stafii. Aţi auzit şi voi, nu-i aşa![1]
318
PETER: Am auzit unele născociri, dar nu le-am dat nici o crezare...
SETH: Totul a început de la proasta aia, pe care am adus-o o lună după plecarea lui Vinnie şi a lui Orin, să cureţe prin casă. Ea a spus la toată lumea că-s strigoi pe aici. Ştii cum prind vorbele. Mi s-a părut că lăudăroşenia lui Abner ar fi un prilej bun să le pun capăt, prefăcînd totul într-o glumă de care să rîdă toată lumea. **Cînd** o să spun mîine în oraş ce s-a întîmplat, n-o să mai creadă nimeni în stafii...
PETER *(aprobîndu-l):* Ai dreptate, Seth. Ai avut o idee' foarte bună. Numai cu gluma goneşti strigoii.
SETH: Da, dar... *(Şovăie, apoi se hotărăşte să vorbească.)* între noi fie vorba — nu-i chiar glumă — chestia cu stafiile!...
PETER *(neîncrezător):* Vrei să spui că şi tu crezi în povestea casei bîntuite de stafii?
SETH *(posomorit):* Poate da, poate nu. Tot ce ştiu e că n-aş rămîne în casă toată noaptea, de mi-ai dărui oraşul întreg.
HAZEL *(impresionată, căznindu-se să vorbească calm):* Seth, mi-e ruşine pentru tine!
PETER: Prima oară, te-aud spunînd că ţi-e frică de ceva.
SETH: Cîteodată trebuie să fii de-a binelea nebun să nu-ţi fie teamă! Să nu vă închipuiţi că aş crede în stafii care se arată în giulgiuri, sau în alte năzbîtii de astea. Nu. Dar duhuri necurate există. Le-am simţit înăuntru, cînd m-am dus ziua după treburi. Le-am simţit parcă măcinînd pereţii casei.
PETER: Prostii!
SETH *(liniştit):* Nu-s prostii, Peter. Necuratul a intrat în casa asta de la zidire — de cînd s-a clădit pe ură — si n-a mai ieşit de aici. Tot ce s-a petrecut în ea o dovedeşte, Vă daţi seama că nu v-o spun decît vouă. Şi v-o spun fiindcă voi doi sînteţi mai aproape ca oricine de Vinnie şi de Orin şi-ar trebui să-i convingeţi, acum că se înapoiază, să nu mai locuiască aici. *(Adaugă impresionat.)* Pentru binele lor f *(Apoi, pe alt ton.)* Şi-acum că mi-am deşertat sufletul spu-neţi-mi ce ştiţi despre ei. Cînd se întorc?
PETER: Mîine. Vinnie ne-a rugat să pregătim casa. N-avem decît să începem.
31 *9*

SBTH *(cu vădită silă):* Astă-seară?
PETER: Da, Seth! Nu mai avem timp. Putem cel puţin să aranjăm prin camere şi să scoatem învelitorile de pe mobile.
SETH: Bine. Mă duc să aduc felinarele. Luminările sînt înăuntru.
(Se-ntoarce brusc şi iese prin stingă, pe aleea dintre casă si tufele de liliac.)
HAZEL *(privind după el, neliniştită):* Nu înţeleg purtarea ciudată a lui Seth!
PETER: Nu-l lua în seamă! Ciudăţeniile bătrîneţii!
HAZEL *(dînd din cap, încet):* Nu. Casa asta are, 'în-tr-adevăr, ceva straniu. Am avut totdeauna acest sentiment, chiar înainte de moartea generalului şi de sinuciderea Chris-tinei. *(înfiorată.)* Parcă o văd şi acum, şezînd pe bancă în ultima seară. Ii era teamă să rămînă singură! Am crezut că o dată cu întoarcerea Vinniei şi a lui Orin o să-i treacă. *(Apoi cu tristeţe.)* Bietul Orin! N-am să uit niciodată cum arăta în ziua înmormîntării! Abia l-am recunoscut. Dar tu?.
PETER: Nici eu. Era sfîrşit.
HAZEL: Şi purtarea lui -- parc-ar fi fost în transă, nu cred că-şi dădea seama ce face sau unde se duce, sau ce-i cu el, cînd l-a luat Vinnie în călătorie.
PETER: Călătoria aceasta a fost, pentru amîndoi, cel mai bun mijloc de a uita.
HAZEL *(neconvinsă):* Da. Probabil — dar — *(Se opreşte si oftează. Apoi cu îngrijorare.)* Mă întreb ce-o fi făcînd Orin. Scrisorile Vinniei pomenesc puţin despre ei amîndoi. Vorbesc numai de călătorie. *(Seth se apropie fluierind tare. Aduce două felinare aprinse.)* Uite-l pe Seth. *(Hazel urcă treptele spre portic. Peter o urmează. Ea şovăie si rămîne să se uite la casă... Cu glas scăzut aproape îngrozit.)*

Avea dreptate Seth. Simţi cum te cuprinde un fior îndată ce păşeşti în ea.
PETER: Prostii! Te-a influenţat şi pe tine. *(Apoi, rîzînd încet.)* I-a ascultă cum fluieră să-şi dea curaj! *(Seth vine din stingă, îi dă lui Peter unul din -felinare.)*
SETH: Hai, Peter.
HAZEL: Bine. Haidem înăuntru. Mai bine vino întîi cu mine la bucătărie, Peter, să-mi ajuţi să aprind focul.
(Cu toţii intră In casă. Pauză, în care timp se poate auzi cum Peter deschide ferestrele dindărătul obloanelor de la parter. Apoi, tăcere. Pe urmă apare Lavinia dinspre aleea din stingă si rămîne să privească locuinţa. Spectatorul observă, de îndată, o schimbare extraordinară în înfăţişarea Laviniei. Trupul, mai înainte atît de subţire şi nedezvoltat, s-a împlinit. Mişcările şi-au pierdut rigiditatea. Seamănă acum izbitor, în toate privinţele, cu mama ei. Şi-a însuşit pînă şi culoarea preferată a acesteia, verdele. Trece pe lingă tufele de liliac şi rămîne acolo privind casa.)
LAVINIA *(se întoarce si vorbeşte pe tonul mîngîietor cu care dezmierzi un copil):* De ce te-ai oprit acolo, Orin? Nu-ţi fie teamă. Vino încoace !
(Orin intră prin stingă, încet şi şovăind, îşi ţine trupul drept, ţeapăn ca un soldat. Mişcările şi atitudinile lui sînt, acum, la fel ca acelea ale unei statui, cum erau şi la tatăl său. Pe lingă mustaţă, poartă şi o barbă tăiată scurt, ceea ce accentuează şi mai mult asemănarea cu tatăl său. In nemişcare, aparenţa de mască a Mannonilor este mai pronunţată ca aricind. E îngrozitor de slab, iar hainele negre, pe care le poartă, îi atîrnă pe trup. Chipul său rătăcit şi pămîntiu are o expresie lipsită de viaţă, goală.)
LAVINIA *(îl priveşte neliniştită, ascunzîndu-si teama sub maternul ei ton mîngîietor):* Trebuie să ai curaj. E o mare încercare. Trebuie s-o înfrunţi! *(Apoi îngrijorată, văzînd că Orin nu răspunde.)* Crezi c-ai să poţi — acum că. sîntem aici?
ORIN *(plictisit):* Am să pot — graţie ţie.
LAVINIA *(îl ia de mînă şi o bate uşor, încurajîndu-l):* E tot ce voiam! Să te aud vorbind astfel. *(întorcîndu-se spre casă.)* Uite, zăresc o lumină prin obloanele salonului. Trebuie să fie Peter şi Hazel. *(Apoi observînd că Orin tot nu priveşte spre casă.)* De ce nu priveşti casa?Ţi-e frică? *(Apoi, aspru, pe ton poruncitor.)* Orin! Vreau s-o priveşti! M-auzi?
ORIN *(năuc si supus):* Da, Vinnie. *(întoarce capul, priveşte casa şi oftează adine.)*
LAVINIA *(cu ochii aţintiţi asupra lui, ca şi cum ar vrea să-i treacă tăria ei):* Ei? Nu-i aşa că nu vezi nici o stafie? Spune!

ORIN *(ascultător):* Nu.
LAVINIA: Fiindcă nu există stafii. Mărturiseşte-mi că ştii că nu există stafii, Orin!
ORIN *(acelaşi joc):* Nu există stafii, Lavinia.
LAVINIA *(neliniştită, îl cercetează, apoi părînd mulţumită):* Hai înăuntru, îi vom găsi pe Hazel şi Peter. Le vom face o surpriză...
(li ia de braţ şi-l conduce pe trepte. El umblă ca un automat. Cind ajung la locul In care a văzut-o pentru ultima dată pe Christine, la sfirsitul actului al V-lea din „Prigoniţii[11], Orin se opreşte înfiorat.)
ORIN *(bîiguie, arătînd):* Aici... aici... am văzut-o pentru ultima dată în viaţă!
LAVINIA *(cu repeziciune, grăbindu-l, poruncitoare):* Toate astea s-au sfîrşit! Morţii au uitat de noi. Şi noi de ei. Hai!
(El o ascultă, ca de lemn. Lavinia ii împinge pe scări apoi amindoi intră in casă.)
Cortina

TABLOUL 2

Acelaşi decor ca în actul al II-lea d-in „Prigoniţii". Salonul casei Mannon. Peter a aprins două luminări pe cămin şi a pus un felinar pe masa din faţă. In lumina slabă, pîlpîitoare, încăperea pare plină de umbre. Salonul are acea înfăţişare lipsită de viaţă a încăperilor care au stat multă vreme închise. Mobilele, cu învelitorile pe ele, au un aspect fantomatic, în lumina tremurătoare a luminării, ochii Mannonilor din portrete privesc cu o aspră severitate.
Lavinia apare în pragul din fund. In camera luminată, se poate observa mai bine izbitoarea schimbare a înfăţişării ei. La prima vedere, poate fi confundată cu mama ei, aşa cum aceasta ne-a apărut în actul întîi din „întoarcerea acasă". Pare o femeie matură, sigură pe puterea ei de seducţie. Părul castaniu-arămiu, este pieptănat la fel cum şi-l pieptăna mama ei. Rochia verde pare o copie a aceleia pe care Christine a purtat-o în actul I din „întoarcerea acasă", înaintează încet. Mişcările trupului au acum graţia feminină a mişcărilor trupului Christinei. Ochii îi sînt atraşi de ochii Mannonilor din perete. Se apropie în silă, împotriva voinţei ei, pînă ajunge exact în dreptul portretelor, în faţa căminului. Deodată li se adresează cu o voce aspră, dușmănoasă.)
LAVINIA: De ce vă uitaţi aşa la mine? Mi-am făcut datoria faţă de voi. Totul s-a sfîrşit! Totul e uitat!
(îşi ia privirile de la ei, se întoarce şi observă că Orin n-a urmat-o în cameră, îndată e neliniştită şi

speriată. Aleargă spre uşă, strigînd): Orin!
21*
ORIN *(a cărui voce vine din holul întunecat):* Sînt aici!
LAVINIA: Ce faci acolo? Vino încoace! *(Orin se arată in prag. Pare năuc. în ochi are o expresie sălbatică, înspăi-mîntată. Aleargă spre ea, parcă pentru apărare. Ea exclamă speriată):* Orin! Ce-i asta?
ORIN (bizar): Am fost în birou. Eram sigur că mă aşteaptă mama acolo unde... *(Chinuit.)* Dar nu e acolo. Nu-i nicăieri. Numai ei sînt aici... *(Arată spre portrete.)* Sînt peste tot. Mama a plecat pentru totdeauna. Nu mă mai poate ierta!
LAVINIA *(aspru):* Orin! Taci odată!
ORIN *(nu-i dă nici o atenţie. Deodată încearcă o amarnică şi duşmănoasă sfidare):* N-are decît! Ce-am eu cu dînsa? Nu mai sînt fiul ei. Sînt fiul tatii. Sînt un Mannon! Ei trebuie să mă întîmpine aici, nu ea!
LAVINIA *(mînioasă, poruncind):* încetează! M-auzi?
ORIN *(adus la realitate de ionul vocii ei -- stînjenit şi trist):* Nu te supăra, Vinnie, nu vreau să te supăr.
LAVINIA *(îl mîngîie):* Nu sînt supărată, dragul meu. Stăpîneşte-te şi — capul sus! *(Ducîndu-l pînă la canapea.)* Hai! Vino aici'i Să şedem o clipă — şi să ne deprindem iar aici. Sîntem la noi acasă. *(Se aşază amîndoi. li pune braţul pe umeri. Mustrătoare.)* Nu ştii cît mă înspăimînţi cu purtarea ta ciudată! N-o faci dinadins — împotriva mea, nu-i aşa?
ORIN *(adine mişcat):* Iau martor pe Dumnezeu, Vinnie! Tot ce mi-a rămas pe lume eşti tu. *(li ia mina şi i-o sărută umil.)*
LAVINIA *(mîngîindu-l):* Aşa te vreau. *(Rcvenindu-si la realitate —voioasă.)* Peter şi Hazel trebuie să fie la bucătărie. Nu-ţi pare bine s-o revezi pe Hazel?
ORIN *(iarăşi plictisit):* în călătoria de înapoiere mi-ai vorbit tot timpul de ei. De ce? Nu văd ce-i mai leagă de noi acum!
LAVINIA: îi leagă foarte multe, şi pe noi la fel. Tot ce avem de făcut mai bun este să ne întoarcem la o viaţă simplă, normală. Prietenia şi dragostea lor ne vor ajuta, mai mult ca orice, să uităm tot ce-a fost.
ORIN *(cu bruscă asprime):* Sa uităm? Credeam că tu ai uitat de mult — dacă ţi-ai amintit vreodată — ceea ce bă-
324
nuiesc că nu ţi s-a întîmplat. *(Sumbrusi amărît.)* Dragoste! Ce drept mai avem — eu sau tu — la dragoste?
LAVINIA *(s/idâtoare):* Avem tot dreptul!
ORIN *(cu necaz):* Aşa credea şi mama privitor la... *(Apoi, cu o privire ciudată.)* Nici nu ştii cît de mult semeni acum cu mama, Vinnie. Nu numai că te-ai făcut tot atît de frumoasă...
LAVINIA *(cu o ciudat de timidă aviditate):* Mă crezi, într-adevăr, la fel de frumoasă ca ea, Orin?
ORIN *(ca şi cum n-ar fi fost întrerupt):* Mă gîndesc şi la prefacerea din sufletul tău. Te-am observat de cînd am plecat spre Est. încetul cu încetul, sufletul tău s-a transformat în sufletul mamei — ca şi cum i l-ai fi furat — ca şi cum moartea ei te-a dezrobit — ca să-i iei locul!
LAVINIA *(neliniştită):* Iar începi cu prostiile!
ORIN *(urîcios):* Nu mai crezi că există suflet? Să locuim aici o bucată de vreme şi vei crede! Sufletele Mannonilor te vor convinge. *(Se întoarce batjocoritor spre portrete.)* întreabă-i dacă n-am dreptate.
LAVINIA *(aspru):* Orin! Ce te-a apucat? N-ai mai avut o astfel de criză, de cînd am părăsit insulele. Mi-ai jurat că ai să fii cuminte — altfel n-aş fi acceptat niciodată să ne întoarcem acasă.
ORIN *(cu aer bizar şi răutăcios):* Trebuia să găsesc un mijloc de a te lua de acolo. Trebuia să te conving într-un fel. >Era datoria mea de frate. Dacă mai stăteai mult pe acolo... *(Rîde încet, într-un mod neplăcut.)*
LAVINIA *(vag stînjenită):* Nu ştiu ce vrei să spui. Doar pentru tine m-am dus acolo.
ORIN *(rîzînd iarăşi):* Da. Dar pe urmă...
LAVINIA *(aspru):* Orin, mi-ai făgăduit c-ai să isprăveşti cu prostiile! *(El o aprobă cu blîndeţe. Ea continuă — mustrătoare.)* Adu-ţi aminte prin cîte am trecut din cauza ta. Luni de zile n-ai ştiut ce-i cu tine. Trăiam tot timpul cu frica-n sin să nu spui ceva care să ne fie fatal. N-aş mai vrea să trăiesc clipele acelea, pentru nimic în lume. Adu-ţi aminte că tu ai vrut să ne întoarcem acasă. Mi-ai spus că

dacă te-ai întoarce acasă şi ai înfrunta strigoii, ai scăpa pentru totdeauna de povara trecutului.
ORIN *(plictisit):* Da, Vinnie, aşa e.
325
LAVINIA: Şi eu te-am crezut. Păreai atît de stăpîn pe tine! Acum ai devenit iarăş bizar dintr-o dată. Mă sperii. Totul depinde cum îţi vei reîncepe viaţa acum că sîntem acasă. *(Pe un ton aspru-poruncitor.)* Ascultă, Orin! Vreau să-ţi începi din nou viaţa, înfruntînd toate stafiile, chiar din acest moment. *(Orin se întoarce către Lavinia si din clipa asta ochii rămîn ţintă în ochii ei. Ea-l întreabă cu severitate.)* Cine l-a ucis pe tata?
ORIN *(poticnindu-se):* Brant l-a ucis... din răzbunare pentru...
LAVINIA *(si mai severă):* Cine l-a ucis pe tata? Răs-punde-mi!
ORIN *(înfiorat):* Mama era sub influenţa lui...
LAVINIA: Minţi. Ea l-a influenţat. Ştii foarte bine adevărul.
ORIN: Da.
LAVINIA: A fost o adulteră şi o ucigaşă, nu-i aşa?
ORIN: Da.
LAVINIA: Dacă am fi denunţat-o, ar fi fost condamnată la spînzurătoare, nu-i aşa?
ORIN: Da.
LAVINIA: Dar noi am apărat-o. Ar fi putut trăi mai departe dacă voia! Ea s-a sinucis — de bunăvoie. S-a pedepsit singură. A fost un act de dreptate! Tu n-ai avut nici un amestec. Ai înţeles acum, nu-i aşa? *(Cum Orin şovăie şi e cuprins de un tremur puternic, ea îl zgîlţîie cu violenţă.)* Spune!
ORIN *(aproape în şoaptă):* Da.
LAVINIA: Iar ideea ta că ai fi vinovat de moartea ei nu-i decît rodul unei închipuiri morbide, care a trecut. N-o să mai ai niciodată asemenea idei.
ORIN: Nu.
LAVINIA *(mulţumită, dar sleită de încercarea de-a fi insuflat lui Orin, propria-i voinţă):* Aşa. Vezi că poţi dacă vrei? *(îl sărută. El se lasă copleşit la pieptul ei, suspinînd încet. Ea îl mîngîie.)* Hai! Nu mai plînge! Ar trebui să fii mîndru ! Le-ai dovedit strigoilor că poţi rîde în faţa lor de-acum înainte. *(Apoi, brusc pentru a-i schimba gîndurile.)* Şi acum ajută-mi să scot învelitorile de pe mobile. Să facem puţină ordine în casă.
326

(Lavinia începe treaba. Orin o ajută o clipă. Apoi, se duce la una dintre ferestre, împinge oblonul şi priveşte încremenit afară. Peter apare în uşa din fund. La vederea Laviniei rămîne locului, tresare, crezînd, pentru o clipă, că are în faţa lui stafia Christinei, şi scoate un strigăt de groază. In acelaşi moment, Lavinia îl vede şi ea. li priveşte cu înflăcărare, li cheamă cu glas dulce.)
LAVINIA: Peter! *(Merge spre el surîzînd, aşa cum i-ar surîde mama ei.)* Nu mă mai recunoşti, Peter?
PETER *(bîlbîindu-se):* Vinnie! Credeam că-i... Nu-mi dădeam seama că eşti tu. Semeni atît de mult cu... *(Vrînd să repare, cu stîngăcie.)* Voiam să spun că te-ai schimbat atît de mult... şi nu ne aşteptam să sosiţi înainte de... *(Mecanic, îi ia mîna, în timp ce o priveşte stupefiat.)*
LAVINIA: Ştiu. Intîi plănuiseră să rămînem la New York, noaptea asta, apoi ne-am hotărît să venim de-a dreptul acasă. *(Surîzîndu-i, îl cîntăreşte din ochi cu conştiinţa că-i aparţine.)* Ia să te văd, Peter. Tu n-ai fost plecat şi nici nu te-ai schimbat, nu-i aşa? Nu, nu te-ai schimbat de loc, slavă Domnului. In drum spre casă, m-am gîndit tot timpul la tine şi mă-ntrebam dacă... mă temeam că te-ai schimbat.
PETER *(luîndu-si curaj izbucneşte):* Ştii foarte bine că nu m-aş putea schimba niciodată, faţă de tine! *(Apoi speriat de această îndrăzneală îşi întoarce privirile.)*
LAVINIA *(necăjindu-l):* Nici nu mi-ai spus că-ţi pare bine că mă vezi.
PETER *(din nou, cu privirea îndreptată asupra ei, fascinat şi cuprins de un val de dragoste si dor care-i învinge timiditatea. Izbucnind.):* Ştii cît de mult... *(Apoi se întoarce din nou ruşinat, refugiindu-se într-o vorbire precipitată.)* Zău, Vinnie, ar fi trebuit să ne vesteşti mai din timp. Abia am intrat în casă. Am fost cu Hazel lp bucătărie şi am făcut focul.
LAVINIA *(rîzînd cu blîndeţe):* Da. Eşti acelaşi Peter drag al nostru. Tot îţi mai este teamă de

mine. Acum nu trebuie să-ţi mai fie. Ştiu că am fost nesuferită şi rece, dar...
PETER: Cine a spus asta? Nu-i adevărat. *(Cu entuziasm.)* Eşti atît de frumoasă şi ai un asemenea aer de...
sănătate! Călătoria ţi-a făcut foarte bine. *(Sorbind-o din ochi.)* Nu mă pot obişnui să te văd îmbrăcată în culori deschise. Te îmbrăcai întotdeauna în negru.
LAVINIA *(cu un sur îs straniu):* Pe atunci eram moartă.
PETER: Ar trebui să te-mbraci totdeauna aşa.
LAVINIA *(foarte inclntată):* Crezi?
PETER: Da. îţi stă foarte bine. Am... *(Apoi stânjenit, schimbă vorba.)* Dar unde e Orin?
LAVINIA *(privind împrejur):* Era aici. *(li vede la fereastră.)* Orin, ce faci acolo? Uite-l pe Peter. *(Orin trage oblonul pe care-l deschisese, înaintează, cu privirea încremenită de parcă nici n-ar şti că mai e cineva de ţaţă. Lavinia îl observă neliniştită şi-i vorbeşte cu asprime.)* Nu-l vezi pe Peter? De ce nu-i vorbeşti? Nu fii sălbatic!
PETER *(binevoitor):* Lasă-l în pace. Bună seara, Orin! Ce bine-mi pare că te-ai întors, *(îşi dau mina. Peter îşi ascunde anevoie surprinderea de a-l vedea pe Orin în asemenea stare.)*
ORIN *(revenindu-si se sileşte să surîdă si face o sforţare să se poarte prieteneşte, ca odinioară cu Peter):* Bună seara, Peter. Cred că ştii — şi fără vorbă multă — cît îmi pare de bine că te revăd. Vinnie e tot moralista de altădată, ţi-aduci aminte, întotdeauna gata să mă-nveţe cum să mă port...
PETER: Ţin minte! Dar, i-a spune-mi, parcă s-a schimbat totuşi! Cît p-aci să n-o mai recunosc! S-a împlinit .atît de mult. Tocmai îi spuneam cît de bine îi stă-n rochii deschise. Nu e si părerea ta?
ORIN *(deodată, pe un ton răutăcios):* N-ai întrebat-o de ce-a furat culorile mamei? Nu ştiu încă de ce... şi cred că nici dînsa nu ştie. Dar faptul acesta ascunde — desigur — un motiv ciudat, şi am să-l descopăr!
LAVINIA *(îi face semn lui Peter să nu-l ia în serios pe Orin. Apoi se căzneşte să surîdă):* Nu lua în seamă tot ce spune, Peter.
ORIN *(viclean, insinuant, ironic):* A devenit romantică, închipuieşte-ţi! Influenţa Oceanului „de un adînc şi întunecat albastru"... şi a insulelor — nu, Vinnie?
PETER *(surprins):* V-aţi oprit prin insule?
ORIN: Da. Am profitat că ne aflam pe una dintre corăbiile familiei Mannon şi l-am rugat pe căpitan să ne

debarce acolo şi să vie să ne ia la întoarcere. Am stat o lună întreagă. *(Cu o aprigă duşmănie.)* Dar s-au dovedit a fi insulele Vinniei, nu ale mele. Pe mine m-au scîrbit... Femeile acelea goale m-au dezgustat. Probabil că sînt prea puritan, pentru ca dintr-un Mannon să devin păgîn. Dar s-o fi văzut pe Vinnie... printre toţi bărbaţii aceia...
LAVINIA *(revoltată, însă cu oarecare vinovăţie):* Cum poţi să...
ORIN *(batjocoritor):* Frumoşi şi romantici, nu-i aşa, Vinnie? Cu cîrpe colorate peste mijloc şi cu flori după urechi! La-nceput a fost cam şocată de dansurile lor, dar pe urmă s-a îndrăgostit de fiii insulelor! Dacă mai rămîneam încă o lună, aş fi găsit-o şi pe ea într-o noapte cu lună dansînd sub palmieri — goală ca şi celelalte.
LAVINIA: Orin! Eşti dezgustător!
ORIN *(arătînd spre portrete — ironic):* închipuieşte-ţi dacă poţi, reacţiunea acestor Mannoni cu frica lui Dumnezeu în faţa unu-i astfel de spectacol!
LAVINIA *(aruncînd o privire îngrijorată către Peter):* Cum poţi născoci poveşti aşa dezgustătoare?
ORIN *(cu un surîs tăinuit, răutăcios):* N-am fost chiar atît de orb pe cît mă prefăceam a fi. îţi aminteşti de Ava-hanni?
LAVINIA *(-furioasă):* Isprăveşte odată cu prostiile astea! *(Orin se supune. Ea se sileşte să surîdă şi ia un ton mîngîietor, matern.)* Eşti un băiat rău, ştii? Ce-o să creadă Peter? Sigur, ştie el că vrei să mă necăjeşti — dar nu trebuie să mergi prea departe. Nu-i frumos. *(Apoi, schimbînd brusc subiectul.)* De ce nu te duci să vorbeşti cu Hazel? Stai să te văd.^Vreau să arăţi cît mai bine, cînd va da ochii cu tine! *(îi potriveşte hainele, cămaşa, cravata, ca o mamă. Orin se înţepeneşte într-o*

atitudine soldăţească, ceea ce pe Lavinia o jigneşte.) Nu te ţine ca o prăjină! Ce chipeş ai fi dacă ţi-ai rade barba asta urîcioasă şi n-ai sta ca un soldat de plumb !
ORIN *(cu aer viclean):* N-aş mai semăna atît cu tata! Aş semăna mai mult cu un romantic căpitan de corabie, nu-i aşa? *(Cum ea tresare şi-l priveşte speriată, Orin surîde cu răutate şi batjocură.)* Nu te speria aşa, Vinnie!
LAVINIA *(speriată, aruncă o privire lui Peter. Apoi, rugătoare, dar şi amenințătoare către Orin):* Ssstt! Mi-ai
329
făgăduit că termini cu năzbîtiile! *(îl bate pe umăr.)* Aşa! Acum dă fuga la Hazel!
ORIN *(bănuitor, îşi plimbă privirea de la ea la Peter):* Abia aştepţi să scapi de mine.
(Se-ntoarce şi părăseşte camera, ţeapăn şi jignit. Lavinia se întoarce spre Peter. Purtarea lui Orin i-a cerut o concentrare care a obosit-o. Deodată, pare slăbită şi speriată.)
PETER *(foarte mirat):* Ce-i cu el?
LAVINIA *(cu glas încordat):* Acelaşi lucru ca şi înainte: urmările războiului — pe deasupra moartea tatii — apoi groaznica lovitură cu sinuciderea mamei...
PETER *(o cuprinde deodată cu braţul, consolînd-o):* Va trece! Nu fii amărîtă, Vinnie!
LAVINIA *(sprijinindu-si capul la pieptul lui Peter, recunoscătoare):* Mulţumesc, Peter! Eşti aşa de bun! *(Apoi, privindu-l drept în ochi.)* Mă mai iubeşti, Peter?
PETER: Mai întrebi? *(O strînge la piept cu oarecare teamă si îi şopteşte.)* Dar tu... acum crezi că m-ai putea iubi?
LAVINIA: Da!
PETER: într-adevăr?
LAVINIA: Da. Cred. M-am gîndit mult la tine. Totul îmi amintea de tine — corabia si marea — tot ce era curat — cinstit. Şi indigenii de pe insule — frumoşi — cu suflet nemeşteşugit. *(Apoi, precipitat.)* Nu trebuie să crezi ceea ce a spus Orin despre insule. A devenit un adevărat Mannon, evlavios şi puritan.
PETER *(uimit):* Vinnie...
LAVINIA: Ştiu, trebuie să-ţi pară tare curios că mă auzi vorbind astfel. Dar ţine seama, că sînt numai pe jumătate o Mannon. *(Priveşte sfidătoare portretele.)* Faţă de ei mi-am îndeplinit în întregime datoria! N-ar putea pretinde că nu mi-am făcut-o.
PETER *(amăgit si fericit):* Doamne! Cum te-ai schimbat, îmi pare atît de bine!
LAVINIA: Orin mă necăjeşte într-una spunînd că m-am uitat la sălbaticul acela de pe insulă, numai pentru că îmi zîmbea şi eu nu puteam să nu-i răspund.
PETER *(necăjind-o):* încep să fiu si eu gelos.
330
LAVINIA: N-ai de ce! îmi aducea aminte de tine. Mă făcea să mă gîndesc la căsătoria noastră şi la... tot...
PETER: Atunci retrag tot ce-am spus. Trebuie să-i fiu recunoscător. *(O atrage spre el.)*
LAVINIA *(visătoare):* Ce mult mi-au plăcut insulele acelea! Sălăşluia acolo ceva frumos şi misterios — un duh bun — duhul dragostei care emană din pămînt şi din apă. M-a făcut să uit de moarte. Acolo nu există lumea de apoi. Există doar lumea asta! Pămîntul cald îmbrăţişat de razele lunii — alizeele fremătînd printre palmieri — valurile care se izbesc de stâncile coralilor — focuri strălucind în noapte — bătaia tobelor zvîcnind o dată cu inima — localnicii dansînd goi, nevinovaţi — fără conştiinţa păcatului. *(Se opreşte brusc, speriată.)* Dar ce e cu mine? Parcă aş fi o moară stricată! îţi închipui, probabil, că sînt complet zăpăcită.
PETER *(rîzînd încet):* De loc! Mă bucur că te văd aşa. înainte, trebuia să ţi se scoată cuvintele cu cleştele.
LAVINIA *(cuprinsă, deodată, de o recunoscătoare iubire. Fără a se mai stăpîni, îl cuprinde cu amîndouă braţele):* Peter, strînge-mă tare în braţele tale! Vreau să ştiu ce e dragostea! Dragostea e cel mai frumos lucru pe lume. N-am ştiut pînă acum. Am fost o proastă, *(îl sărută pătimaş. Peter o sărută si el stîrnit şi în acelaşi timp cam uimit de îndrăzneala ei. Ea continuă cu un glas străbătut de dorinţă.)* Ne vom căsători în curînd — nu-i aşa? şi ne vom, stabili la ţară, departe de oameni şi de clevetiri. Vom ridica o insulă a noastră, vom avea copii pe care îi vom iubi şi îi vom

învăţa să iubească viaţa, încît să nu fie niciodată stăpîniţi de ură şi de moarte! *(Tresare soptindu-si.)* Am uitat de Orin!
PETER: Ce legătură are căsătoria noastră cu Orin?
LAVINIA: Nu-l pot lăsa singur pînă nu se face bine. Mă tem să nu...
PETER: N-are decît să stea cu noi.
LAVINIA *(cu o bruscă intensitate):* Nu! Vreau să nu mai am de-a face cu trecutul. *(Apoi, uitîndu-se repede la el, pe un ton de spovedanie.)* Vreau să-ţi spun ce e cu Orin... să mă poţi ajuta tu şi Hazel. Orin se simte vinovat de sinuciderea mamei. S-a certat cu ea în seara aceea. Era gelos şi absurd; i-a spus lucruri pe care le-a regretat apoi,
331
dar care i-au mustrat conştiinţa, ajungînd să se socotească vinovat de moartea ei.
PETER: Dar asta-i curată nebunie!
LAVINIA: Ştiu şi eu, Peter, dar nu-i nimic de făcut, cînd îl apucă vedeniile acestea. Să nu crezi că e mereu aşa cum l-ai văzut astă-seară. De obicei, este ca înainte — doar mai tăcut şi mai trist — atît de trist că mi se rupe inima — e ca un băieţel care a fost pedepsit pentru ceva ce n-a făcut. Spune-i te rog toate acestea Hazelei, să fie îngăduitoare, orice enormitate i-ar zice.
PETER: Am să-i spun. Şi, acum, nu mai fii supărată din pricina lui. Vom găsi noi un mijloc să-l vindecăm.
LAVINIA *(din nou, recunoscătoare şi sentimentală):* îţi mulţumesc, Peter.
(îl sărută. In acest timp Hazel şi Orin apar în pragul din fund. Hazel uimită, în prima clipă, surîde, arălîndu-se bucuroasă. Orin tresare de riarcă ar fi fost lovit de ceva. îi priveşte cu furie de om gelos şi-şi strînge pumnii de parc-ar vrea să-i lovească.)
HAZEL *(rîzînd, necâjindu-l):* Mi se pare că n-avem ce căuta aici, Orin. *(Peter şi Vinnie se despart zăpăciţi.)*
ORIN *(amenințător):* Aha, acum înţeleg eu. Bine...
LAVINIA *(speriată, dar cantină să fie severă):* Orin!
ORIN *(încearcă să se stăpînească. Zăpăcit, caută" să zîmbească, dar zîmbetul ti este de om bolnav):* Nu fi atît de gravă, domnişoară moralistă! Te-am speriat în glumă! *(întordndu-se spre Peter, îi întinde mina cu un zîmbet crispat.)* Cred că e cazul să te felicit, îmi pare bine.
(Peter îi ia mina cu stîngăcie. Hazel cine la Lavinia s-o felicite. Chipul lui Hazel e tulburat. Lavinia îl priveşte pe Orin cu ochi plini de teamă.)
Cortina

ACTUL II

DECORUL: acelaşi ca în actul al treilea din *Prigoniţii,* camera de lucru a lui Ezra Mannon. O lună mai tîrziu, seara. Obloanele ferestrelor sînt închise. Lumina luminărilor de pe cămin se proiectează pe portretul lui Ezra Mannon, în robă de magistrat. Orin sade pe scaunul tatălui său, în stingă biroului şi scrie la lumina unei lămpi. Lîngă braţul său drept se găseşte un mic teanc de manuscrise. Orin lucrează cu sîrguinţă. A îmbătrînit în cursul lunii ce a trecut. Arată aproape tot atît de bătrîn ca tatăl său în portret. Este îmbrăcat în negru şi asemănarea dintre ei este stranie. Cînd S3 opreşte din scris şi recitește pasajul pe care tocmai l-a terminat, un hidos zîmbet de satisfacţie îi apare pe buze. Apoi, pune jos hîrtia şi ridică privirea spre portret, sprijinindu-se de speteaza scaunului.
ORIN *(sardonic, adresîndu-se portretului):* Adevărul, întregul adevăr şi nimic alta decît adevărul! Asta-mi ceri, tată? Eşti sigur că vrei întregul adevăr? Ce vor spune vecinii, dacă se va cunoaşte vreodată adevărul întreg? *(Rtde încet — cu amărăciune.)* Delicată hotărîre din partea dumneavoastră... domnule judecător! *(Cineva bate la uşă. Orin strînge repede foile şi le pune în sertarul biroului.)* Cine-i acolo?
LAVINIA: Eu sînt!
ORIN *(încuie repede sertarul şi pune cheile în buzunar):* Ce vrei?
LAVINIA *(aspru):* Deschide uşa, te rog!
ORIN: Da, imediat.
333
(Face-n grabă ordine pe birou, ia la întîmplare o carte din raft, o aşază deschisă pe masă, ca şi cum ar fi citit. Apoi, deschide uşa şi se întoarce la birou, în timp ce Lavinia intră in cameră. Poartă o rochie de catifea verde, asemănătoare aceleia pe care a purtat-o Christine în actul al III-lea din „întoarcerea acasă", ceea ce îi pune în valoare părul şi ochii. E vădit că, sub o înfăţişare calmă, ascunde un sentiment de teamă şi de disperare.)
LAVINIA *(îl priceşte bănuitoare, dar se sileşte să păstreze un ton firesc):* De ce te-ai încuiat în birou? *(Vine pînă la birou.)* Ce faci?

ORIN: Citesc.
LAVINIA *(ia cartea în mină):* Cărţi de drept? Cărţile tatii?
ORIN *(ironic):* De ce nu? Mă gîndesc să studiez dreptul. Ţii minte că a fost si dorinţa lui.
LAVINIA: îţi închipui că am să te cred, Orin? Spune-mi adevărul — ce faci aici?
ORIN: Curioasă mai eşti!
LAVINIA *(sforţindu-se să surîdâ):* Doamne sfinte, am şi motive. Te porţi atît de ciudat în ultima vreme, încuindu-te aici, cu perdelele lăsate, cu lampa arzînd chiar şi în toiul zilei. Nu-ţi face bine să stai în camera asta închisă, pe o astfel de vreme. Ar trebui să stai afară, la aer.
ORIN *(aspru):* Urăsc lumina zilei, parcă ar fi numai ochi care mă învinovăţesc. Nu, noi am renunţat la lumina zilei sub care trăiesc oamenii normali — sau mai curînd ea renunţă la noi. Noaptea veşnică — întunericul morţii în viaţă — acesta-i climatul celor vinovaţi! Tu crezi că poţi scăpa, dar eu nu sînt atît de smintit să cred.
LAVINIA: Iar începi cu neghiobiile?
ORIN: Apoi găsesc lumina artificială mult mai potrivită pentru lucrarea mea — lumina omenească, nu cea dumnezeiască — acea biată strădanie a omului de a se desluşi pe sine, de a exista singur în întuneric! E însuşi simbolul vieţii omeneşti — o lampă arzînd într-o încăpere plină de umbre care aşteaptă!
LAVINIA *(aspru):* Lucrarea ta? Ce lucrare?
ORIN *(ironic):* Studiul legii crimei şi a pedepsei, precum ai văzut.
334
\
LAVINIA *(silindu-se iarăşi să surîdă, se duce de Ungă el):* Bine, dacă nu vrei să-mi spui. N-ai decît să faci mai departe pe misteriosul, dacă aşa-ţi place. *(Cu glas încordat.)* Aerul e atît de închis aici! E înăbuşitor! Nu-ţi face bine. *(Se duce la fereastră, împinge brusc obloanele şi priceşte afară.)* E întuneric beznă; nu-i pe cer o singură stea.
ORIN *(sumbru):* întuneric şi nici o stea care să ne în-drumeze încotro mergem noi, Vinnie? *(Apoi, rizînd, încet.)* Ştiu! Crezi că ştii încotro mergi — dar sînt atîtea alu-necuşuri, nu uita!
LAVINIA *(cu glas strident, de parcă şi-ar pierde stăpâ-nirea de sine):* Taci! Nu te poţi gîndi decît la... *(Apoi, tnfrînglndu-se vine la el cu blîndeţe.)* iartă-mă. Sînt foarte nervoasă astă-seară. Cred că din cauza căldurii. Şi tu mă îngrijorezi atît de mult cu veşnicele tale aluziMa trecut. E tot ce poate fi mai rău pentru sănătatea ta. *(II bate uşor pe braţ, mîngtietor.)* Sînt convinsă, dragul meu.
ORIN: îţi mulţumesc că-mi porţi grija. Dar, în privinţa sănătăţii mele, degeaba nutreşti orice speranţă. Din întîmplare mă simt foarte bine!
LAVINIA *(tnvlrtindu-se In jurul său, schimbă vorba):* Cum îmi poţi strecura asemenea grozăvii? *(Din nou, con-trolindu-se, surîde silit.)* Ştiu că vrei să mă necăjeşti... şi n-am să-ţi fac jocul. Sînt atît de mulţumită că te simţi mai bine. Ai mîncat cu poftă astă-seară. Lunga plimbare pe care am făcut-o cu Hazel ţi-a priit.
ORIN *(moale):* Da. *(Se lasă în scaunul lui din stingă mesei.)* De ce nu mă laşi niciodată singur cu ea? Ai fost de acord s-o cer în căsătorie — şi acum, clnd ne-am logodit, nu ne laşi niciodată singuri. *(Apoi, cu surls amar.)* Cunosc destul de bine motivul. Ţi-e teamă să nu-i spun ceva.
LAVINIA *(se aşază pe scaunul din faţa lui — obosită):* Mai poţi să-mi faci vreo imputare după purtarea care ai avut-o?
ORIN *(sumbru):* Nu. Şi mie mi-e teamă să rămîn prea mult singur cu ea — mi-e teamă de mine însumi; n-am dreptul să trăiesc în lumea ei. Şi totuşi sînt atras de puritatea ei. Dragostea- ce mi-o poartă mă face să mă socot mai puţin nevrednic, chiar în faţa propriilor mei ochi! *(Apoi, cu un ris aspru.)* Şi-n acelaşi timp de-un milion de ori mai vinovat — acesta-i blestemul! Mi-e teamă că nu

ţi-e dat să scapi de mine, cu ajutorul lui Hazel. Ea este încă una din insulele pierdute! Te previn că-i mai bine pentru tine s-o ţii pe Hazel la distanţă. Atunci cînd văd strălucind în ochii ei dragostea pentru un ucigaş, vina mă copleşeşte pîn' în gîtlej, ca o otravă, şi-mi vine s-o scuip... să mă spovedesc o dată!
LAVINIA *(cu voce scăzută):* Da, ăsta-i chinul meu — ca într-una din crizele tale, să nu spui ceva faţa de cineva — acum cînd totul a trecut şi s-a uitat — cînd nu mai există nici o bănuială.
ORIN *(aspru):* Speri să scapi de pedeapsă? Nu se poate. Mărturiseşte şi ispăşeşte, pînă la împlinirea legii! E singurul mijloc să ne curăţim sufletele de sîngele mamei noastre.
LAVINIA *(căutînd să-i îndepărteze aceste gînduri):* Ssst! Taci!
ORIN: lntreabă-l pe tatăl tău — judecătorul — dacă nu-i aşa! El ştie. Mi-o spune fără încetare.
LAVINIA: Oh, Doamne. Iar şi iar şi iar! N-ai să scapi niciodată de absurdele remuşcări ale conştiinţei? Nu vezi cum mă chinuieşti? Mă faci să mă simt vinovată, văzîn-du-te astfel. *(Cu*

instinctivă răbufnire a vechii ei gelozii.) Cum mai poţi iubi pe această femeie mîrşavă — cînd ştii foarte bine că voia să te părăsească şi să se mărite cu acel nemernic...
ORIN *(lnvinovăţind-o usturător):* Da. Tocmai aşa cum vrei tu să mă părăseşti şi să te măriţi cu Peter! Dar, ascultă-mă pe mine, n-ai să reuşeşti! Ai să încetezi îndată cu maşinaţiunile tale, cînd vei afla ce-am scris.
LAVINIA *(încordată):* Ce-ai scris?
ORIN *(furia i s-a schimbat într-o voluptoasă satisfacţie):* Ţi-e frică, nu-i aşa? Foarte bine, are şi de ce să-ţi fie!
LAVINIA: Spune-mi ce-ai scris?
ORIN: Nu te priveşte!
LAVINIA: Trebuie s'ă ştiu!
uRIN: Bine. Dat fiind că acum am isprăvit — ţi-aş putea spune. La cererea lui insistentă. *(Batjocoritor, arată cu mina portretul.)* Ga ultim vlăstar masculin al familiei Mannon — Slavă Domnului că nu mai sînt şi alţii — am scris istoria familiei noastre! *(Adaugă, aruncînd o privire portretului si rlzind răutăcios.)* Nu susţin că el aprobă, în totul, cele ce-am scris—nici pe departe!
LAVINIA *(cantină să r amină calmă. Cu încordare):* Ce fel de istorie ai scris?
ORIN: Istoria adevărată a tuturor crimelor din familia noastră, începînd cu cea a bunicului Abe — istoria tuturor •crimelor — inclusiv a noastră, pricepi?
LAVINIA *(speriată): Vrei* să spui că ai scris într-adevăr...?
ORIN: Da. Am încercat să descopăr în trecutul Manno-nilor taina destinului nefast al vieţii noastre! Am crezut că dacă voi fi în stare să văd limpede în trecut, voi putea să prevăd care va fi soarta noastră în viitor — Vinnie -dar n-am îndrăznit să prorocesc... încă nu... deşi sînt sigur... că... *(Rîde încet, sinistru.)*
LAVINIA: Orin!
ORIN: Cel mai mult am scris despre tine. Am găsit «ă eşti cea mai interesantă criminală dintre noi toţi.
LAVINIA *(izbucnind):* Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti astfel, după tot ce am...
ORIN *(ca si cum n-ar fi auzit-o — implacabil):* Atîtea taine ciudate din trecutul Mannonilor se îmbină în tine! De exemplu, ţi-aduci aminte de secundul Wilkins, din timpul călătoriei noastre spre Sân Francisco? Oh, ştiu, mă credeai copleşit de durere, dar orb nu eram! Am văzut •cît de mult îl doreai!
LAVINIA *(cu ciudă, dar cu o umbră de vinovăţie):* Nu i-am dat nici o atenţie. Pentru mine era un simplu ofiţer de marină şi nimic mai mult!
ORIN *(batjocoritor):* Adam Brant nu era şi el ofiţer de marină? Wilkins ţi-amintea de Brant.
LAVINIA: Nu.
ORIN: Acesta a fost motivul pentru care, deodată, ai renunţat la doliu, la Sân Francisco, şi ţi-ai cumpărat rochii noi, la fel ca rochiile mamei.
LAVINIA *(furioasă):* Isprăveşte o dată cu ea! Dacă m-aş lua după tine, as crede că eu nu exist prin mine însămi.
ORIN: L-ai dorit pe Wilkins, cum l-ai dorit şi pe Brant.
LAVINIA: Minţi!
ORIN: Tu eşti cea care minte. Ştii foarte bine cum îndărătul afirmaţiei tale că asasinarea mamei e doar un act de dreptate — se ascundea gelozia ta, plină de ură. M-a
336
22
337
prevenit ea şi acum înţeleg foarte bine! Pe Brant l-ai vrut pentru tine!
LAVINIA *(cu cruzime):* Minţi! îl uram! ORIN: Da, după ce ai ştiut că era amantul ei! *(Ride încet, cu o cruzime sinistră.)* Dar, să lăsăm trecutul şi să vorbim de prezent — ştiu că e un lucru pe care n-ai să-I admiţi, niciodată — să vorbim de aventurile tale din insulele mele pierdute. Sau mai bine spus, insulele lui Adam Brant. Şi el a fost acolo, dacă-ţi mai aminteşti. Poate că a şi trăit cu vreuna din localnicele acelea goale. Era în stare. Te-ai gîndit la asta, cînd eram acolo?
LAVINIA *(sufocîndu-se):* încetează! îţi... îţi spun... Nu mai pot îndura!

ORIN *(nu ţine seama — cu acelaşi ton batjocoritor):* Ce paradis au fost insulele acelea pentru tine! Toţi bărbaţii aceia chipeşi care se uitau la tine şi la părul tău frumos şi ciudat. Acolo ai devenit în sfîrşit frumoasă ca mama! Ştiai că toţi te doresc — nu-i aşa? Erai mîndră. Mai cu seamă Avahanni! îl vedeai cum îţi priveşte trupul prin veşminte, cum ţi-l dezbrăca! Şi tu îl doreai! LAVINIA: Nu!
ORIN: Nu minţi! *(învinovăţind-o, cu gelozie aprigă.)* Ce-ai făcut cu el în seara cînd mi-a fost rău şi te-ai dus să priveşti dansurile lor neruşinate? S-a întîmplat ceva între voi! Ţi-am văzut chipul, cînd v-aţi întors şi v-aţi oprit în faţa colibei noastre!
LAVINIA *(acum liniştită şi cu o simplă demnitate):* L-am sărutat şi i-am spus noapte bună — asta a fost tot -drept mulţumire. Era atît de bun şi naiv! Pentru prima dată în viaţa mea am simţit că dragostea-i ceva suav şi
firesc.
ORIN: Prin urmare, l-ai sărutat! Şi asta a fost tot?
LAVINIA *(cu o bruscă si răutăcioasă zgîndărire, care aminteşte de replica mamei sale din ultimul act al „întoarcerii* acasă" *cînd îl sfidase pe Ezra Mannon pînă ce l-a înfuriat înainte de-al otrăvi):* Ce dacă n-a fost tot? Ce te priveşte? Am dreptul să iubesc!
ORIN *(reacţionează ca tatăl său — devine livid — cu un strigăt înăbuşit de furie, se repede s-o sirîngă, de gît.)* Tu... Tîrfă! Te omor! *(Apoi, deodată furia i se potoleşte, devine*

slab şi jalnic.) Nu! Nu-i aşa că minţi? Pentru numele lui Dumnezeu, Vinnie, spune-mi că m-ai minţit?
LAVINIA *(ciudat impresionată, tremură şi se bîlbîie):* Da. Am minţit... cum ai putut crede că eu... Orin... nu ştiu ce m-a făcut să-ţi spun asta... împotriva voinţei mele... am simţit ceva în mine... un duh necurat!
ORIN *(ride sălbatic):* Stafiile! Niciodată n-ai semănat cu mama mai mult ca adineauri!
LAVINIA *(rugătoare, vrînd sâ-i schimbe gîndurile):* Nu-mi mai vorbi! Să uităm tot ce s-a întîmplat! iartă-mă. Uită, te rog!
ORIN: Bine, dacă stafiile ne vor lăsa să uităm. *(O priveşte ţintă o clipă, apoi mulţumit.)* Cred tot ce mi-ai spus despre Avahanni. N-am avut nici cea mai mică bănuială, altfel l-aş fi ucis... şi pe el — şi pe tine! Cred că eşti •convinsă! *(Apoi, cu vechea sa insistenţă.)* Sufletul tău totuşi este vinovat!
LAVINIA *(cuprinsă de furie):* Isprăveşte odată. Nu mă mai chinui, sau eu însumi voi... Ţi-am spus... Ţi-o spun din nou! Nu mai pot îndura. Si nu voi îndura!
ORIN *(cu un zîmbet ironic, calm):* Atunci de ce nu mă 'ucizi? Te ajut eu să pui totul la cale — cum ai făcut şi cu Brant, ca să nu cadă asupra ta nici un fel de bănuială! Dacă-ai şti cît de recunoscător ţi-aş fi! Mi-e scîrbă că mai trăiesc!
LAVINIA *(încremenită de groază, abia poate articula):* Oh!
ORIN *(cu o calmă si nebunească insistenţă):* Nu vezi că eu am luat locul tatii acum şi tu locul mamei? Iată ce ne-a hărăzit soarta, ceea ce nu am îndrăznit să prezic. Sînt acel Mannon, de care tu eşti ferecată în lanţuri! Aşa că e clar...
LAVINIA *(astupîndu-si urechile cu mîinile):* Pentru numele lui Dumnezeu, taci odată! *(Apoi groaza i se schimbă deodată, intr-o furie violentă. Repetă inconştient ameninţarea pe care mama ei a f ost silită să i-o adreseze în actul al doilea din „întoarcerea acasă".)* Ia seama, Orin! Tu vei fi de vină, dacă... *(Se opreşte brusc îngrozită de propriile ei cuvinte.)*
ORIN *(drăceste de răutăcios):* Dacă ce? Dacă voi muri pe neaşteptate, în urma unui atac de inimă?

LAVINIA: Lasă-mă, lasă-mă în pace! Isprăveşte odată! Cum poţi fi atît de îngrozitor? Parcă n-ai şti că sînt sora ta care te iubeşte, care şi-ar da viaţa să-ţi aducă liniştea!
ORIN *(pe un ton aspru, ameninţător):* Nu te cred! Ştiu eu că pui la cale ceva. Dar ia seama. Am să te urmăresc! Şi nu te voi lăsa să mă părăseşti de dragul lui Peter! Această spovedenie pe care am scris-o va fi încredinţată unor mîini sigure, să fie citită dacă te căsătoreşti cu Peter —sau daca mor eu...
LAVINIA *(apudndu-l frenetic de braţ, zguduindu-l cu violenţă):* încetează! Nu-mi băga astfel de gînduri în cap. Mă cliinuieşti ca în iad! Nu te mai pot asculta!
(Lavinia îşi pierde cumpătul, izbucnind în lacrimi. Pllnge cu hohote. Orin o priveşte zăpăcit. Apoi, pare să-şi revie. Licărirea sălbatică din privire li dispare. Ochii rămin insă sticloşi şi fără viaţă.)

ORIN *(straniu):* Nu plînge. Cei blestemaţi nu plîng* *(Se aşază greoi in scaunul tatălui său, cu ochii în jos. Deodată îi spune pe un ton brutal.)* Pleacă, te rog. Vreau să fiu singur — să-mi sfîrşesc lucrarea.
(Cu mina la ochi, încă ofttnd, Lavinia îşi dibuieşte drumul spre uşă şi pleacă, Inchizînd-o. Orin descuie sertarul, scoate manuscrisul si ia condeiul In mină.)
Cortina

ACTUL III

DECORUL: acelaşi ca în actul I, tabloul al2-lea, salonul casei Mannon. Lampa de pe masă este aprinsă, dar potrivită ca lumina să fie mica. Pe căminul din dreapta ard două luminări, aruncând o lumină tremurătoare asupra portretului lui Abe Mannon, ca şi asupra celorlalte portrete ale Mannonilor. Ochii lor trădează o viaţă plină de amărăciune aşa încremeniţi cum sînt, exprimînd cele spuse de Orin în actul al doilea, din „Prigoniţii" anume că au privit fără nici o înţelegere viaţa din jurul lor, nesocotind-o, „pentru că nu s-au învrednicit a o trăi". Imediat după sfîrşitul actului precedent. Lavinia abia a părăsit biroul tatălui ei şi intră dinspre hol. Vine lîngă masă şi măreşte lumina. Este într-o groaznică stare de nervi. Colţurile gurii îi tremură, îşi suceşte şi răsuceşte degetele mîinilor, strînse împreună, cu mişcări încete, amintind astfel gesturile mamei sale din ultimul act al piesei „Prigoniţii".

LAVINIA *(chinuită — umblă încoace şi încolo, spunln-du-şi tare gîndul):* Nu mai pot îndura! De ce stăruie să-mi bage în cap că trebuie să moară? Mai bine ar face-o singur... De ce n-are singur curaj ? *(Apoi înspăimîntată şi cuprinsă de remuşcâri, ridică privirea inconştient spre portretele Mannonilor din dreapta, ca şi cum Mannonii ar fi simbolul vizibil al Dumnezeului ei.)* Doamne, nu lăsa să-mi încolţească astfel de gînduri! Ştii că-l iubesc pe Orin. Povăţuieşte-mă cum să-l scap! Nu mă mai lăsa să mă gîndesc la moarte. N-aş mai putea îndura încă o moarte. Te implor!

(Auzind zgomot în hol, ia o carte şi se preface că citeşte. Seth apare în prag.)

SETH: Vinnie!

LAVINIA: Ce-i, Seth?

SETH: Iar au apucat-o dracii pe afurisita de Hannah. S-a dus în pivniţă şi spune c-a fost urmărită de stafii. Cheam-o-te rog s-o liniştească. Spune că pleacă de aici. *(Adaugă cu silă.)* Aşa ne trebuie dacă i-am dezrobit pe negri!

LAVINIA *(obosită):* Bine. Vin eu să-i vorbesc.
(Iese cu Seth. Pauză. Apoi se aude clopoţelul de la intrare, Seth deschide uşa de la intrare şi poate fi auzit spunînd bună seara lui Hazel şi lui Peter. Cină aceştia apar pe scenă, Seth îi urmează.)

SETH: Vinnie e la bucătărie, are puţină treabă. Vine îndată. Poftim şi şedeţi. PETER: Bine, Seth.
(Seth pleacă. Ei înaintează şi se aşază pe scaune. Peter are o înfăţişare prietenoasă, de bună dispoziţie ca întotdeauna. Hazel, deşi are un aer hotărit, pare nervoasă şi neliniştită.)

Trebuie să plec îndată. Sînt nevoit să fac act de prezenţă la şedinţa consiliului. N-am putut scăpa. Mă întorc peste jumătate de oră... poate şi mai curînd.

HAZEL *(puţin înfiorată):* Urăsc casa asta acum. Mi-e silă să vin aici. Dacă n-ar fi Orin... îi merge din ce în ce mai prost. Rău face Vinnie că-l ţine tot timpul închis în casă...

PETER: El nu vrea să iasă. Ştii bine că trebuie silit să meargă cu tine la plimbare,

HAZEL: îl însoţeşte întotdeauna. Nu-l lasă o clipă singur.

PETER *(zlmbind):* De asta eşti supărată pe Vinnie?

HAZEL *(aspru):* Nu fi prost, Peter! Părerea mea este — şi-am să i-o spun în faţă — că are o influenţă nefastă asupra îui Orin! Simt că se petrece ceva ciudat aici. Uneori, Orin mă înspăimîntă. Am observat-o pe Vinnie cum te priveşte. S-a schimbat atît de mult. A devenit atît de îndrăzneaţă.

PETER *(ridicindu-se brusc de pe scaun):* Nu ţi-e ruşine să vorbeşti aşa?

HAZEL: Uite că nu! Am dreptul să spun că nu-mi place •cum e îngrijit. Şi am să spun chiar acum. Şi-am să-i cer să-l lase să stea cîtva timp la noi. Mama n-are'nimic împotrivă.

PETER: Ideea-i bună pentru ei amîndoi. Si Vinnie are nevoie să scape puţin de el!

HAZEL: Vinnie e de altă părere.fEri am adus vorba şi mi-a aruncat o privire... *(Hotărltă.)* Am să-i cer să vie mîine la noi — indiferent de părerea ei.

PETER *(împăciuitor, o bate pe umăr):* Nu te mai necăji •degeaba. Te ajut eu s-o convingi să-l lase la noi. *(Apoi, rizind .cu înţelegere.)* Te ajut la orice pentru însănătoşirea lui Orin... dacă nu de altceva măcar din egoism. Cîtă vreme Vinnie este preocupată de Orin, nu ne putem căsători.

HAZEL *(se uită în ochii lui, încet):* Mai vrei, într-adevăr, .să te căsătoreşti cu Vinnie?

PETER: Ce-întrebare absurdă. Nu te înţeleg.

HAZEL *(vocea-i tremuraşi e gata să izbucnească în plîns):* .Nu ştiu ce să-ţi spun, Peter, nu ştiu!

PETER *(cu compătimire, dar si exasperat):* Ce dracu' te-a apucat?
HAZEL *(aude zgomot, se stăpîneste, îl previne):* Ssst!
(Orin apare în pragul uşii din fund. Le aruncă o privire, apoi se uită împrejur să vadă dacă nu cumva este acolo şi Lavinia. Amîndoi îi spun deodată „Bună seara, Orin".)
ORIN: Bună seara! *(Apoi murmură agitat, venind spre ei.)* Unde-i Vinnie?
HAZEL: Ne-a spus Seth că are puţină treabă.
PETER *(uitîndu-se la ceas):* Aoleu! Trebuie să mă duc la întrunire.
ORIN *(zelos):* Pleci?
PETER *(glumind):* Nu-i nevoie să-mi arăţi că eşti atît de mulţumit! Nu-i politicos!
ORIN: Vreau să rămîn singur cu Hazel!
PETER: Foarte bine! Nu-i nevoie să mă goneşti.
(Rîde, bătîndu-l pe umăr şi pleacă. Orin îl urmăreşte din ochi pînă ce aude închiztndu-se uşa de la intrare.)
ORIN *(întorcîndu-se spre Hazel — cu o nervozitate bizară):* Ascultă-mă Hazel! Vreau să te rog ceva! Stai puţin! Trebuie
343
să aduc... *(Fuge din cameră si poate fi auzit strâbătînd holul ca să intre în birou. Hazel îl urmăreşte îngrijorată. După o-clipă îl vede revenind cu un plic mare, sigilat, pe care i-l dâ> în timp ce vorbeşte pe nerăsuflate, mişcînd nervos din cap şi privind temător spre uşă.)* Ia plicul acesta! Repede! Să nu te vadă Vinnie. Vreau să-l păstrezi într-un loc sigur şi să nu ştie nimeni că-i la tine! Dacă l-aş ţine aici, mi l-ar fura. O' cunosc eu. îmi făgăduieşti?
HAZEL: Dar ce-i aic'i, Orin?
ORIN: Nu pot să-ţi spun. Nu trebuie să mă întrebi. Şi trebuie să-mi făgăduieşti că n-ai să-l deschizi decît numai dacă mi se întîmplă ceva.
HAZEL *(speriată de tonul său):* Ce vrei să spui? ORIN: Vreau să spun — dacă mor — sau — sau mai ales dacă Vinnie încearcă să se căsătorească cu Peter — atunci în ajunul cununiei — te rog, dă-i lui Peter să citească cele scrise aici.
HAZEL: Cum, nu vrei să se mărite cu Peter? ORIN: Nu! Nu trebuie să fie fericită. Trebuie să-şi ia pedeapsa. *(Luîndu-i brusc mina. Iritat.)* Ascultă-mă, HazeL Nu trebuie să mă mai iubeşti. Eu nu voi mai fi legat decît de vinovăţia mea, care creşte mereu şi nu poate aduce decît şi mai multă vinovăţie, prăvălindu-mă pînă în fundul iadului unde poate mi-oi găsi tihna ispăşirii! *(Rîde dur şi se-n-toarce de la ea.)*
HAZEL: Orin! Nu vorbi astfel! *(Apoi, stăpînindu-şi groaza, bună şi mîngîietoare.)* Ssst! Bietul băiat! Vino lîngă mine! *(Orin se apropie. Ea îl cuprinde cu un braţ.)* Ascultă, ştiu că eşti chinuit de ceva. Nu vreau să te iscodesc, dar simt că ai scăpa de o povară dacă mi te-ai spovedi. Tu nu crezi$_r$ Orin?
l
ORIN *(dornic):* Da! Da! Vreau să mă spovedesc ţie, care eşti atît de curată. Vreau să fiu iertat. *(Gata să vorbească se-ntrerupe brusc. Cu tristeţe.)* Nu pot. Nu mă-ntreba. O iubesc.
HAZEL: Vinnie i-a spus ea însăşi lui Peter ce-i cu tine şi l-a rugat să-mi spună şi mie. ORIN *(sălbatic):* Ce i-a spus?
HAZEL: Cum te-ai certat cu biata maică-ta, în seara aceea înainte de a se... şi cum te socoteşti vinovat de moartea ei.
344
ORIN *(dur):* înţeleg! Astfel ca în cazul în care ţi-aş fi spus... Ce şireată! Insă, de data asta, n-a fost destul de şi-reată! *(Răzbunător.)* Nu uita ce ţi-am încredinţat, Hazel, şi procedează exact cum te-am rugat. *(Apoi ruglnd-o disperat.)* Pentru numele lui Dumnezeu, Hazel, dacă mă iubeşti, ajută-mă să plec de aici. Dacă nu, se va întîmplă ceva groaznic!
HAZEL: Asta vreau şi eu. Vii mîine şi rămîi la noi cîtva timp.
ORIN *(amărît):* îţi închipui o clipă că mă va lăsa să plec?
HAZEL: Tu n-ai dreptul să faci ce vrei?
ORIN *(tainic):* Aş putea să mă furişez pînă la tine,cînd ea nu observă şi tu să mă ascunzi. Cînd va veni după mine, să-i spui că nu sînt acolo.
HAZEL *(indignată):* Nu fac aşa ceva, Orin! Eu nu mint! *(Apoi, miniată.)* Cum poate să-ţi fie atît de teamă de Vinnie?
ORIN *(aude zgomot dinspre hol. Precipitai):* Ssst! Vine! Nu cumva să vadă ce ţi-am' dat. Du-te imediat acasă şi ascunde bire plicul.
(Se îndepărtează de ea în vîrfut picioarelor, ca şi cum i-ar fi teamă să fie surprins prea aproape de ea. Se aşază pe canapeaua din dreapta, luind o atitudine forţat firească. Hazel are o atitudine rigidă. Lavinia apare în prag si tresare

văzîndu-ipe Hazel si Orin împreună. Simte îndată că s-a petrecut ceva neobişnuit şi, In timp ce păşeşte în cameră, cercetează cu privirea pe unul şi pe celălalt.)
LAVINIA *(către Hazel, silindu-se să ia un ton obişnuit):* Regret că a trebuit să lipsesc aşa mult.
HAZEL: Nu face nimic.
LAVINIA *(asezîndu-se pe scaunul din mijloc):* Unde e Peter?
HAZEL: A fost nevoit să se ducă la o întrunire. Se-ntoarce imediat.
LAVINIA *(neliniştită):* A plecat de mult? HAZEL: Nu aşa de mult.
LAVINIA *(întorcîndu-se spre Orin — cu asprime):* Credeam că eşti în birou.
345
ORIN *(simţindu-i neliniştea, ironic):* Mi-am terminat lucrarea.
LAVINIA: Ai terminat-o? *(Aruncă o privire cercetătoare Hazelei, silindu-se să pară că glumeşte.)* Doamne, ce misterioşi sînteţi. Ce-ai pus la cale?
HAZEL *(silindu-se să rida):* De ce, Vinnie? Ce te face să crezi?
LAVINIA: Mi-ascundeţi ceva.
(Hazel tresare şi, instinctiv, ascunde şi mai mult plicul, pe care-l ţine în mina de la spate. Lavinia observă. La fel şi Orin, care, neliniştit, vine în ajutorul lui Hazel.)
ORIN: Nu ascundem nimic. Hazel m-a invitat să stau cîtva timp la ei şi am primit.
HAZEL *(susţinîndu-l cu hotărîre):* Da. Orin vine, de mîine, la noi.
LAVINIA *(alarmată, duşmănoasă — cu răceală):* Foarte frumos din partea ta. Ştiu că ai cele mai bune intenţii. Dar nu se poate!
HAZEL *(tăios):* De ce?
LAVINIA: Cred că nu mai e nevoie să-ţi spun, Hazel.
Ştii şi tu...
HAZEL *(minioasă):* Nu ştiu nimic. Orin este un om în toată firea şi poate să facă ce-i place.
ORIN: Las-o, Hazel, să spună ce pofteşte. De acum încolo pot hotărî şi eu ceva. Se mai schimbă lucrurile. *(Lavinia U priveşte înspăimîntată de, satisfacţia pe care i-o trădează vocea.)*
HAZEL *(dorind să nu piardă ceea ce a cîştigat, si nici Orin să nu cedeze):* Cred că te bucuri şi tu. I-ar face nespus de bine.
LAVINIA *(întorclndu-se spre Hazel — cu asprime):* Nu te amesteca în chestiuni care nu te privesc, Hazel.
HAZEL *(sare în picioare, uitînd, în furia ei, să mai ascundă plicul pe care îl ţine acum în mină):* Ba, mă priveşte. II iubesc pe Orin mai mult ca tine. Şi, după cum văd că te porţi cu el, cred că nu-l iubeşti de loc!
ORIN *(observă plicul — acum în văzul tuturor — şi îi atrage atenţia):* Hazel! *(Ea înţelege îndată si-l ascunde din nou, cu mina la spate. Lavinia vede, dar nu prinde încă sensul acestor mişcări. Orin continuă s-o previe pe Hazel.)* Spuneai că trebuie să te duci acasă. Nu vreau să-ţi amintesc, dar...
346
HAZEL *(precipitat):* Da, trebuie, într-adevăr. *(Pregă-tindu-se de plecare, caută să ascundă plicul ştiind că Lavinia o cercetează bănuitoare. Pe un ton sfidător, adresîndu-se lui Orin.)* Pe mîine! Vom pregăti camera. *(Apoi Laviniei cu răceală.)* După cuvintele pe care mi le-ai spus, cred că ţi-ai dat seama că prietenia noastră s-a dus. *(Caută să se furişeze pînă la uşă.)*
LAVINIA *(întrepunîndu-se deodată între ea şi uşă, pe un ton acuzator):* Ce ascunzi la spate? *(Hazel roşeşte vinovată, dar nevrînd să mintă, nu răspunde. Lavinia se întoarce spre Orin).* I-ai dat ceea ce ai scris? *(Cum el şovăie, pe un ton violent şi poruncitor.)* Răspunde-mi!
ORÎN: Mă priveşte! Si dacă i-am dat?
LAVINIA: Trădătorule! Laşule. *(Către Hazel — aprigă.)* Dă-mi plicul, m-auzi?
HAZEL: Vinnie! Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti astfel? *(Caută să plece, dar Lavinia i se aşază în cale.)*
LAVINIA: Nu pleci de aici pînă ce... *(Apoi cedînd — rugătoare.)* Orin ! Gîndeşte-te ce faci! Spune-i să-mi dea plicul!
ORIN: Nu!

LAVINIA *(se duce la el, îl cuprinde cu braţul, îl imploră în timp ce el ocoleşte s-o privească în faţă):* Gîndeşte-te bine! Nu poţi face aşa ceva. Eşti un Mannon.
ORIN *(aspru):* Tocmai de asta.
LAVJNIA: Gîndeşte-te la mama! O iubeai!
ORIN: Mult i-a păsat de toate astea. Nu-mi mai vorbi de ea!
LAVINIA *(disperată):* Fă-o atunci pentru mine, ştii cit te iubesc! Spune-i lui Hazel să-mi dea plicul. Fac tot ce vrei tu!
ORIN *(o priveşte drept în ochi, aplecîndu-şi capul pînă cînd feţele lor se apropie mult de tot. Cit o intensitate morbidă):* Adevărat?
LAVINIA *(dîndu-se îndărăt, tulburată):* Da.
ORIN *(rîde, într-un nebunesc triumf. Se întrerupe brusc din rîs. Se duce la Hazel care a rămas deoparte, neînţelegînd despre ce este vorba, dar simţind că se petrece ceva groaznic. E foarte înspăimîntată. Orin îi vorbeşte laconic, cu ochii aţintiţi asupra Laviniei):* Dă-mi plicul, Hazel.
HAZEL *(i-l dă — cu glasul tremurînd):* Mă duc acasă. Să nu te mai aşteptăm mîine, nu-i aşa?
347
ORIN: Nu. Uită-mă. Orin acela pe care l-ai iubit a fost ucis în război. *(Cu unsurîs chinuit.)* Să-ţi aminteşti doar de eroul mort, nu şi de strigoiul pe care-l vezi! Adio! *(Apoi cu duritate.)* Pleacă, te rog. *(Hazel începe să plîngă In hohote si, zăpăcită, iese grabnic din cameră. Orin se întoarce spre La-vinia, care a rămas în genunchi Ungă scaun, îi dă plicul — dur.)* Poftim! înţelegi, însă, că trebuie să renunţi la Peter? Să nu-l mai vezi niciodată!
LAVINIA *(cu încordare):* Da.
ORIN: Să nu-ţi închipui că asta-i tot, că am să mă mulţumesc cu o făgăduială pe care ţi-am smuls-o cu sila şi pe care ai să încerci întotdeauna s-o calci. O, nu! Nu sînt atît de prost. Trebuie să mă asigur! *(Ea nu răspunde si nici nu-l priveşte. El o fixează încetul cu încetul, în timp ce pe chipul lui se iveşte o expresie de dorinţă.)* Ai spus că ai să faci tot ce vreau eu. Ai făgăduit foarte mult, Vinnie! Orice!
LAVINIA *(dîndu-se îndărăt):* Ce vrei să spui? Ce gînd groaznic nutreşti îndărătul vorbelor tale demente? Nu, nu vreau să mai ştiu nimic! Orin! De ce mă priveşti aşa?
ORIN: Mi se pare că riu înţelegi ceea ce însemni tu acum pentru mine — ceea ce tu singură ai voit să însemni — de cînd ne-am ucis mama! LAVINIA: Orin!
ORIN: Te iubesc acum cu toată puterea vinovăţiei mele — cu toată vinovăţia din care ne-am înfruptat. Poate că te iubesc prea mult, Vinnie!
LAVINIA: Nu-ţi dai seama ce spui! ORIN: Sînt momente cînd mi se pare că nu mai eşti sora mea, nici mama — ci o străină cu acelaşi păr frumos, *(li mîngîie părul. Ea îl respinge cu violenţă. Orin rîde sălbatic.)* Poate că eşti Măria Brantome! Şi mai susţii că nu există stafii în casa asta!
LAVINIA *(privindu-l încremenită de groază):* Pentru numele lui Dumnezeu. Nu! Eşti nebun! Nu te cred în stare să...
ORIN: Altfel cum aş fi sigur că n-ai să mă părăseşti? Aşa, n-ai mai îndrăzni să mă părăseşti niciodată! Ai fi la fel de vinovată ca şi mine! Ai fi la fel de blestemată ca şi mine! *(Apoi, văzînd că pe faţa ei se iveşte o îngrozitoare repulsie, devine deodată furios.)* Blestemate, nu-nţelegi, dacă n-am certitudinea că nu mă vei părăsi înnebunesc! Vrei
348
să-nnebunesc? As spune prea multe! Aş mărturisi! *(Apoi ca şi cum acest cuvînt ar ţi răscolit ceva într-însul, tonul i se schimba dintr-o dată într-unul profund rugător.)* Vinnie! Pentru numele lui Dumnezeu, hai să mergem să mărturisim totul, să ispăşim pedeapsa pentru moartea mamei — să ne găsim amîndoi tihna.
LAVINIA *(ispitită şi chinuită, şopteşte nostalgic):* Tihna f *(Apoi, încordîndu-şi voinţa, sare în picioare, sălbatică.)* Nu! Laşule! N-avem nimic de mărturisit! N-a fost decît un act de dreptate.
ORIN *(se întoarce si rînjind nebuneşte portretelor de pe pereţi):* O auziţi? Pe Lavinia Mannon o veţi doborî mai greu decît pe mine! Va trebui s-o pîndiţi şi s-o urmăriţi o viaţă întreagă!
LAVINIA *(nemaiputîndu-se stăpîni, se întoarce cu faţa spre el, clocotind de ură şi furie):* Te urăsc! Mai bine ai fi mort! Eşti prea scîrnav ca să mai trăieşti! Dacă n-ai fi mişel te-ai sinucide!
ORIN *(se dă înapoi, ca şi cum ar fi fost lovit de ceva. Expresia, chinuită de nebunie, i se schimbă într-una de în/creme-nită spaimă):* Vinnie!

LAVINIA: Da! Da! Doresc să nu mai fii! *(Plînge în hohote, zdrobită).*
ORIN *(soptindu-i jalnic si rugător):* Vinnie! *(O mai priveşte o clipă, prin acea spaimă încremenită, apoi revine la o expresie crunt de sălbatică. Cu o tăioasă ironie.)* încă un act de dreptate, nu? Vrei să mă faci să mă sinucid aşa cum am făcut eu cu mama! Ochi pentru ochi, nu-i aşa?.. Dar... *(Deodată se opreşte, priveşte în gol, ca şi cum ideea aceasta ar fi pus stăpînire pe chinuita lui închipuire şi vorbeşte ca hipnotizat).* Da! S-ar face dreptate — acum — tu eşti mama! Ea vorbeşte acum prin tine! *(Din ce în ce mai stăpînit de această idee.)* Da! Astfel îmi voi recăpăta liniştea... o voi regăsi pe mama... insula mea pierdută... şi moartea e o insulă, o insulă a păcii... mama mă va întîmpina acolo... *(Vorbind acum cu mama moartă, avîntat si agitat.)* „Mamă! Ştii ce voi face atunci? Voi îngenunchea şi îţi voi cere iertare... şi-ţi voi povesti... *(Gura lui are mişcări convulsive, de parcă s-ar sili să-şi verse otrava.)* Iţi voi mărturisi că-s fericit că ai găsit iubirea, mamă! îţi
349
voi ura multă fericire... ţie şi lui Adam! *(Rlde triumfător.)* M-auzi? Te simt acum aici în casă! Aud cum mă chemi! Mă aştepţi să mă iei cu tine". *(Se-ntoarce si aleargă spre uşă.)* LAVINIA *(şi-a ridicat între timp capul si l-a privit pe Orin îngrozită. Roasă de remuşcări, aleargă după el şi-l cuprinde cu braţele):* Nu! Orin, nu!
ORIN *(o dă deoparte — cu o bruscheţe fraternă):* La o parte din calea mea! M-aşteaptă mama! *(Ajunge la uşă. Se întoarce şi-i spune aspru.)* Ssst! Uite-l pe Peter! Taci acum! *(Se retrage de-a-ndărătelea în cameră, cînd Peter apare în pragul uşii.)*
PETER: îmi cer scuze că am intrat direct, dar uşa era deschisă. Unde este Hazel?
ORIN *(pe un ton prefăcut, ca să pară natural):* S-a dus acasă. *(Apoi, către Lavinia — cu o privire rapidă, plină de înţeles-)* Mă duc în birou să-mi curăţ pistolul. Afurisite lucrurile astea care ruginesc. Bine c-ai venit, Peter. li vei ţine de urît Vinniei. *(Se-ntoarce şi iese din cameră. Peter se uită cu nedumerire in urma lui.)*
LAVINIA *(cu un strigăt înăbuşit):* Orin! *(Nici un răspuns, afară de zgomotul pricinuit de uşa biroului, cînd o închide Orin. Porneşte după el, dar se opreşte şi se aruncă în braţele lui Peter ca pentru a se apăra împotriva ei însăşi şi începe a vorbi repede,pentru a-si alunga gîndurile.)* Strînge-mă tare, Peter, nimic n-are mai mare însemnătate ca dragostea, nu-i aşa? Dragostea înainte de toate! Nici un preţ nu-i prea mare pentru ea, nu-i aşa? Sau pentru linişte! Avem nevoie de linişte — sîntem prea slabi ca să uităm — nimeni n-are dreptul să ne ia liniştea! *(Face o mişcare pentru a-si acoperi cu mîinile urechile).*
PETER *(alarmat de agitaţia ei):* Ce i-a venit să-şi cureţe tocmai acum pistolul? In starea în care se află? Să mă duc
să i-l iau?
LAVINIA *(ţinîndu-l strîns, volubilă):* Peter, va fi minunat cînd ne vom căsători şi vom avea casa noastră cu grădină si pomi! Vom fi atît de fericiţi, îmi place tot ce creste şi se înalţă firesc către soare — tot ce-i drept şi puternic! Urăsc tot ce-i strîmb şi întortocheat, tot ce se macină pe sine — şi piere în umbra vieţii. *(Vocea ei creşte, gata să izbucnească isteric. Apoi, face instinctiv gestul de a-si acoperi*
350

urechile.) Nu mai pot aştepta-.. S-aştept într-una... şi iar s-aştept. *(Dinspre birou se aude o împuşcătură înăbuşită.)*
PETER *(se smulge de Ungă ea si aleargă spre uşă):* Doamne, Dumnezeule, ce s-a întîmplat? *(Se repede dincolo.)*
LAVINIA *(se înconvoaie moale, sprijinindu-se de masă. Cu un glas pierdut şi tremurător):* Orin! iartă-mă. *(Se s tâpîneşte cu un groaznic efort de voinţă. Gura-i devine ca de gheaţă. Mecanic ascunde plicul sigilat, încuindu-l în sertarul mesei.)* Trebuie să mă duc acolo... *(Intorcîndu-se întîlneste ochii acuzatori ai Mannonilor din portrete. Sfidătoare.)* De ce mă priviţi astfel? Nu era oare singurul mijloc de a păstra-totodată şi tainele voastre? Acum am sfîrşit pentru totdeauna cu voi, mă auziţi? Sînt fiica mamei mele — nu a voastră! Voi trăi în ciuda voastră! *(îşi îndreaptă umerii cu acea mişcare abruptă, ostăşească, bine copiată de la tatăl eisipe care o mai avusese, ca şi cum, tocmai prin actul de a fi înfruntat pe Mannoni înseamnă că poate să lise alături — si părăseşte camera, ţeapănă, şi parcă mărşăluind.)*
Cortina

ACTUL IV

DECORUL: acelaşi ca şi în Actul I, Tabloul l; exteriorul casei Mannon. Sfîrşitul unei după-amiezi -- trei zile mai tîrziu. Casa Mannon arată aşa cum arăta în actul I din „întoarcerea acasă". Dulcea lumină a asfinţitului revarsă o ceaţă luminoasă pe porticului alb ca de templu, intensificînd albeaţa coloanelor, verdele arbuştilor, negrul şi verdele brazilor. Coloanele înscriu linii negre de umbră pe zidul de piatră cenuşiu dindarătul lor. Toate obloanele sînt proptite ca ferestrele să rămînă deschise. Luminatoarele ferestrelor de la parter, ridicate în sus, reflectează pe sticlele lor lumina mocnindă a soarelui de asfinţit, părînd nişte ochi răzbunători.

SETH *(apare venind încet dinspre aleea din dreapta. Are In mină nişte foarfeci de tăiat iarbă, cu care-si tace de lucru, Indreptînd iarba de pe marginea aleii, în realitate, caută să-şi treacă timpul, mestecînd tutun şi cîntînd jalnic pentru sine, cu vocea lui bătrînească, epava unei bune voci de bariton, cîntecul* Shenandoah):

O, Shenandoah, mi-e dor să ascult Ropotul apelor tale! Dar departe de tine mi-e dat să fiu, O, Shenandoah, rîul meu drag! Departe de tine sînt îmbarcat Departe, hăt, pe Missouri.

O, Shenandoah, mi-i dragă o fată

O fată de pe malurile tale, rîul meu drag !

(Seth se opreşte din cîntat, stă si priveşte spre stingă, unde se află grădina de flori, apoi dă din cap, mormăind): Iar îmi ia toate florile! La fel ca mamă-sa. A umplut cu flori toate ' camerele. Am crezut c-o să se potolească după înmormîntare. N-o să-mi mai rămînă o floare în toată grădina! *(Se întoarce si începe să-şi facă iar de lucru, mormăind cu necaz.)* Toată lumea se miră — un ofiţer să se omoare curăţindu-şi pistolul! O s-o cam ocolească toţi, de acum înainte. Zice lumea că e destul să vezi un Mannon, ca să vezi moartea. *(Mîndru.)* Dar cu Vinnie nu le merge. Nu pot scoate nimic de la ea. Curat sînge de Mannon.

(Lavinia intră prin stingă. Cele trei zile care au trecut au schimbat-o cu totul. Trupul ei înveşmîntat în mare doliu, pare din nou slab şi neîmplinit. Asemănarea cu chipul de mască al Mannonilor e acum mai accentuată pe faţa ei Faţa ii este adine brăzdată, chinuită de nesomn şi încordare, încremenită într-o expresie de piatră, nepăsătoare. Are buze palide, unt contractate. Poarta In Tarate un mănunchi de flori. I le întinde lui Seth, vorbindu-i cu o voce bizară, seacă.)*

LAVINIA: Ia florile astea, Seth, şi dă-le Hannei să le pună în casă. Vreau să fie casa plină de flori. S-a anunţat Peter şi doresc să fie totul frumos şi plăcut.

(Se duce şi se aşază pe treapta cea mai de sus a scării — dreaptă si ţeapănă, cu braţele lipite de trup, cu picioarele alăturate. Priveşte soarele cum apune, fără să clipească, cu nişte ochi ficşi, reci şi sfidători.)

SETH *(rămîne cu florile în mînă, si o priveşte îngrijorat):* Te-am găsit aici pe scară azi-dimineaţă la cinci, cînd m-am sculat. ...şi-n toate dimineţile, de cînd Orin — Nu mai ai somn de loc? *(Lavinia priveşte drept înainte, ca şi cum n-ar fi auzit nimic. El continuă s-o mîngîie.)* Vrei să-ţi aduc o banchetă dinăuntru, să te odihneşti, Vinnie? Poate te fură puţin somnul şi-o să-ţi facă bine.

LAVINIA: Nu, îţi mulţumesc, Seth. îl aştept pe Peter. *(După o pauză, îl întreabă curioasă).* De ce nu-mi spui să mă duc în casă să mă odihnesc? *(Seth se face că nu a auzit între-*

'L.

barea, ocolind privirea Laviniei.) înţelegi tu! Eşti de atîta vreme la noi! Ştii că nu poate fi odihnă în casa asta, pe care bunicul a clădit-o să fie un templu al urii şi al morţii!

SETH *(izbucnind):* Nici să nu încerci să rămîi aici, Vinnie. Mărită-te cu Peter şi pleacă.

LAVINIA: Am să mă mărit. Am să plec cu el şi am să uit toate cîte s-au întîmplat aici.

SETH: Aşa mai zic şi eu, Vinnie!

LAVINIA: Am s-o închid şi am s-o las să fie distrusă de soare şi de ploi. Portretele Mannonilor vor putrezi pe pereţi, iar stafiile se vor risipi în moarte. Mannonii vor fi daţi uitării. Sînt ultima dintre ei — şi nu pentru multă Aʳreme. In curînd, voi fi domna Peter Niles. Atunci se va sfîrşi cu ei! Slavă Domnului!

(Se întinde pe spate, in lumina soarelui, şi-şi închide ochii. Seth o priceşte ingîndurat, dă din cap. Scuipă in lături. Apoi aude ceva şi se uită pe alee.)

SETH: Vine Hazel, Vinnie.

LAVINIA *(redevine ţeapănă. Cu o privire alarmată):* Hazel? Ce vrea? *(Sare în picioare, ca şi cum ar vrea să fugă in casă, apoi rămîne unde se află, sus pe trepte. Vocea i se înăspreşte).* Seth du-te te rog şi vezi-ţi de treburi.

SETH: Bine ! *(pleacă încet, prin dosul tufelor de liliac şi, în timp ce Hazel intră prin stingă în primul*

plan, Seth îi spune.) Bună seara, Hazel!
HAZEL: Bună seara, Seth. *(Se opreşte brusc şi se uită ţintă la Lavinia. Aceasta-îi răspunde cu o privire dură, sfida-oare. Hazel poartă mare doliu, faţa îi e palidă şi tristă. Ochii arată cit de mult a plîns. Are însă un aer de îndărătnică hotărîre atunci cînd păşeşte spre casă.)*
LAVINIA: Ce doreşti? Sînt foarte ocupată.
HAZEL *(calmă):* Nu te reţin mult, Vinnie. *(Deodată izbucneşte.)* Nu-i adevărat că Orin s-a omorît din imprudenţă! E o sinucidere. A făcut-o intenţionat!
LAA1NIA: Bagă de seamă ce spui! Pot dovedi cum s-a întîmplat. Peter era acolo...
HAZEL: Nu-mi pasă ce spun alţii!
LAVINIA: Nu mi-aş fi închipuit niciodată ca tocmai tu să-l acuzi pe Orin de...
354
HAZEL: Nu-l acuz pe el! Cum îndrăzneşti să spui una ca asta? Pe tine te acuz! Tu l-ai împins să se omoare! Ştiu că nu pot dovedi — după cum nu pot dovedi o seamă de lucruri la care s-a referit Orin. Dar ştiu că s-au petrecut lucruri îngrozitoare şi că tu eşti vinovată, într-un fel!
LAVINIA *(stăpânindu-şi o tresărire de frică, adoptă un prefăcut ton de mustrare):* Ce-ar spune Orin, dacă ar şti că vii în ziua înmormîntării să mă învinovăţeşti de nenorocirile ce s-au abătut asupra familiei noastre?
HAZEL *(simţindu-se oarecum vinovată, dar în acelaşi timp sfidătoare şi sigură că are dreptate):* Bine, Vinnie. Nu mai spun nimic. Dar ştiu că este o pricină — şi o ştii şi tu — care l-a făcut pe Orin să-şi piardă minţile! *(O părăsesc puterile, plînge cu hohote.)* Bietul Orin!
LAVINIA *(privind ţintă înainte. Buzele-i tremură. Cu un glas strident, printre dinţi):* Nu mai plînge...
HAZEL *(stăpînindu-se — după o pauză):* iartă-mă. N-am venit să .vorbesc despre Orin.
LAVINIA *(neliniştită):* Atunci despre cine?
HAZEL: Despre 'Peter.
LAVINIA *(parcă s-ar fi aşteptat. Aspră):* N-ai nici un drept să te amesteci între Peter şi mine.
HAZEL: Ba da! N-ai să te căsătoreşti cu Peter ca să-i distrugi viaţa. *(Rugîndu-se.)* Nu se poate! Nu înţelegi că n-ar putea fi niciodată fericit cu tine, că-l vei face să împărtăşească tainele acestea groaznice — oricare ar fi ele?
LAVINIA: Nu există nici un fel de taină.
HAZEL: Ştiu că Peter nu este în stare să creadă rău despre nimeni. Dar trăind cu tine ca soţ, n-ai să te poţi ascunde de el. Va ajunge să simtă ceea ce simt eu. Nu veţi putea fi fericiţi niciodată, pentru că tainele astea vor sta între voi. *(Din nou rugătoare.)* Vinnie, te rog, ai milă de Peter! Gîn-deşte-te la fericirea lui... dacă îl iubeşti cu adevărat!
LAVINIA *(cu glas răguşit):* îl iubesc.
HAZEL: S-au şi abătut nenorocirile pe capul lui, din cauza ta!
LAVINIA: Minţi!
HAZEL: Aseară s-a certat cu mama, cînd ea a încercat să-i vorbească — prima dată că a făcut aşa ceva. Nu mai este el. Tu l-ai schimbat. A plecat de acasă şi s-a dus la hotel. Ne-a spus că nu va mai vorbi niciodată cu mama şi cu
23*
355
mine. Pînă acum a fost un fiu şi un frate minunat. Am fost atît de fericiţi toţi trei! I-a frînt inima mamei. A plîns toată ziua. *(Cu disperare.)* Vinnie, nu ne poţi face un rău atît de mare. Dacă-l faci, vei fi pedepsită! Peter va ajunge să te urască.
LAVINIA: Nu.
HAZEL: Vrei să-l duci pe Peter unde l-ai dus pe Orin? E tot ce se poate, dacă descoperă vreodată adevărul!
LAVINIA *(violentă):* Care adevăr? Ce să afle?
HAZEL *(răspicat):* Nu ştiu — dar tu ştii. Cercetează-ţi inima şi întreabă-ţi conştiinţa, în faţa lui Dumnezeu, dacă se cade să te căsătoreşti cu Peter!
LAVINIA *(disperată, nestiind ce să mai spună):* Da, în faţa lui Dumnezeu! In faţa oricui! *(Apoi, privind-o ţintă — apucată de furie.)* Lasă-mă în pace. Pleacă de aici! Dacă nu iau pistolul lui Orin şi te omor. *(Furia îi trece lăsînd-o slăbită si zdruncinata. Se duce la scaun şi se prăvăleşte în el.)*
HAZEL *(dîndu-se îndărăt):* Ce rea eşti. Cred că ai fi în stare... Cum de ai ajuns astfel, Vinnie?
LAVINIA: Pleacă!

HAZEL: Vinnie! *(Lavinia închide ochii, Hazel stă şi o priveşte. Pauză. Apoi cu o voce tremurătoare.)* Bine. Plec. Tot ce pot face e să am încredere în tine. Ştiu că în inima ta de Mannoii nu a putut pieri orice sentiment de onoare şi dreptate. *(Lavinia rîde cu amărăciune, fără să-şi deschidă ochii.)* Cel puţin atît îi datorezi lui Peter, să-i dai să citească cele scrise în plicul lăsat de Orin. Orin mi-a cerut să-i dau lui Peter plicul înainte de căsătoria cu tine. I-am spus lui Peter, Vinnie.
LAVINIA *(cu ochii tot închişi, vorbeşte straniu, ca pentru sine):* Morţii! De ce nu mor morţii?
HAZEL *(o priveşte înspăimîntată, nestiind ce să facă. Nehotărîtă, priveşte împrejur si văzînd că vine cineva prin stingă, spune repede):* Uite-l că vine. O iau prin fund. Nu vreau să mă găsească aici. *(Vrea să plece, dar se opreşte Ungă tufele de liliac — compătimitoare.)* Ştiu că suferi, Vinnie — şi ştiu că-ţi va arăta conştiinţa ce ai de făcut, iar Dumnezeu te va ierta. *(Pleacă repede pe după tufele de liliac, înconjurînd casa spre fund.)*
LAVINIA *(priveşte în urma Hazelei şi-i strigă sfidătoare):* Nu-i cer iertare lui Dumnezeu. Nu cer iertare nimănui. Mă

iert eu însumi. *(Se reazemă de speteaza scaunului si închide din nou ochii. Cu amărăciune.)* Sper că există pe undeva un iad şi pentru cei buni.
(Peter intră prin stingă, primul plan. Are un aer zăpăcit şi chinuit. Umblă încet, cu ochii In pămînt, apoi, văzlnd-o pe Lavinia, se sileşte să-şi revină şi să pară vesel.)
PETER: Buna seara, Vinnie ! *(Se aşază Ungă ea, la marginea por ticului. Ea continuă să-şi ţină ochii închişi parcă i-ar fi teamă să-i deschidă. El se uită la ea îngrijorat.)* Pari foarte obosită. N-ai dormit? *(îi bate mina afectuos, dar cu stîngăcie. Buzele i se mişcă parcă pentru a vorbi, dar colţurile lor se lasă în jos. Lavinia suspină. Peter continuâsăo mîngîie.)* Ai trecut prin atîtea încercări — dar lasă — ne căsătorim în curînd.
LAVINIA *(fără să deschidă ochii. Nostalgic):* Mă vei iubi şi mă vei face să uit?
PETER: Mai întrebi? Primul lucru pe care-l voi face va fi să te scot din casa asta blestemată. Poate că-s prost, dar arn început să cred şi eu în superstiţii!
LAVINIA *(fără să deschidă ochii, straniu):* Da, dragostea nu poate trăi aici. Vom pleca, vom părăsi casa, o vom lăsa să piară — şi-i vom uita pe cei morţi.
PETER *(cu oarecare duşmănie în glas):* Să plecăm cît mai departe. Urăsc oraşul acesta blestemat şi pe toţi oamenii dintr-însul.
LAVINIA *(deschide ochii şi-l fixează):* Peter, nu te-am auzit niciodată vorbind cu atîta înverşunare.
PETER *(ocolindu-i privirea):* Sînt lucruri care te scot din fire.
LAVINIA: Te-ai certat cu mama ta si cu Hazel — din pricina mea — nu-i aşa?
PETER: De unde ştii?
LAVINIA: Hazel a fost adineauri.
PETER: Ţi-a spus de ce? Afurisita. Ce vrea?
LAVINIA: Nu vrea să mă mărit cu tine.
PETER *(mînios):* Vipera! Cu ce drept se amestecă? *(Apoi, cam neliniştit, silindu-se să surîdă.)* Sper că nu-i dai nici o atenţie.
LAVINIA *(răspunzînd mai degrabă unei voci interioare decît lui Peter. Se înţepeneşte în scaun sfidătoare):* Nu!

PETER: Parc-au înnebunit şi ea, şi mama! Dar o să le treacă.
LAVINIA *(cu o privire cercetătoare, neliniştită):* Şi dacă nu le trece?
PETER: Le trece după ce ne căsătorim. Dacă nu — am

terminat cu ele!
LAVINIA *(pauza, îi ia, apoi, faţa în mlini şi i-o întoarce spre ea):* Peter! Lasă-mă să te privesc! Suferi! Ochii tăi au o privire rănită. Erau atît de încrezători înainte ! Acum sînt bănuitori şi temători de viaţă! Te-am şi schimbat, Peter! Ai şi început să mă bănuieşti. Te-ntrebi ce-a scris Orin.
PETER *(protestînd cu violenţă):* Nu! Nu sînt curios! Ştiu că Orin nu era în toate minţile. De ce aş da vreo atenţie? LAVINIA: Juri că n-ai să mă bănuieşti niciodată? PETER: Drept cine mă iei? LAVINIA: Şi că niciodată nu vei îngădui nimănui să ne despartă? Nimic nu ne poate împiedica să fim fericiţi, nu-i aşa? Nu vei lăsa pe nimeni, nu? PETER: Sigur că nu!
LAVINIA *(din ce în ce mai disperată):* Vreau să ne căsătorim imediat, Peter! Mi-e frică! Vrei să te însori cu mine chiar astă-seară? Găsim îndată un preot, îmi pot schimba rochia într-o clipă. Aleg culoarea care-ţi place ţie. Căsăto-reşte-te cu mine astă-seară. Mi-e teamă să mai aştept! .
PETER *(îngrijorat, puţin surprins):* Vorbeşti serios? E cu neputinţă. Nu ne putem căsători în ziua înmormântării lui Orin, trebuie să-i respectăm memoria. *(Apoi bănuitor, involuntar.)* Nu înţeleg de ce ţi-e frică să mai aştepţi. Nu se poate întîmpla nimic. E ceva în hîrtiile lui Orin care ne-ar putea împiedica?...
LAVINIA *(cu un rîs sălbatic, biciuit):* Morţii mă vor împiedica. Nu vom scăpa niciodată de ei, Peter! Iţi dai fericirea pe mîna mea! Dar asta înseamnă că le-o dai lor, Man-nonilor cei morţi — şi lor nu trebuie să le dai dragoste! li cunosc prea bine! Apoi, n-aş putea îndura să văd cum ochii tăi devin din ce în ce mai trişti şi se feresc de mine zdruncinaţi în încrederea lor în viaţă. Te iubesc prea mult!
PETER *(din ce în ce mai neliniştit si mai bănuitor):* Ce vrei să spui, Vinnie? Mă faci să cred că, totuşi, a fost ceva.
LAVINIA *(disperată):* Nu. N-a fost nimic! *(Deodată cuprinzîndu-l cu braţele.)* Nu, nu te gîndi la asta!-încă nu.

Vreau o clipă de fericire, în ciuda tuturor morţilor. O merit. Am făcut destul! *(Si mai disperată, rugîndu-se aprig.)* Ascul-tă-mă, Peter. De ce să aşteptăm cununia? Vreau o clipă de • bucurie — de dragoste care să răscumpere clipele ce vor urma! O vreau acum! Nu poţi fi tare, Peter? Nu poţi fi simplu şi curat? Nu poţi uita ce-i păcatul şi să-nţelegi că iubirea-i numai frumuseţe *? (li sărută cu o pasiune disperată.)* Sărută-mă. Strînge-mă tare! Doreşte-mă! Doreşte-mă atît de mult încît să fii în stare să faci o crimă ca să mă ai. Eu, am făcut-o pentru tine! Du-mă în această casă a morţilor şi iubeşte-mă! Dragostea noastră va izgoni morţii! li va face să se întoarcă iar în moarte, ruşinaţi! *(în culmea abandonării — disperată şi frenetica.)* Doreşte-mă. la-mă, Adam! *(La auzul numelui pe care l-a pronunţat, îşi revine zăpăcită, rîde fără noimă.)* Adam? De ce ţi-am spus Adam? N-am auzit niciodată pînă acum numele acesta... doar din Biblie. *(Apoi deodată deznădăjduită, cu conştiinţa zădărniciei.)* Mereu reapar morţii! Zadarnică, orice încercare.
PETER *(convins că e isterică, totuşi uimit si dezgustat de această izbucnire pătimaşă):* Vinnie! Vorbeşti fără nici o noimă! Nu-ţi dai seama? Ce spui? Tu nu eşti — aşa!
LAVINIA *(cu vocea stinsă):* Nu mă pot mărita cu tine, Peter! Nu trebuie nici să mă mai vezi. *(El o priveşte încremenit, năuc.)* Du-te acasă. Impacă-te cu mama ta şi cu Ha-zel. însoară-te cu altcineva! Mie nu-mi este dată iubirea! Morţii sînt prea puternici!
PETER *(cu sufletul zguduit):* Vinnie! Nu se poate... Ai înnebunit? Ce te-a făcut să te schimbi aşa? *(Apoi, bănuitor.)* Din cauza plicului lui Orin? Ce-a lăsat scris? Am şi eu dreptul să ştiu, nu? *(Cum ea nu răspunde — si mai bănuitor.)* S-a purtat atît de straniu... ce s-a întîmplat cînd v-aţi oprit pe insulele acelea... A fost ceva acolo —ceva în legătură cu băştinaşul acela?...
LAVINIA *(reacţia instinctivă este de a se simţi adine jignită):* Peter! Cum îndrăzneşti?... *(Apoi, deodată, privind lucrul acesta ca o soluţie, îi spune cu deliberată vulgaritate.)* Ei bine, da! Dacă vrei să ştii! Nu mai vreau să mint! Orin bănuia că mi-am făcut poftele cu el! Da, aşa e!
PETER *(dîndu-se îndărăt repede,sesimte distrus): Vinnie*! Ai înnebunit. Nu cred. N-ai putut face una ca asta!...

f
LAVINIA *(strident):* De ce nu? îl doream. Voiam să învăţ de la el ce-i dragostea! Dragostea care nu-i păcat! Şi am învăţat! Am fost a lui! Am fost amanta lui!
PETER *(dîndu-se înapoi, ca şi cum ar fi fost pălmuit. O priveşte ţinta, cu înfricată repulsie. Vorbeşte cu o amantă mtnie):* Aşadar, mama şi Hazel aveau dreptate cînd spuneau că eşti o fiinţă rea... nu-i de mirare că bietul Orin s-a sinucis... Doamne!... Sper că vei fi pedepsită! *(Pleacă în fugă, aproape orbeşte, pe aleea din stingă.)*
LAVINIA *(ti vede plecînd, apoi cu un strigăt surd, disperat porneşte în urma lui Peter):* Peter! Te-am minţit! N-am... *(Se opreşte brusc înţepenindu-se în vechea-i atitudine. Priveşte după el pe alee, apoi se întoarce, rostind pe un ton pierdut şi inexpresiv.)* Adio, Peter!
(Seth apare în fund prin stingă, venind de după colţul casei. Se opreşte o clipă privind-o cu severitate pe La-vinia. Apoi, pentru a-i atrage atenţia că e de faţă, începe să cînte cu voce scăzută, melancolicul „Shenandoah", în timp ce priveşte în jos, împrejur,parcă ar căuta ceva.)
SETH:
Departe de tine sînt îmbarcat Departe, hăt...
LAVINIA *(fără a se uita la el, prinde ultimele cuvinte ale cîntecului. Cu un zîmbet forţat):* Nu mi-e dat, Seth, să mă îmbarc pentru altă lume. Sînt îmbarcată pentru lumea asta de aici, cu Mannonii morţi! *(Rîde încet, scurt si se întoarce ca pentru a intra în casă.)*
. SETH *(înspăimîntăt de expresia chipului ei, o apucă de braţ):* Nu te duce înăuntru, Vinnie.
LAVINIA *(necruţătoare):* Nu-ţi fie teamă, nu voi lua calea mamei şi a lui Orin. Ar însemna că fug de pedeapsă. Şi n-a mai rămas cine să mă pedepsească. Sînt cea din urmă Mannon. Trebuie să mă padepsesc eu însumi. A trăi aici, singură cu morţii, este o pedeapsă mai cumplită decît moartea sau închisoarea! Nu voi mai ieşi niciodată de aici si nu voi mai vedea pe nimeni. Voi bate cu piroane obloanele, ca nici măcar lumina soarelui să nu răzbească înăuntru. Voi
360
trăi singură — numai cu morţii. Le voi păstra tainele! Voi lăsa stafiile să mă urmărească pînă ce goana se va sfîrşi şi ultimul Mannon va avea voie să moară! *(Cu un surîs straniu si crud priveşte spre anii de chinuri ce-o aşteaptă.)* Ştiu, vor avea grijă să trăiesc încă multă vreme. Mannonii trebuie să se pedepsească pentru păcatul de a se fi născut.
SETH *(cu o amară înţelegere):* Mda! Şi eu care n-am auzit o vorbă din toate cîte le-ai spus, Vinnie. *('Preţăcîndu-se câ-şi caută foarfecele.)* Mi-am uitat foarfecele undeva pe aici.
LAVINIA *(se-ntoarce spre el. Aspru):* Du-te de închide obloanele şi bate-le bine în cuie.
SETH:' Am înţeles.
LAVINIA: Şi spune-i Hannei să arunce afară toate florile.
SETH: S-a făcut.
(Trece înaintea ei si intră în casă. Ea suie scările pînă la portic, se întoarce si se opreşte o clipă, ţeapănă, cu umerii drepţi, privind cu ochi de gheaţă lumina soarelui. Seth se apleacă de la fereastra din dreapta şi trage obloanele cu hotărîre. Obloanele se lovesc de pervaz, făcînd zgomot. Ca şi cînd zgomotul acesta ar fi fost o poruncă, Lavinia face o întoarcere pe tocuri şi rigidă intră în casă parcă mărşăluind, închizînd uşa în urma ei.)
Cortina SFÎRŞITUL TRILOGIEI
Din jale se întrupează Electra — *(Mourning Becomes Electra)* — trilogie scrisă în 1929 şi publicată în 1931. A fost pusă în scenă pentru prima oară de compania *Theatre Guild* la *Guild Theatre,* la 26 octombrie 1931.